

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΠ. ΜΑΝΤΖΟΥΤΣΟΣ

Δικηγόρος - ΔΝ, Σύμβουλος - τ. Αντιπρόεδρος ΔΣΑ

Η ΝΕΑ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Συγκριτικός Πίνακας Παλαιών & Νέων Ρυθμίσεων (Ν. 5119/2024)

**ΠΑ 18/1989 – ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΩΝ
ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ****ΠΑΛΑΙΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ**

Διατηρούνται σε ισχύ όσον αφορά:

- 1) την ακυρωτική αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων,
- 2) τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που έχουν ασκηθεί ενώπιον του ΣΤΕ μέχρι 15/9/2024.

ΝΕΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Ισχύουν μόνο για τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που ασκούνται ενώπιον του ΣΤΕ από 16/9/2024.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Τη 16η.9.2024, οπότε τέθηκε σε ισχύ το Μέρος Β΄ του Ν. 5119/2024 (Α΄ 103), με το οποίο επέρχονται εκτεταμένες τροποποιήσεις στο π.δ. 18/1989, η ελληνική έννομη τάξη απέκτησε πλέον «δύο» π.δ. 18/1989, καθώς σύμφωνα με τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 23 παρ. 1 και 2 του νόμου αυτού:

1. Για τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που έχουν κατατεθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας έως τη 15η.9.2024 εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8) που ισχύουν πριν από τη 16η.9.2024.
2. Για τις υποθέσεις ακυρωτικής αρμοδιότητας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 18/1989 που ισχύουν πριν από τη 16η.9.2024.

Αυτό σημαίνει ότι με άλλες διαδικασίες («παλαιό» π.δ. 18/1989) θα εκδικάζονται οι ακυρωτικές διαφορές ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου και του Διοικητικού Εφετείου καθώς και τα έως 15.9.2024 κατατεθειμένα ένδικα βοηθήματα και μέσα ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και με άλλες διαδικασίες («νέο» π.δ. 18/1989) θα εκδικάζονται τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που κατατίθενται μόνο στο Συμβούλιο της Επικρατείας και μόνο από τις 16.9.2024 και μετά.

Πρόκειται για νομικό *curiosum* που ενδεχομένως αποτελεί παγκόσμια πρωτοτυπία, υπερβαίνοντας κατά πολύ τη συνήθη κακή νομοθέτηση των τελευταίων ετών, αφού δεν νοείται «τροποποίηση» διατάξεων μόνο ως προς ένα μέρος του πεδίου εφαρμογής τους. Είναι άλλο πράγμα η πρόβλεψη με μεταβατική διάταξη να μην καταλαμβάνονται οι εκκρεμείς υποθέσεις ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και εντελώς άλλο πράγμα να ορίζεται ότι στις υποθέσεις ακυρωτικής αρμοδιότητας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων θα εξακολουθούν να εφαρμόζονται διατάξεις που έχουν τροποποιηθεί, καταργηθεί ή αντικατασταθεί! Η νομοθετική κατασκευή μιας νέας δικονομίας αποκλειστικά για το Συμβούλιο της Επικρατείας, στο βαθμό που ο νομοθέτης για ακατανόητους λόγους προκρίνει την περαιτέρω πολυδιάσπαση των ρυθμίσεων αντί της ενοποίησης των διαδικασιών, νομοτεχνικά θα όφειλε να γίνει με πρόβλεψη ειδικών διατάξεων.

Ως νομοθετικός σκοπός της εν λόγω «μεταρρύθμισης» αναφέρεται -και σε αυτό το νομοθέτημα- «η ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εκδίκαση των υποθέσεων». Προσωπικά αναρωτιέμαι πώς εξυπηρετείται αυτός ο σκοπός όταν αφενός δεν αντιμετωπίζεται το πρόβλημα των χιλιάδων εκκρεμών υποθέσεων και αφετέρου όταν με το άρθρο 22 του ίδιου νομοθετήματος προβλέπεται

συγχρόνως η σύσταση Επιτροπής για την κωδικοποίηση της νομοθεσίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία οφείλει να ολοκληρώσει το έργο της εντός έξι μηνών, με δυνατότητα τροποποίησης διατάξεων της ισχύουσας νομοθεσίας. Δηλαδή, μέχρι να εξοικειωθούν οι συλλειτουργοί της Δικαιοσύνης με τις νέες ρυθμίσεις του Ν. 5119/2024, αναμένεται να έχουμε - πάλι- νέα νομοθεσία! Και για το μεσοδιάστημα, στο οποίο θα δοκιμαστεί η λειτουργικότητα των ρυθμίσεων του Ν. 5119/2024, το ανώτατο διοικητικό δικαστήριο της Χώρας -όπως εν γένει συμβαίνει την τελευταία δεκαετία με όλο το σύστημα απονομής της Δικαιοσύνης με τις αλλεπάλληλες τροποποιήσεις των κανόνων πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δικονομίας- προφανώς θα λειτουργεί ως «πειραματόζωο».

Προς διευκόλυνση των συναδέλφων, αλλά και όλων των συλλειτουργών στην απονομή της Δικαιοσύνης, παρατίθεται ολόκληρο το π.δ. 18/1989, με τα τροποποιούμενα άρθρα σε μορφή πίνακα με συγκριτική επισκόπηση των παλαιών και νέων ρυθμίσεων, ώστε ο ερμηνευτής και ο εφαρμοστής του δικαίου να έχουν τη δυνατότητα να διαπιστώνουν ανά πάσα στιγμή τι ακριβώς εφαρμόζεται αφενός στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια (Διοικητικό Πρωτοδικείο – Διοικητικό Εφετείο) όταν δικάζουν ακυρωτικές διαφορές καθώς και για τα έως 15.9.2024 κατατεθειμένα ένδικα βοηθήματα και μέσα ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και αφετέρου για τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που κατατίθενται στο Συμβούλιο της Επικρατείας από τις 16.9.2024 και μετά.

Για την επεξεργασία των σχετικών διατάξεων χρησιμοποιήθηκαν:

- α) η κωδικοποίηση του π.δ. 18/1989 από την Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών «Ισοκράτης», και
- β) το ψηφισθέν κείμενο του Ν. 5119/2024 από τα Πρακτικά της Βουλής των Ελλήνων.

Ιδιαίτερος ευχαριστώ το **Lawspot.gr** για τη συνεργασία κατά την επιμέλεια και της παρούσας έκδοσης.

Διατίθεται ελεύθερα και δωρεάν προς κάθε ενδιαφερόμενο συνάδελφο.

Με την ευχή να φανεί χρήσιμο!

Αθήνα, Οκτώβριος 2024

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΠ. ΜΑΝΤΖΟΥΤΣΟΣ

Δικηγόρος - ΔΝ, Σύμβουλος - τ. Αντιπρόεδρος ΔΣΑ

ΠΑΛΑΙΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Διατηρούνται σε ισχύ όσον αφορά:

- 1) την ακυρωτική αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων,
- 2) τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που έχουν ασκηθεί ενώπιον του ΣτΕ μέχρι 15/9/2024.

ΝΕΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Ισχύουν μόνο για τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που ασκούνται ενώπιον του ΣτΕ από 16/9/2024.

**ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ****Άρθρο 1 - Μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας**

Μέλη του Συμβουλίου είναι ο Πρόεδρος, οι Αντιπρόεδροι και οι Σύμβουλοι της Επικρατείας. Ο αριθμός των Αντιπροέδρων ορίζεται σε δέκα (10) και των Συμβούλων σε πενήντα (52).

Άρθρο 2 - Αρμοδιότητες και αναπλήρωση Προέδρου και Αντιπροέδρων

1. Ο Πρόεδρος έχει τη γενική διεύθυνση των εργασιών του Συμβουλίου και το εκπροσωπεί στις σχέσεις τους με τις δημόσιες αρχές.
2. Ο Πρόεδρος προΐσταται της Ολομελείας. Κάθε Αντιπρόεδρος προΐσταται ενός από τα Τμήματα του Συμβουλίου. Ο Πρόεδρος μπορεί να προεδρεύει και σε οποιοδήποτε Τμήμα.
3. Τον Πρόεδρο, όταν ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρούν οι Αντιπρόεδροι κατά σειρά αρχαιότητας και αυτούς οι Σύμβουλοι κατά σειρά
4. Τον Αντιπρόεδρο, όταν ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνουν στο οικείο Τμήμα κατά σειρά αρχαιότητας οι Σύμβουλοι που μετέχουν σε αυτό.

Άρθρο 3 - Πάρεδροι και Εισηγητές

1. Ο αριθμός των Παρέδρων ορίζεται σε πενήντα έξι (56) και των Εισηγητών σε πενήντα (50).
2. Οι Πάρεδροι ασκούν ιδίως έργα εισήγησης και μετέχουν στις συνεδριάσεις του Δικαστηρίου με ψήφο συμβουλευτική.
3. Οι Εισηγητές βοηθούν τους Συμβούλους και τους Παρέδρους στην προπαρασκευή και διάγνωση των υποθέσεων.

Άρθρο 4 - Γραμματεία

1. Το Πρόσωπο της Γραμματείας απαρτίζουν ο Προϊστάμενος της Γραμματείας, οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων της Γραμματείας και οι λοιποί δικαστικοί υπάλληλοι.
2. Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας διευθύνει τις εργασίες της και εκτελεί καθήκοντα Γραμματέα της Ολομελείας. Ασκεί επίσης άμεση εποπτεία στο προσωπικό της Γραμματείας και στις καθαρίστριες.
3. Τον Προϊστάμενο της Γραμματείας, όταν ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει ένας από τους Προϊσταμένους Τμημάτων της Γραμματείας, που ορίζεται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τον πιο πάνω αναπληρωτή προϊστάμενο αναπληρώνει υπάλληλος που ορίζεται επίσης από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας.
4. Ο Προϊστάμενος Τμήματος της Γραμματείας ασκεί καθήκοντα γραμματέα του οικείου Τμήματος του Δικαστηρίου. Όταν ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνουν στα καθήκοντά του κατά σειρά αρχαιότητας οι υπάλληλοι που υπηρετούν στο Τμήμα.
5. Οι επιμελητές δικαστηρίων, εκτός από τα άλλα καθήκοντά τους, ενεργούν και οι προβλεπόμενες από το παρόν επιδόσεις στην έδρα του Συμβουλίου.

Άρθρο 5 - Έδρα

Το Συμβούλιο της Επικρατείας εδρεύει στην Αθήνα. Το κατάστημά του ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης που εκδίδει ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ολομελείας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 6 - Τήβεννος

Τα μέλη του Συμβουλίου οι Πάρεδροι και οι Γραμματείς στις δημόσιες συνεδριάσεις φορούν τήβεννο, η οποία καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης μετά από σύμφωνη γνώμη της Ολομελείας.

Άρθρο 7 - Ολομέλεια - Τμήματα

1. Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου ασκούνται από την Ολομέλεια και τα Τμήματα.
2. Τα Τμήματα είναι έξι (Α', Β', Γ', Δ', Ε' και ΣΤ').

Άρθρο 8 - Σύνθεση Ολομελείας

1. Η ολομέλεια του Συμβουλίου όταν συνεδριάζει δημόσια, ως δικαστήριο, συντίθεται από τον Πρόεδρο, τους αντιπροέδρους, τους συμβούλους, δύο παρέδρους και το γραμματέα. Για την ύπαρξη απαρτίας απαιτείται πάντως να παρίστανται δέκα επτά (17) μέλη με αποφασιστική ψήφο. Ο αριθμός των μελών πρέπει πάντοτε να διατηρείται περιττός. Αν τα προσερχόμενα στη συνεδρίαση μέλη σχηματίζουν άρτιο αριθμό, αποχωρεί ο νεότερος σύμβουλος και αν αυτός είναι εισηγητής στη δικάζόμενη υπόθεση, ο αμέσως αρχαιότερός του για να διατηρηθεί ο αριθμός περιττός. Στη σύνθεση μετέχουν και δύο αναπληρωματικά μέλη με δικαίωμα ψήφου, καθώς και ένας πάρεδρος, προοριζόμενα να αντικαταστήσουν τυχόν κωλυόμενο ή ελλείπον κατά τη διάσκεψη μέλος. Τα μέλη αυτά μετέχουν και στις διασκέψεις, μέχρι το πέρας αυτών, στις ψηφοφορίες, όμως, μετέχουν μόνον εάν απουσιάζει τακτικό μέλος ή πάρεδρος, αντιστοίχως. Σε περίπτωση συμμετοχής των μελών αυτών σε ψηφοφορία, το κωλυόμενο μέλος δεν μετέχει εφεξής στη διάσκεψη επί της αυτής υποθέσεως. Για τις μεταβολές αυτές συντάσσεται ειδικό πρακτικό.

2. Η ολομέλεια συνέρχεται εν συμβουλίω μετά από πρόσκληση του Προέδρου. Η σύγκλησή της είναι υποχρεωτική όταν ζητηθεί εγγράφως από το ένα τρίτο των μελών της. Σε περίπτωση που δεν συγκληθεί μέσα σε πέντε ημέρες, εκείνοι που ζήτησαν τη σύγκλησή της μπορούν να συγκαλέσουν την ολομέλεια με αίτησή τους που γνωστοποιείται σε όλα τα μέλη της. Η ολομέλεια συντίθεται από όλα τα μέλη της εκτός από εκείνα που κωλύονται. Πρέπει, πάντως να παρίστανται οι μισοί συν ένας από το συνολικό αριθμό τους. Ο αριθμός των μελών του Συμβουλίου που μετέχουν πρέπει να διατηρείται περιττός κατ' εφαρμογή του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, ανάλογα με τις περιστάσεις, που εκτιμώνται από τον Πρόεδρο, μπορεί να κληθούν να μετάσχουν στη συνεδρίαση και Πάρεδροι με γνώμη συμβουλευτική, καθώς και ο Γραμματέας. Αν δεν παρίσταται ο Γραμματέας, τα πρακτικά τηρεί εκείνος που τυχόν έχει οριστεί εισηγητής, διαφορετικά ο νεότερος από τους Συμβούλους ή Παρέδρους που μετέχουν.

Άρθρο 9 - Συγκρότηση Τμημάτων

1. Με απόφαση της Ολομέλειας εν συμβουλίω που αναρτάται στο κατάστημα του Συμβουλίου της Επικρατείας γίνεται η συγκρότηση των Τμημάτων με την κατανομή σε αυτά των μελών του Συμβουλίου και των Παρέδρων. Η Ολομέλεια μπορεί, αν το επιβάλλουν οι περιστάσεις, να τοποθετεί, μετά από σχετική πρόταση του Προέδρου, Συμβούλους και Παρέδρους σε περισσότερα από ένα Τμήματα συγχρόνως, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο. Επίσης, μπορεί, όταν κατανέμει το δικαστικό προσωπικό στα Τμήματα, να τοποθετεί, αν συντρέχουν κατά την κρίση της σπουδαίοι λόγοι αποκλειστικά στο Ε' Τμήμα έως έξι Παρέδρους για δύο το πολύ χρόνια.
2. Με όμοια απόφαση της Ολομέλειας μπορεί να ανατίθεται σε Αντιπρόεδρο που δεν προΐσταται Τμήματος η άσκηση καθηκόντων αναπλήρωσης Προέδρου Τμήματος.
3. Με όμοια απόφαση μπορεί κατά τη λήξη κάθε δικαστικού έτους να γίνεται ανασυγκρότηση των Τμημάτων με την τοποθέτηση σε άλλο Τμήμα τουλάχιστον ενός Συμβούλου και δύο Παρέδρων.
4. Η Ολομέλεια μπορεί να αποφασίζει την κατανομή των Εισηγητών στα Τμήματα.

Άρθρο 10 - Σύνθεση Τμημάτων

1. Τα Α', Β', Γ', Δ' και Ε' τμήματα του Συμβουλίου της Επικρατείας συνεδριάζουν δημόσια και συντίθενται από τον Πρόεδρό τους, δύο συμβούλους και δύο παρέδρους και το γραμματέα (πενταμελής σύνθεση). Κάθε τμήμα συντίθεται από τον πρόεδρό του, τέσσερις συμβούλους, δύο παρέδρους και τον γραμματέα (επταμελής σύνθεση) μόνον όταν εκδικάζει υποθέσεις, που εισάγονται σε επταμελή σύνθεση από τον πρόεδρό του ή παραπέμπονται με απόφαση της πενταμελούς συνθέσεως. Όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται λόγος για τριμελή ή πενταμελή σύνθεση νοείται αντίστοιχα ή πενταμελής ή επταμελής.

2. Όταν ένα Τμήμα καλείται, κατά τις κείμενες διατάξεις, να αποφανθεί ή να γνωμοδοτήσει εν συμβουλίω συντίθεται από τον Πρόεδρό του και τέσσερις Συμβούλους, που ορίζονται μαζί με ισάριθμους αναπληρωτές, το Δεκέμβριο κάθε δεύτερου έτους με πράξη του Προέδρου του. Η θητεία των μελών αυτών αρχίζει την 1η Ιανουαρίου του αμέσως επόμενου έτους. Ανάλογα με τις περιστάσεις, που εκτιμώνται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, μπορεί να κληθεί να μετάσχει στη συνεδρίαση και ο Γραμματέας του Τμήματος. Αν δεν παρίσταται ο Γραμματέας, τα πρακτικά τηρούνται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 παρ. 2.

Άρθρο 11 - Δικαστικές διακοπές

1. Από την 1η Ιουλίου έως και την 15η Σεπτεμβρίου κάθε έτους διακόπτονται οι τακτικές εργασίες του Συμβουλίου. Κατά το διάστημα αυτό λειτουργεί Τμήμα Διακοπών, το οποίο επεξεργάζεται τα διατάγματα, αποφαινεται επί των αιτήσεων και εκδικάζει τις υποθέσεις, που τυχόν κρίνονται ως κατεπείγουσες με πράξη του Προέδρου του ίδιου Τμήματος. Στις διακοπές μετέχουν, εκτός από τα μέλη του Συμβουλίου, οι Πάρεδροι και οι Εισηγητές.
2. Αν ο αριθμός των Συμβούλων που υπηρετούν στο Τμήμα Διακοπών δεν επάγεται για να συγκροτηθεί ο αρμόδιος για την εκδίκαση της κατεπείγουσας υπόθεσης σχηματισμός του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο Πρόεδρος του Τμήματος καλεί αδιακρίτως τα λοιπά μέλη του Συμβουλίου για να συμπληρωθεί ο νόμιμος αριθμός.
3. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι κείμενες διατάξεις για τις δικαστικές διακοπές.

Άρθρο 12 - Γραφείο νομολογίας και έρευνας

1. Στο Συμβούλιο λειτουργεί Γραφείο νομολογίας και έρευνας που υπάγονται στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου.
2. Το Γραφείο αυτό διευθύνει ένας Πάρεδρος με τη βοήθεια δύο τουλάχιστον Εισηγητών. Οι παραπάνω ορίζονται από τον Πρόεδρο και υπηρετούν στο Γραφείο, μπορεί να απαλλάσσονται ολικώς ή μερικώς από τα λοιπά καθήκοντά τους, για χρονικό διάστημα έως δύο έτη και πάντως εναλλάσσονται εκ περιτροπής κάθε έτος.
3. Το Γραφείο λειτουργεί με προσωπικό της Γραμματείας που προβλέπεται και τοποθετείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 71.

Άρθρο 13 - Έργα του Γραφείου νομολογίας και έρευνας

Στο γραφείο νομολογίας και έρευνας ανήκει ιδίως: α) Η συλλογή, ταξινόμηση και ευρετηρίαση του νομολογιακού υλικού καθώς και η σύνταξη δελτίου της νομολογίας. β) Η οργάνωση και λειτουργία της βιβλιοθήκης του Συμβουλίου. γ) Η επιμέλεια για την εκτύπωση των αποφάσεων και των ευρετηρίων τους καθώς και κάθε άλλης συναφούς έκδοσης.

Άρθρο 14 - Αρμοδιότητα Ολομέλειας και Τμημάτων

1. Με απόφαση της Ολομέλειας καθορίζονται οι κατηγορίες υποθέσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητα καθενός από τα Τμήματα.
2. Η Ολομέλεια είναι αρμόδια:
 - α) Για ζήτημα ή υπόθεση που παραπέμπεται ενώπιόν της με απόφαση Τμήματος, πενταμελούς ή επταμελούς συνθέσεως, λόγω μεγαλύτερης σπουδαιότητας, ιδίως όταν πρόκειται για θέματα γενικότερης σημασίας. Η παραπεμπτική απόφαση επέχει θέση εκθέσεως του Συμβούλου που ορίζεται εισηγητής με την ίδια απόφαση.
 - β) Για ζήτημα ή υπόθεση, που παραπέμπεται υποχρεωτικώς ενώπιόν της με απόφαση Τμήματος, όταν αυτό άγεται σε κρίση αντισυνταγματικότητας τυπικού νόμου (άρθρο 100 παρ. 5 του Συντάγματος). Η διάταξη του δευτέρου υποεδαφίου του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και εν προκειμένω.
 - γ) Για κάθε υπόθεση, την οποία ο Πρόεδρος του Συμβουλίου εισάγει ενώπιόν της για το λόγο του εδαφίου α', ακόμη και αν η υπόθεση έχει εισαχθεί σε Τμήμα. Ο Πρόεδρος, όταν κρίνει ότι η υπόθεση έχει όλως εξαιρετική σπουδαιότητα την εισάγει στην Ολομέλεια με μείζονα σύνθεση, για την απαρτία της οποίας απαιτείται πάντως να παρίστανται είκοσι πέντε (25) μέλη με αποφασιστική ψήφο. Εισηγητής στην Ολομέλεια ορίζεται Σύμβουλος.
3. Η Ολομέλεια μπορεί, αφού επιλύσει τα θέματα γενικότερης σημασίας, να εκδικάσει εξ ολοκλήρου την υπόθεση ή να την παραπέμψει για εκδίκαση στο αρμόδιο Τμήμα.
4. Όταν ένα Τμήμα του Δικαστηρίου φέρεται προς λήψη αποφάσεως διαφορετικής από απόφαση του Αρείου Πάγου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως προς την ουσιαστική συνταγματικότητα ή την έννοια τυπικού νόμου, παραπέμπει την υπόθεση στην Ολομέλεια, η οποία μπορεί να αποφανθεί περαιτέρω κατά την προηγούμενη παράγραφο, εφόσον δεν συντρέχει περίπτωση παραπομπής στο κατά το άρθρο 100 του Συντάγματος Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο.
5. Ο Πρόεδρος του Τμήματος μπορεί λόγω της σπουδαιότητάς της να εισαγάγει υπόθεση στην επταμελή σύνθεση του Τμήματος. Και η πενταμελής σύνθεση μπορεί για τους ίδιους λόγους να παραπέμψει την υπόθεση στην επταμελή, ορίζοντας ως εισηγητή και Πάρεδρο. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται η αναπομπή της υπόθεσης στην πενταμελή σύνθεση. Το Τμήμα με πενταμελή ή επταμελή σύνθεση μπορεί σε κάθε περίπτωση να παραπέμψει την υπόθεση στην Ολομέλεια.
6. Όταν ένα Τμήμα κρίνει ότι είναι αναρμόδιο, παραπέμπει την υπόθεση στον Πρόεδρο του Συμβουλίου. Αυτός με πράξη του επιλύει το ζήτημα της αρμοδιότητας δεσμευτικά και παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο Τμήμα.
7. Αν με το ίδιο δικόγραφο προσβάλλονται πράξεις που ανήκουν στην αρμοδιότητα περισσότερων Τμημάτων, η υπόθεση εισάγεται στο Τμήμα που είναι αρμόδιο για τη χρονολογικά προηγούμενη πράξη και εκδικάζεται από αυτό. Αν η πράξη αυτή προσβάλλεται απαραδέκτως, το Τμήμα μπορεί είτε να εκδικάσει εξ ολοκλήρου την υπόθεση είτε να την παραπέμψει κατά τα λοιπά στον Πρόεδρο του Συμβουλίου κατά την προηγούμενη παράγραφο. Οι διατάξεις για το अपαράδεκτο λόγω έλλειψης συνάφειας εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή. Η ρύθμιση αυτή εφαρμόζεται αναλόγως και επί αιτήσεων αναίρεσεως.
8. Στο Ε' τμήμα με την επιφύλαξη της έκδοσης προεδρικών δ/των που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου αυτού, υπάγονται οι κατηγορίες υποθέσεων που αφορούν: α) στη νομοθεσία περί προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, των δασών και δασικών εκτάσεων, των υδάτων της αυτοφυσούς χλωρίδας και της άγριας πανίδας, β) στη νομοθεσία περί προστασίας του πολιτιστικού περιβάλλοντος, των αρχαιοτήτων και αρχαιολογικών χώρων, των μνημείων των διατηρητέων, κτιρίων και των παραδοσιακών οικισμών, γ) στη νομοθεσία περί μεταλλείων και λατομείων, δ) στη νομοθεσία περί αιγιαλού και παραλίας, ε) στη νομοθεσία περί χωροταξίας, περί εγκρίσεως, τροποποιήσεως και επεκτάσεως σχεδίων πόλεων, γενικών πολεοδομικών σχεδίων και μελετών, επιβολής όρων και περιορισμών δομήσεως καθορισμού ζωνών, ενεργού πολεοδομίας και αστικού αναδασμού, ζωνών ειδικής ενίσχυσης και ειδικών κινήτρων και ζωνών οικιστικού ελέγχου, πλην των αφορμών σε οικοδομικές άδειες και πράξεις χαρακτηρισμού αυθαιρέτων, στ) στη νομοθεσία περί αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας, βιομηχανιών, βιοτεχνιών και ξενοδοχείων εν γένει, και μηχανολογικών εγκαταστάσεων και ζ) στην οργάνωση και λειτουργία της διοικήσεως, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Επίσης στο Ε' τμήμα υπάγονται: η) η επεξεργασία των κανονιστικών δ/των, θ) η άσκηση πειθαρχικής εξουσίας κατά νόμο και ι) η έγκριση κάθε διαχωριστικής δαπάνης.
9. Υπόθεση που εισήχθη λόγω σπουδαιότητας στην Ολομέλεια ή στην επταμελή σύνθεση Τμήματος μπορεί να εισαχθεί με νεότερη πράξη του οικείου Προέδρου στο αρμόδιο Τμήμα, είτε στην πενταμελή σύνθεση, αντιστοίχως.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ**Άρθρο 15**

1. Όλα τα κανονιστικά δ/τα (εκτός από εκείνα που ορίζουν απλώς το χρόνο έναρξης της ισχύος του νόμου) αποστέλλονται στο Συμβούλιο από τη Γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου, σε σχέδιο για να γίνει η κατά το Σύνταγμα επεξεργασία τους. Τα σχέδια των κανονιστικών αυτών δ/των πρέπει να υπογράφονται από τον αρμόδιο ή τους συναρμοδίους υπουργούς ή τη νόμιμη πλειοψηφία των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, ανάλογα με το αν η έκδοσή τους γίνεται ύστερα από πρόταση ενός ή περισσότερων αρμόδιων υπουργών ή του Υπουργικού Συμβουλίου, αντίστοιχα. Ο αποκλειστικά ή κυρίως αρμόδιος υπουργός μπορεί να τάξει προθεσμία, ανάλογη με τη σπουδαιότητα και το τυχόν κατεπείγον του δ/τος, η οποία αρχίζει από την περιέλευση του σχεδίου στο Συμβούλιο. Η ισχύς της διάταξης αυτής αρχίζει από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως του δ/τος του άρθρ. 37 του παρόντος νόμου.

2. Στο προοίμιο των σχεδίων διαταγμάτων που αποστέλλονται κατά τα ανωτέρω στο Συμβούλιο πρέπει να αναγράφονται οι διατάξεις των νόμων, στις οποίες βασίζεται ειδικά η έκδοσή τους, καθώς και οι προτάσεις ή γνωμοδοτήσεις που απαιτούνται κατά νόμο για την έκδοσή τους. Στο προοίμιο των διαταγμάτων που δημοσιεύονται πρέπει να αναγράφεται ο αριθμός και η χρονολογία της γνωμοδότησης του Συμβουλίου. Στο προοίμιο των διαταγμάτων, τα οποία δημοσιεύονται μετά την άπρακτη πάροδο της προθεσμίας που είχε ταχθεί για τη γνωμοδότηση, γίνεται σχετική μνεία.

3. Η γνώμη του Συμβουλίου έχει χαρακτήρα συμβουλευτικό.

4. Το Ε΄ τμήμα επεξεργάζεται τα κανονιστικά δ/τα με σύνθεση είτε τριμελή, που περιλαμβάνει τον Πρόεδρο του Τμήματος, ή τον αναπληρωτή του, έναν Σύμβουλο, έναν Πάρεδρο και το Γραμματέα, είτε πενταμελή, που περιλαμβάνει τον Πρόεδρο του τμήματος ή τον αναπληρωτή του, τρεις Συμβούλους, έναν Πάρεδρο και το Γραμματέα. Αν το τμήμα κρίνει ότι, λόγω της σπουδαιότητας των νομικών ζητημάτων που εγείρονται, η επεξεργασία του σχεδίου δ/τος πρέπει να παραπεμφθεί σε ευρύτερο σχηματισμό, εκφράζει τη γνώμη του και παραπέμπει τα πιο πάνω ζητήματα σε σχηματισμό της ολομέλειας. Στο σχηματισμό αυτόν συμμετέχουν ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Επικρατείας ή ο νόμιμος αναπληρωτής του, έξι Σύμβουλοι και δύο Πάρεδροι, τους οποίους ορίζει η ολομέλεια στην αρχή του έτους και για ετήσιο διάστημα που μπορεί να ανανεώνεται. Η ολομέλεια ορίζει επίσης τρεις Συμβούλους και δύο Παρέδρους ως αναπληρωματικούς. Κατά τη διάρκεια των δικαστικών διακοπών στο σχηματισμό αυτόν, στον οποίο προεδρεύει ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ο νόμιμος αναπληρωτής του, συμμετέχουν οι έξι (6) αρχαιότεροι Σύμβουλοι και οι 2 αρχαιότεροι Πάρεδροι, που μετέχουν στο οικείο τμήμα διακοπών, αναπληρούμενοι από τους λοιπούς μετέχοντες Συμβούλους και Παρέδρους, αντιστοίχως, κατά τη σειρά αρχαιότητας. Δικαίωμα παραπομπής για τον πιο πάνω λόγο έχει και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του αρμοδίου υπουργού. Οι Πάρεδροι, που μετέχουν στην παραπάνω τριμελή ή πενταμελή σύνθεση του Ε΄ τμήματος και στον προαναφερόμενο σχηματισμό της ολομέλειας, έχουν αποφασιστική ψήφο. Αν ενώπιον δικαστικού σχηματισμού εγερθεί, κυρίως η παρεμπιπτόντως, το ζήτημα της νομιμότητας κανονιστικού δ/τος και ο σχηματισμός αυτός αποκλίνει από τη γνωμοδότηση του παραπάνω σχηματισμού της ολομέλειας, που έχει ήδη επεξεργαστεί το δ/μα, το ζήτημα τούτο παραπέμπεται στη δικαστική ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Άρθρο 16

1. Για την επεξεργασία των κατά το προηγούμενο άρθρο σχεδίων δ/των ο Πρόεδρος του Ε΄ τμήματος ορίζει εισηγητή, σύμβουλο ή πάρεδρο και ημέρα συνεδρίασεως, δίνει δε εντολή για την αποστολή αντιγράφου του σχεδίου σε όσους μετέχουν στη συνεδρίαση.

2. Ο Γραμματέας του Τμήματος τηρεί πρακτικά των συνεδριάσεων.

3. Ο αρμόδιος υπουργός μπορεί να παραστεί κατά τη συζήτηση ή αντιπροσωπευθεί τον προϊστάμενο της οικείας υπηρεσίας ή και από άλλο ανώτερο υπάλληλο.

4. Η γνωμοδότηση του τμήματος, η οποία συντάσσεται από την εισηγητή περιλαμβάνει την εισήγησή του και τις γνώμες που διατυπώθηκαν, υπογράφεται δε από τον πρόεδρο και από τον γραμματέα. Θεωρείται ότι επικράτησε η γνώμη με την οποία τάχθηκε η πλειοψηφία των μετεχόντων στην συνεδρίαση.

5. Τα παραπάνω εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση που επεξεργασία διατάγματος ανατίθεται στην Ολομέλεια.

Άρθρο 16Α - Επεξεργασία διαταγμάτων με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Τα σχέδια διαταγμάτων που αποστέλλονται προς επεξεργασία προς το Συμβούλιο της Επικρατείας, τα στοιχεία που κατά νόμο τα συνοδεύουν και η σχετική γνωμοδότηση του Δικαστηρίου διακινούνται αποκλειστικά με τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), που διατίθενται στο Συμβούλιο της Επικρατείας από το Ελληνικό Δημόσιο, καθώς και του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων της Διοικητικής Δικαιοσύνης (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.). Τα σχέδια των διαταγμάτων, τα κρίσιμα στοιχεία που τα συνοδεύουν και το αντίγραφο της γνωμοδότησης του Δικαστηρίου που αποστέλλεται στη Διοίκηση φέρουν εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 (Α΄ 184). Η Διοίκηση παρέχει στους δικαστικούς λειτουργούς και υπαλλήλους που υπηρετούν στο Δικαστήριο πλήρη πρόσβαση στις πληροφορίες και στα έγγραφα που είναι αναγκαία για την επεξεργασία των διαταγμάτων. Η Διοίκηση οφείλει να αποστέλλει σε έγχαρτη ή ηλεκτρονική μορφή οποιοδήποτε στοιχείο κρίνει σκόπιμο ο Εισηγητής ότι είναι αναγκαίο για την επεξεργασία του σχεδίου λόγω της φύσης του.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ	ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΕΝΔΙΚΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ Γενικοί Δικονομικοί Κανόνες	
<p>Άρθρο 17 - Άσκηση ενδίκων μέσων</p> <p>1. Τα ένδικα μέσα ενώπιον του Συμβουλίου ασκούνται δια καταθέσεως δικογράφου.</p> <p>2. Το δικόγραφο πρέπει να περιέχει το όνομα εκείνου που ασκεί το ένδικο μέσο, την ηλεκτρονική διεύθυνση, τη διεύθυνση της κατοικίας του, τον αριθμό φορολογικού του μητρώου, την προσβαλλόμενη πράξη ή απόφαση, τους συγκεκριμένους λόγους στους οποίους στηρίζεται το ένδικο μέσο, χρονολογία και υπογραφή.</p> <p>3. Η αόριστη μνεία στα δικόγραφα ως προσβαλλόμενης και κάθε συναφούς πράξης ή απόφασης δεν υποχρεώνει το Δικαστήριο να ερευνήσει από την άποψη αυτή την υπόθεση.</p> <p>4. Τα δικόγραφα της αίτησης ακυρώσεως, της προσφυγής και της αίτησης αναιρέσεως, που ασκούνται από ιδιώτη, υπογράφονται μόνο από δικηγόρο. Τα δικόγραφα των ενδίκων αυτών μέσων, όταν ασκούνται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, υπογράφονται από τον οικείο νομικό σύμβουλο, πάρεδρο, δικαστικό αντιπρόσωπο ή δικηγόρο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανakoπή, την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως και την αίτηση αναστολής εκτελέσεως.</p> <p>5. Όταν η προσφυγή ασκείται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το δικόγραφο υπογράφεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανakoπή και την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως.</p> <p>6. Τα δικόγραφα των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που κατατίθενται στο Δικαστήριο, όπως και τα δικόγραφα προσθέτων λόγων και των παρεμβάσεων, κατά κανόνα, δεν υπερβαίνουν τις τριάντα (30) σελίδες. Τα δικόγραφα των υπομνημάτων, κατά κανόνα, δεν υπερβαίνουν τις είκοσι (20) σελίδες. Σε περίπτωση ουσιώδους υπέρβασης του αριθμού αυτού, η Γραμματεία δύναται, κατόπιν συνεννοήσεως με τον πρόεδρο του αρμόδιου σχηματισμού, να ζητήσει από τον πληρεξούσιο δικηγόρο να προσαρμόσει την έκταση του δικογράφου στα ανωτέρω δεδομένα, εντός προθεσμίας η οποία δεν υπερβαίνει τον ένα (1) μήνα. Αν ο πληρεξούσιος δεν προσαρμοσθεί στην υπόδειξη αυτή, το Δικαστήριο, με την απόφαση που εκδίδεται επί της υπόθεσης, μπορεί να του επιβάλλει χρηματική κύρωση, το ύψος της οποίας δεν δύναται να υπερβαίνει το τριπλάσιο της δικαστικής δαπάνης, που προβλέπεται για τη σύνταξη του εισαγωγικού δικογράφου. Το ποσό της κύρωσης περιέρχεται στο Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.). Στον Κανονισμό του Συμβουλίου της Επικρατείας ορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής.</p>	<p>Άρθρο 17 - Άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και μέσων</p> <p>1. Τα ένδικα βοηθήματα και μέσα ενώπιον του Συμβουλίου ασκούνται δια καταθέσεως δικογράφου.</p> <p>2. Το δικόγραφο πρέπει να περιέχει το όνομα εκείνου που ασκεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, την ηλεκτρονική διεύθυνση, τη διεύθυνση της κατοικίας του, τον αριθμό φορολογικού του μητρώου, την προσβαλλόμενη πράξη ή απόφαση, τους συγκεκριμένους λόγους στους οποίους στηρίζεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο, χρονολογία και υπογραφή.</p> <p>3. Η αόριστη μνεία στα δικόγραφα ως προσβαλλόμενης και κάθε συναφούς πράξης ή απόφασης δεν υποχρεώνει το Δικαστήριο να ερευνήσει από την άποψη αυτή την υπόθεση.</p> <p>4. Τα δικόγραφα της αίτησης ακυρώσεως, της προσφυγής και της αίτησης αναιρέσεως, που ασκούνται από ιδιώτη, υπογράφονται μόνο από δικηγόρο. Τα δικόγραφα των ενδίκων αυτών βοηθημάτων και μέσων, όταν ασκούνται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, υπογράφονται από τον οικείο λειτουργό του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή δικηγόρο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανakoπή, την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως και την αίτηση αναστολής εκτελέσεως.</p> <p>5. Όταν η προσφυγή ασκείται από το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, το δικόγραφο υπογράφεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Τα ίδια ισχύουν και για τους πρόσθετους λόγους, την παρέμβαση, την τριτανakoπή και την αίτηση ερμηνείας ή διόρθωσης αποφάσεως.</p> <p>6. Τα δικόγραφα ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, καθώς και τα δικόγραφα πρόσθετων λόγων και παρεμβάσεων δεν υπερβαίνουν τις τριάντα (30) σελίδες. Σε περίπτωση υπέρβασης του αριθμού αυτού, η Γραμματεία, κατόπιν συνεννοήσεως με τον Πρόεδρο του αρμόδιου σχηματισμού, καλεί πριν από οποιαδήποτε άλλη ενέργεια τον πληρεξούσιο δικηγόρο να περιορίσει την έκταση του δικογράφου στους ανωτέρω αριθμούς σελίδων εντός προθεσμίας η οποία δεν υπερβαίνει τον έναν (1) μήνα. Η πρόσκληση του δικηγόρου, η οποία μπορεί να γίνει με κάθε τρόπο από τον αρμόδιο γραμματέα, βεβαιώνεται από τον ίδιο με καταχώριση σχετικής σημείωσης στον φάκελο της δικογραφίας, την οποία χρονολογεί και υπογράφει. Τα ως άνω προσαρμοσμένα δικόγραφα είναι τα μόνα που λαμβάνονται υπόψη για την εκδίκαση της υπόθεσης και επιδίδονται στους διαδίκους σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Εμπρόθεσμη επίδοση του αρχικού (μη προσαρμοσμένου) δικογράφου, πριν από την κατά τα ανωτέρω προσαρμογή του, θεωρείται έγκυρη. Στην περίπτωση αυτή, το προσαρμοσμένο δικόγραφο δεν επιδίδεται και ο αρμόδιος γραμματέας γνωστοποιεί με κάθε πρόσφορο μέσο στους διαδίκους την κατάθεσή του και καταχωρίζει σχετική βεβαίωση σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο. Ως άσκηση του οικείου δικονομικού δικαιώματος νοείται σε κάθε περίπτωση η κατάθεση του αρχικού δικογράφου. Άλλα δικόγραφα, καθώς και τα υπομνήματα</p>

των διαδικών, τα οποία υπερβαίνουν τις είκοσι (20) σελίδες, απορρίπτονται ως απαράδεκτα στο σύνολό τους με τη δικαστική απόφαση που εκδίδεται για το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Με τον Κανονισμό του Συμβουλίου της Επικρατείας θεσπίζονται ειδικότερες ρυθμίσεις για τη μορφή και το περιεχόμενο των δικογράφων.

7. Εντός ενός (1) μηνός από τη λήξη της προθεσμίας που τέθηκε για την προσαρμογή του αρχικού δικογράφου ο διάδικος που δεν υπέβαλε καθόλου το προσαρμοσμένο δικόγραφο ή το υπέβαλε κατά τρόπο μη σύμφωνο με την παρ. 6, έχει δικαίωμα να καταθέσει νέο προσαρμοσμένο δικόγραφο, τηρώντας το όριο σελίδων της παρ. 6, αφού καταβάλει παράβολο ίσο προς το τριπλάσιο του παραβόλου που προβλέπεται για το οικείο ένδικο βοήθημα ή μέσο, εφαρμοζόμενης κατά τα λοιπά της παρ. 6. Αν δεν προβλέπεται παράβολο για συγκεκριμένο δικόγραφο (πρόσθετοι λόγοι, παρέμβαση), για την κατάθεση του προσαρμοσμένου δικογράφου κατατίθεται παράβολο ίσο προς το τριπλάσιο του παραβόλου που προβλέπεται για το αντίστοιχο ένδικο βοήθημα ή μέσο. Αν το δικαίωμα αυτό του διαδίκου δεν ασκηθεί σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται με απόφαση του δικαστικού σχηματισμού σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ που εκδίδεται κατά το άρθρο 34Α και διατάσσεται η κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου. Κάθε άλλο δικόγραφο, εκτός από το ένδικο βοήθημα ή μέσο, απορρίπτεται ως απαράδεκτο με τη δικαστική απόφαση που εκδίδεται για το ένδικο βοήθημα ή μέσο.

Άρθρο 18 - Αντίκλητος

1. Αντίκλητος εκείνου που ασκεί το ένδικο μέσο είναι αυτοδικαίως ο δικηγόρος που το υπογράφει, εφόσον είναι διορισμένος στο Πρωτοδικείο Αθηνών. Σε περίπτωση που ο δικηγόρος ενεργεί ως Εταίρος ή συνεργάτης δικηγορικής Εταιρείας, αντίκλητος θεωρείται και η δικηγορική Εταιρεία.
2. Εκείνος που ασκεί το ένδικο μέσο μπορεί με το δικόγραφο ή με δήλωση που κατατίθεται στη Γραμματεία να διορίζει έναν αντίκλητο, ο οποίος πρέπει να κατοικεί στην Αθήνα και του οποίου πρέπει να αναφέρεται η διεύθυνση.
3. Αν το δικόγραφο υπογράφεται από δικηγόρο που δεν είναι διορισμένος στο Πρωτοδικείο Αθηνών, πρέπει να διορίζεται αντίκλητος που κατοικεί στην Αθήνα και να αναφέρεται η διεύθυνσή του. Το ίδιο ισχύει και για προσφυγή που υπογράφεται από υπάλληλο.
4. Ο δικηγόρος που παρέστη κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο καθίσταται επίσης αυτοδικαίως αντίκλητος για όλες τις επεξήγησης κοινοποιήσεις έως την έκδοση οριστικής απόφασης.
5. Όλες οι κοινοποιήσεις προς το διάδικο που προβλέπονται από το παρόν γίνεται είτε προς τον ίδιο, είτε προς τον αντίκλητό του.
6. Κάθε μεταβολή της διεύθυνσης της κατοικίας στην Αθήνα εκείνου που ασκεί το ένδικο μέσο ή του αντικλήτου που πρέπει να γνωστοποιείται με έγγραφη δήλωση, η οποία κατατίθεται στην Γραμματεία, εκτός αν ο αντίκλητος είναι δικηγόρος στο Πρωτοδικείο Αθηνών.
7. Αν εκείνος που άσκησε το ένδικο μέσο και ο αντίκλητός του δεν κατοικούν στη διεύθυνση κατοικίας Αθηνών που δηλώθηκε αρχικά ή μεταγενέστερα, το ένδικο μέσο εκδικάζεται χωρίς να γίνουν προς αυτούς οι κοινοποιήσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 21 παρ. 3 εδ. γ' και 5 και του άρθρου 49 παρ. 2 του παρόντος. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που δεν έγινε διορισμός αντικλήτου, αν και υπήρχε σχετική υποχρέωση, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.
8. Αν υπάρχουν περισσότεροι αντίκλητοι, οι κοινοποιήσεις γίνονται εγκύρως σε οποιονδήποτε από αυτούς.

Άρθρο 19 - Κατάθεση δικογράφου

1. Η κατάθεση του δικογράφου γίνεται με την παράδοση του πρωτοτύπου στη Γραμματεία και την άμεση καταχώριση, κατά τη χρονολογία και τη σειρά ου παραδίδεται, σε ειδικό βιβλίο στο οποίο υπογράφει ο καταθέτης.
2. Η κατάθεση του δικογράφου μπορεί να γίνει και σε οποιαδήποτε δημόσια αρχή. Όταν ασκείται το ένδικο μέσο από δημόσια αρχή, η κατάθεση του δικογράφου μπορεί να γίνει σε οποιαδήποτε άλλη αρχή, όχι όμως στην ίδια. Το δικόγραφο όμως καταχωρίζεται στο πρωτόκολλο της αρχής. Για την κατάθεση συντάσσεται στο σώμα του δικογράφου πράξη με τον αριθμό του πρωτοκόλλου και τη χρονολογία την οποία υπογράφουν ο υπάλληλος που παρέλαβε το δικόγραφο και ο καταθέτης. Αν το δικόγραφο υπογράφεται από δικηγόρο, αναγράφεται η ηλεκτρονική του διεύθυνση. Στο δικόγραφο περιέχεται και συνοπτική έκθεση των τιθέμενων νομικών ζητημάτων, η οποία δεν υπερβαίνει τις

διακόσιες λέξεις. Ο Κανονισμός του Συμβουλίου της Επικρατείας μπορεί να καθορίζει το περιεχόμενο της έκθεσης. Η υποχρέωση αυτή δεν αφορά την αίτηση αναστολής. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει στον διάδικο, ο οποίος δεν τήρησε την ως άνω υποχρέωση και ηττήθηκε, αυξημένη δικαστική δαπάνη κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 39 του παρόντος διατάγματος. Η αυξημένη δικαστική δαπάνη του προηγούμενου εδαφίου επιβάλλεται επίσης στον διάδικο που ηττήθηκε, εάν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, το δικόγραφο του υπερβαίνει σε έκταση το αναγκαίο μέτρο εν όψει των τιθέμενων με το ένδικο βοήθημα ή μέσο ζητημάτων. Αν ο διάδικος νικήσει, το δικαστήριο μπορεί να μην επιδικάσει δικαστική δαπάνη υπέρ αυτού.

3. Το δικόγραφο αποστέλλεται χωρίς καθυστέρηση στο Συμβούλιο της Επικρατείας και καταχωρίζεται στο παραπάνω βιβλίο, όπου και αναφέρονται τα στοιχεία του διαβιβαστικού εγγράφου στη θέση της υπογραφής του καταθέτη.

4. Με το πρωτότυπο του δικογράφου υποβάλλονται δύο αντίγραφα του και αντίγραφο της προσβαλλόμενης ατομικής διοικητικής πράξης ή της δικαστικής απόφασης, εφόσον έχουν κοινοποιηθεί. Μέχρις ότου υποβληθεί το αντίγραφο μπορεί να αναβληθεί ο ορισμός της δικάσιμου.

5. Η έφεση ασκείται διά καταθέσεως του δικογράφου στη Γραμματεία του δικαστηρίου το οποίο έχει εκδώσει την εκκαλούμενη απόφαση. Για την κατάθεση συντάσσεται έκθεση σε ιδιαίτερο βιβλίο, την οποία υπογράφει και αυτός που καταθέτει. Η έφεση μαζί με τον οικείο φάκελο διαβιβάζεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας αμελητί με φροντίδα του Γραμματέα.

6. Ειδικά οι αιτήσεις αναιρέσεως κατ' αποφάσεων διοικητικών δικαστηρίων κατατίθενται στη Γραμματεία του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, η οποία συντάσσεται στο πρωτότυπο του δικογράφου σχετική πράξη κατάθεσης και στη συνέχεια διαβιβάζεται σε δέκα ημέρες το πολύ στο Συμβούλιο της Επικρατείας το δικόγραφο με το φάκελο της υπόθεσης.

7. Η πράξη καταθέσεως των δικογράφων που προβλέπεται από τις προηγούμενες παραγράφους, είναι έγκυρη και όταν συντάσσεται με ιδιαίτερο έγγραφο. Στην περίπτωση αυτήν, αν υπάρχει διαφορά μεταξύ της ημερομηνίας που αναγράφεται στην πράξη και εκείνης που προκύπτει από το βιβλίο καταθέσεως ενδίκων μέσων ή από το πρωτόκολλο ή το βιβλίο διεκπεραίωσης (εισερχομένων εξερχομένων εγγράφων) της αρχής ή του δικαστηρίου, στο οποίο έγινε η κατάθεση ή στο οποίο διαβιβάσθηκε το δικόγραφο. Το εμπρόθεσμο του δικογράφου κρίνεται από το σχετικό βιβλίο καταθέσεως.

8. Το ένδικο μέσο ή βοήθημα μπορεί να υποβάλλεται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρει εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 (Α' 184). Η ηλεκτρονική κατάθεση ολοκληρώνεται με την υποβολή και καταχώριση του οικείου δικογράφου ή εγγράφου στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων (ΟΣΔΔΥ-ΔΔ), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρ. 7 του άρθρου 1 του π.δ. 40/2013 (Α' 75).

9. Το ένδικο μέσο ή βοήθημα υποβάλλεται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.1.2021 και είναι έγκυρο εφόσον φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 (EEL 257).

Άρθρο 20 - Ορισμός εισηγητή και δικάσιμου

Μετά την κατάθεση ενδίκου μέσου ο Πρόεδρος με πράξη του ορίζει εισηγητή ένα Σύμβουλο ή Πάρεδρο, καθώς και τη δικάσιμο η οποία σημειώνεται στο πινάκιο και δίνει εντολή να ανακοινωθεί η δικογραφία στον εισηγητή. Με την ίδια πράξη ορίζεται επίσης ο βοηθός Εισηγητής του Συμβούλου και, αν συντρέχει περίπτωση και του Παρέδρου. Ο Πρόεδρος μπορεί οποτεδήποτε, ακόμη και προφορικώς, να αντικαταστήσει με άλλον τον εισηγητή σε περίπτωση κωλύματος.

Άρθρο 20 - Ορισμός εισηγητή και δικάσιμου

1. Το ένδικο βοήθημα ή μέσο αμέσως μετά από την κατάθεση ή περιέλευσή του στο Δικαστήριο ανατίθεται από τη Γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος, υπό την εποπτεία του Προέδρου του Τμήματος, σε Πάρεδρο ή Εισηγητή από εκείνους που κατανέμονται στο Τμήμα, για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22. Η ανάθεση γίνεται βάσει αλγορίθμου με ίση κατανομή υποθέσεων σε κάθε Πάρεδρο και Εισηγητή.

2. Για υποθέσεις μείζονος σπουδαιότητας, κατά την έννοια της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 14, η ανάθεση γίνεται από τη Γραμματεία της Ολομέλειας, υπό την εποπτεία του Προέδρου του Δικαστηρίου, σε Πάρεδρο με τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στον βαθμό.

3. Μετά από την έκδοση πρακτικού του συμβουλίου, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22, η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο. Για την εισαγωγή της υπόθεσης στην Ολομέλεια, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ορίζει με πράξη του εισηγητή Σύμβουλο. Για την εισαγωγή της υπόθεσης σε Τμήμα, ο Πρόεδρος του Τμήματος ορίζει με πράξη του εισηγητή Σύμβουλο ή Πάρεδρο. Με τις ίδιες πράξεις ορίζεται η δικάσιμος και δίδεται εντολή να ανακοινωθεί η δικογραφία στον εισηγητή. Επίσης, ορίζεται ο βοηθός εισηγητής του Συμβούλου και, αν συντρέχει περίπτωση, του Παρέδρου. Ο Πάρεδρος που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ορίζεται ως

	<p>εισηγητής και για την εισαγωγή της στο ακροατήριο του Τμήματος. Ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ορίζεται ως βοηθός εισηγητής και για την εισαγωγή της στο ακροατήριο. Ο Πρόεδρος του Τμήματος μπορεί να ορίσει και διαφορετικό εισηγητή ή βοηθό εισηγητή από τους ανωτέρω, καθώς και να αντικαταστήσει, σε περίπτωση κωλύματος, τον εισηγητή ή τον βοηθό εισηγητή που ορίσθηκε για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο.</p>
-	<p>Άρθρο 20Α - Επείγουσα διαδικασία - Ειδικές διαδικασίες</p> <p>1. Σε περιπτώσεις επείγοντος ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, καθώς και σε ειδικές διαδικασίες, στις οποίες προβλέπεται ρητά απευθείας εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, εκδίδεται αμέσως πράξη ορισμού εισηγητή και δικασίμου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20. Το πρώτο εδάφιο μπορεί να εφαρμόζεται και μετά από αίτηση διαδίκου, για την οποία αποφαίνεται ο Πρόεδρος του οικείου σχηματισμού με σημείωση που καταχωρίζεται στην αίτηση.</p> <p>2. Προηγούμενη ανάθεση της υπόθεσης σε Πάρεδρο ή Εισηγητή για την εισαγωγή της σε συμβούλιο, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20, δεν κωλύει την εφαρμογή του παρόντος.</p>
<p>Άρθρο 21 - Κοινοποίηση δικογράφου</p> <p>1. Με εντολή του Προέδρου κοινοποιούνται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις επόμενες παραγράφους, αντίγραφο του δικογράφου του ενδίκου μέσου με μνεία της χρονολογίας κατάθεσης και αντίγραφο της πράξης που προβλέπεται στο προηγούμενο άρθρο. Η κοινοποίηση γίνεται με επιμέλεια της Γραμματείας είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Ο Πρόεδρος έχει δικαίωμα να κάνει σύντμηση της προθεσμίας σε περίπτωση κατεπείγοντος.</p> <p>2. α) Σε περίπτωση αίτησης ακυρώσεως κατά πράξης διοικητικής αρχής, η κοινοποίηση γίνεται προς τον αρμόδιο υπουργό, ο οποίος επέχει θέση διαδίκου είτε η πράξη εκδόθηκε από τον ίδιο, είτε από αρχή που υπόκειται σε αυτόν.</p> <p>β) Σε περίπτωση αίτησης ακυρώσεως κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η κοινοποίηση γίνεται προς αυτό, το οποίο καθίσταται κύριος διάδικος. Κοινοποιείται επίσης στον υπουργό που το εποπτεύει, ο οποίος μπορεί να παρέμβει στο ακροατήριο και χωρίς να καταθέσει δικόγραφο παρέμβασης, είτε υπέρ είτε κατά του κύρους της προσβαλλόμενης πράξης.</p> <p>γ) Σε περίπτωση αίτησης ακυρώσεως κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η οποία εγκρίθηκε με πράξη του οργάνου που ασκεί εποπτεία, η κοινοποίηση γίνεται και προς το νομικό πρόσωπο και προς τον αρμόδιο κατά το εδάφιο α' υπουργό. Κύριοι διάδικοι καθίστανται και οι δύο.</p> <p>δ) Σε περίπτωση αίτησης ακυρώσεως κατά πράξης υπηρεσιακού συμβουλίου κρίσης υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που είναι όργανο της κρατικής διοίκησης, η κοινοποίηση γίνεται προς τον υπουργό στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται το συμβούλιο αυτό καθώς και προς το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπηρετεί ο υπάλληλος που άσκησε την αίτηση.</p> <p>ε) Σε περίπτωση εφέσεως, η κοινοποίηση προς τον</p>	<p>Άρθρο 21 - Επιδόσεις</p> <p>1. α. Αντίγραφο του δικογράφου του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου με μνεία της χρονολογίας κατάθεσης επιδίδεται, με επιμέλεια του διαδίκου που το ασκεί, στον διάδικο κατά του οποίου στρέφεται το εισαγωγικό δικόγραφο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για τις επιδόσεις και με όσα ειδικότερα ορίζονται στο παρόν. Η επίδοση διενεργείται εντός δύο (2) μηνών από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου και τα αποδεικτικά επιδόσεως προσκομίζονται το ταχύτερο δυνατό και επισυνάπτονται στον φάκελο της δικογραφίας. Η επίδοση ενδίκου βοηθήματος, που κατατίθεται σε αναρμόδιο δικαστήριο και παραπέμπεται στο αρμόδιο, διενεργείται ή, αν είχε διενεργηθεί, επαναλαμβάνεται σε κάθε περίπτωση από τον υπόχρεο διάδικο εντός δύο (2) μηνών από την επίδοση σε αυτόν της παραπεμπτικής απόφασης ή πράξης, η οποία μπορεί να γίνει με επιμέλεια και της γραμματείας του δικαστηρίου στο οποίο παραπέμπεται η υπόθεση. Αν δεν τηρηθεί η προθεσμία των προηγούμενων εδαφίων για την επίδοση του δικογράφου, το ένδικο βοήθημα ή μέσο λογίζεται ως μη ασκηθέν και τίθεται στο αρχείο με απόφαση του δικαστικού σχηματισμού σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 34Α, το δε καταβληθέν παράβολο καταπίπτει με την ίδια πράξη υπέρ του Δημοσίου.</p> <p>β. Αντίγραφα της πράξης της παρ. 3 του άρθρου 20 για τον ορισμό εισηγητή και δικασίμου και του πρακτικού που εκδίδει το συμβούλιο, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22, επιδίδονται με επιμέλεια της Γραμματείας τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του παρόντος, καθώς και στον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Σε περίπτωση κατεπείγοντος, ο Πρόεδρος του οικείου σχηματισμού μπορεί να κάνει σύντμηση της ανωτέρω προθεσμίας.</p> <p>γ. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η επίδοση</p>

εφεσίβλητο ιδιώτη γίνεται είτε προς τον ίδιο τον εφεσίβλητο είτε προς τον αντίκλητό του είτε προς τον δικηγόρο, ο οποίος υπέγραψε την αίτηση ακύρωσης ή παρέστη κατά τη συζήτηση της υποθέσεως ενώπιον του διοικητικού εφετείου. Στην τελευταία περίπτωση, ο δικηγόρος θεωρείται ως αντίκλητος του εφεσίβλητου και για τις επιδόσεις μεταγενεστέρων της οριστικής αποφάσεως εγγράφων, εκτός εάν ο τελευταίος γνωστοποίησε στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά την κατάθεση της εφέσεως, το διορισμό νέου πληρεξουσίου ή αντικλήτου. Ο δικηγόρος ή ο αντίκλητος υποχρεούνται να παραδώσουν αμελλητί τα έγγραφα στον εφεσίβλητο.

3. α) Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από υπάλληλο η κοινοποίηση προς την αρμόδια αρχή γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

β) Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από όργανο της κρατικής διοίκησης, η κοινοποίηση γίνεται προς τον υπάλληλο.

γ) Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, η κοινοποίηση γίνεται προς τον υπάλληλο. Αν συντρέχει η περίπτωση του εδαφίου δ' της προηγούμενης παραγράφου, η κοινοποίηση γίνεται και προς τον υπουργό.

δ) Αντίγραφο της πράξης του προέδρου η οποία προβλέπεται στο άρθρο 20 του παρόντος κοινοποιείται προς τον κατά τα προηγούμενα εδάφια προσφεύγοντα δέκα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο.

4. Όταν ασκείται αίτηση αναιρέσεως, κοινοποιείται με επιμέλεια της Γραμματείας του οικείου δικαστικού σχηματισμού, εξήντα (60) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο, πράξη του Προέδρου μαζί με ένα επικυρωμένο αντίγραφο σε απλό χαρτί της αίτησης στον αναιρεσιδόντα ή στο δικηγόρο ή τον εκπρόσωπο του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου που υπογράφει, κατά το άρθρο 17 παρ. 4, το δικόγραφο, έστω και αν δεν είναι διορισμένος στο Πρωτοδικείο Αθηνών. Ο αναιρεσιδόντας, ο δικηγόρος ή ο εκπρόσωπος του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου έχει την υποχρέωση να κοινοποιήσει αντίγραφο της πράξης του Προέδρου και της αίτησης αναιρέσεως στον αναιρεσίβλητο είκοσι (20) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Η κοινοποίηση μπορεί να γίνει είτε στο δικηγόρο που εκπροσώπησε τον αναιρεσίβλητο κατά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης στα δικαστήρια της ουσίας είτε στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε το τελευταίο δικόγραφο είτε στον αναιρεσίβλητο στη διεύθυνση που δήλωσε κατά το άρθρο 45 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Ο δικηγόρος οφείλει να παραδώσει αμελλητί τα έγγραφα στον αναιρεσίβλητο. Αν ο δικαστικός επιμελητής βεβαιώνει ότι δεν καθίσταται δυνατή η επίδοση και δεν βρίσκει άλλη γνωστή διεύθυνση, η κοινοποίηση γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για τους διαδίκους άγνωστης διαμονής. Αν ο αναιρεσιδόντας παραλείψει την υποχρέωση κοινοποίησης των εγγράφων στον αναιρεσίβλητο ή η κοινοποίηση δεν γίνει εμπροθέσμως και νομοτύπως, ο δε αναιρεσίβλητος δεν παραστεί κατά τη συζήτηση της υποθέσεως, η συζήτηση αναβάλλεται αυτεπαγγέλτως για εύλογο χρόνο, κατά τη νέα δε δικάσιμο, αν ο αναιρεσιδόντας και πάλι έχει παραλείψει την

αντιγράφο του εισαγωγικού δικογράφου και της πράξης ορισμού εισηγητή και δικασίμου γίνεται με επιμέλεια της Γραμματείας, σύμφωνα με τις παρ. 2, 3 και 4 του παρόντος. Αντίγραφο της πράξης επιδίδεται και στον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Για τις προθεσμίες επίδοσης ισχύουν όσα ορίζονται στην περ. β'.

2. α. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης διοικητικής αρχής, η επίδοση γίνεται προς τον αρμόδιο υπουργό, ο οποίος επέχει θέση διαδίκου είτε η πράξη εκδόθηκε από τον ίδιο είτε από αρχή που υπόκειται σε αυτόν.

β. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η επίδοση γίνεται προς αυτό, το οποίο καθίσταται κύριος διάδικος. Επίδοση γίνεται, επίσης, στον υπουργό που εποπτεύει το νομικό πρόσωπο, ο οποίος μπορεί να παρέμβει στο ακροατήριο και χωρίς να καταθέσει δικόγραφο παρέμβασης είτε υπέρ είτε κατά του κύριου της προσβαλλόμενης πράξης.

γ. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, η οποία εγκρίθηκε με πράξη του οργάνου που ασκεί εποπτεία, η επίδοση γίνεται και προς το νομικό πρόσωπο και προς τον αρμόδιο υπουργό σύμφωνα με την περ. α'. Κύριοι διάδικοι καθίστανται και οι δύο.

δ. Σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης υπηρεσιακού συμβουλίου κρίσης υπαλλήλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που είναι όργανο της κρατικής διοίκησης, η επίδοση γίνεται προς τον υπουργό στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται το συμβούλιο αυτό, καθώς και προς το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπηρετεί ο υπάλληλος που άσκησε την αίτηση.

ε. Αντίγραφο της αίτησης ακύρωσης με μνεία και της δικάσιμης, εφόσον έχει ορισθεί, επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος και προς κάθε τρίτο, ο οποίος έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει παρέμβαση. Η παράλειψη της υποχρέωσης αυτής από τον υπόχρεο διάδικο λαμβάνεται υπόψη κατά την επιδίκαση δικαστικής δαπάνης υπέρ ή σε βάρος του. Η επίδοση προς τρίτο, η οποία έχει παραλειφθεί από τον υπόχρεο διάδικο, μπορεί να γίνει και με επιμέλεια της Γραμματείας τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο ή στην προθεσμία που ορίζεται μετά από σύντμηση σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1.

στ. Σε περίπτωση έφεσης, η επίδοση προς τον εφεσίβλητο ιδιώτη γίνεται είτε προς τον ίδιο τον εφεσίβλητο είτε προς τον αντίκλητό του είτε προς τον δικηγόρο ο οποίος υπέγραψε την αίτηση ακύρωσης ή παρέστη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου. Στην τελευταία περίπτωση ο δικηγόρος θεωρείται αντίκλητος του εφεσίβλητου και για τις επιδόσεις μεταγενέστερων της οριστικής απόφασης εγγράφων, εκτός αν ο εφεσίβλητος γνωστοποίησε στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά από την κατάθεση της έφεσης, τον διορισμό νέου πληρεξουσίου ή αντικλήτου. Ο δικηγόρος ή ο αντίκλητος υποχρεούνται να παραδώσουν αμελλητί τα έγγραφα στον εφεσίβλητο.

3. α. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από υπάλληλο, η επίδοση προς την αρμόδια αρχή και προς την αρχή που υπηρετεί ο υπάλληλος γίνεται σύμφωνα με την παρ. 2.

υποχρέωσή του αυτή και ο αναιρεσίβλητος δεν παραστεί, η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Σε κάθε περίπτωση το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις και ιδίως τη δυσχέρεια της κοινοποίησης, μπορεί, ύστερα από αίτηση του αναιρεσιόοντος, να αναβάλει περαιτέρω τη συζήτηση της υπόθεσης. Επί αιτήσεως αναιρέσεως κατά αποφάσεως που εκδίδεται επί των εκλογικών διαφορών των άρθρων 244 έως 272 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, οι προβλεπόμενες κοινοποιήσεις γίνονται από μεν τη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας τουλάχιστον είκοσι (20) ημέρες, από δε τον αναιρεσιόοντα τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από τη δικάσιμο.

5. Αν συντρέχει νόμιμη περίπτωση να γίνει νέα συζήτηση της υπόθεσης ή περαιτέρω συζήτησή της, η πράξη του Προέδρου ή η απόφαση του Δικαστηρίου, με την οποία ορίζεται η δικάσιμο, κοινοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου. Κοινοποιείται επίσης προς εκείνον που άσκησε το ένδικο μέσο και προς εκείνον που τυχόν έχει ασκήσει παρέμβαση. Όταν η συζήτηση της υπόθεσης ματαιώνεται λόγω εκτάκτων περιστατικών, οι κοινοποιήσεις δεν επαναλαμβάνονται.

6. Κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, αν οι διάδικοι παρίστανται και δεν αντιλέγουν, το Δικαστήριο χωρεί στη συζήτηση της υπόθεσης ακόμη και αν δεν έχουν τηρηθεί ως προς αυτούς οι διατάξεις του παρόντος άρθρου για τις κοινοποιήσεις.

7. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους μπορεί να γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου περί ορισμού δικάσιμου και εισηγητή φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παρ. 1 του π.δ. 150/2001 (Α' 125). Το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου, που έχουν επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα, θεωρείται ότι επιδόθηκαν, εφόσον επιστραφεί στο δικαστήριο από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη, που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και ισχύει ως έκθεση επίδοσης. Ειδικά προς το Δημόσιο, οι επιδόσεις του δικαστηρίου γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα, και συγκεκριμένα μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικών Δικαστηρίων (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.) και του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.). Η επίδοση προς το Δημόσιο των εγγράφων που αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, θεωρείται ότι συντελείται μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επιτυχή αποστολή τους στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ. Η επίδοση πιστοποιείται από έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής του προς επίδοση εγγράφου στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., η οποία παράγεται αυτοματοποιημένα από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και φέρει: α) είτε προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια των περ. 20 και 49 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 (Α' 184), β) είτε προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα, κατά την έννοια των περ. 18 και 48 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020. Αμέσως μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επιτυχή αποστολή των εγγράφων στο Ο.Π.Σ.

β. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από όργανο της κρατικής διοίκησης η επίδοση γίνεται προς τον υπάλληλο και προς την αρχή που αυτός υπηρετεί, αν είναι διαφορετική.

γ. Σε περίπτωση προσφυγής που ασκείται από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου η επίδοση γίνεται προς τον υπάλληλο και προς την αρχή που αυτός υπηρετεί, αν είναι διαφορετική. Αν συντρέχει εφαρμογή της περ. δ' της παρ. 2, η επίδοση γίνεται και προς τον υπουργό.

4. α. Σε περίπτωση αίτησης αναιρέσεως, η επίδοση προς τον αναιρεσίβλητο ιδιώτη μπορεί να γίνει και στον δικηγόρο που τον εκπροσώπησε κατά την τελευταία συζήτηση της υπόθεσης στα δικαστήρια της ουσίας ή στον πληρεξούσιο δικηγόρο που υπέγραψε το τελευταίο δικόγραφο ή στον ίδιο τον αναιρεσίβλητο, στη διεύθυνση που δήλωσε, σύμφωνα με το άρθρο 45 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Ο δικηγόρος παραδίδει αμελλητί τα έγγραφα στον αναιρεσίβλητο. Αν ο δικαστικός επιμελητής βεβαιώνει ότι δεν καθίσταται δυνατή η επίδοση και δεν βρίσκει άλλη γνωστή διεύθυνση, η επίδοση γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας για τους διαδίκους άγνωστης διαμονής.

β. Σε περίπτωση αίτησης αναιρέσεως κατά απόφασης που εκδίδεται επί των εκλογικών διαφορών των άρθρων 244 έως 272 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η υπόθεση εισάγεται προς συζήτηση σύμφωνα με το άρθρο 20Α του παρόντος και η επίδοση της αίτησης και της πράξης ορισμού εισηγητή και δικάσιμου διενεργείται τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από τη δικάσιμο.

5. Αν η επίδοση του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του παρόντος γίνει εμπροθέσμως αλλά όχι νομοτύπως, ο υπόχρεος διάδικος καλείται μέσω της Γραμματείας από τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή που ορίσθηκε, σύμφωνα με την παρ. 1 ή την παρ. 2 του άρθρου 20, να επαναλάβει νομοτύπως την επίδοση, σύμφωνα με τις οδηγίες που του δίνονται, εντός εύλογης προθεσμίας που τάσσεται με την πρόσκληση. Για την πρόσκληση αυτή και την τασσόμενη προθεσμία καταχωρίζεται βεβαίωση στον φάκελο της δικογραφίας, η οποία υπογράφεται από τον αρμόδιο γραμματέα. Αν και η νέα επίδοση δεν διενεργηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως, το ένδικο βοήθημα τίθεται στο αρχείο σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1.

6. Σε περίπτωση νέας συζήτησης ή περαιτέρω συζήτησης της υπόθεσης, η κατά την παρ. 3 του άρθρου 20 πράξη του Προέδρου ή η απόφαση του Δικαστηρίου, με τις οποίες ορίζεται νέα δικάσιμο, επιδίδονται σε όλους τους διαδίκους με επιμέλεια της Γραμματείας. Όταν η συζήτηση ματαιώνεται λόγω εκτάκτων περιστατικών, οι επιδόσεις που έγιναν νόμιμα από τους διαδίκους ή το Δικαστήριο δεν επαναλαμβάνονται. Στην περίπτωση αυτή οι διάδικοι υποχρεούνται να ενημερωθούν από τη Γραμματεία για τη νέα δικάσιμο.

7. Με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στην περ. α' της παρ. 1 και στην παρ. 5 για τη θέση στο αρχείο ενδίκου βοηθήματος ή μέσου το οποίο δεν επιδόθηκε με τον τρόπο που προβλέπεται στις διατάξεις αυτές, αν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο οι διάδικοι παρίστανται και δεν αντιλέγουν, το Δικαστήριο προχωρεί στη συζήτηση, ακόμη και αν δεν έχουν τηρηθεί οι διατάξεις του παρόντος για τις επιδόσεις.

<p>N.Σ.Κ., για την πιστοποίηση της επίδοσης επισημειώνεται αυτοματοποιημένως από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ Δ.Δ. στην έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής η ημερομηνία συντέλεσης της επίδοσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζονται ο χρόνος έναρξης της διαδικασίας ηλεκτρονικής αποστολής των εγγράφων προς επίδοση μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και του Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., οι κατηγορίες των εγγράφων που επιδίδονται με τη διαδικασία αυτή, ο τύπος, το περιεχόμενο, τα στοιχεία της έκθεσης ηλεκτρονικής αποστολής και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται περιπτώσεις πλημμελών ηλεκτρονικών αποστολών εγγράφων προς επίδοση στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ. και ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στον τρόπο διαχείρισής τους.</p> <p>8. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους γίνονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.1.2021 και είναι έγκυρες εφόσον το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου περί ορισμού δικασίμου και εισηγητή φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014. Το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου που έχουν διαβιβαστεί με ηλεκτρονικά μέσα στη δηλωθείσα με το δικόγραφο ηλεκτρονική διεύθυνση θεωρείται ότι επιδόθηκαν μετά την παρέλευση τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική αποστολή τους. Η παραγόμενη αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα του δικαστηρίου έκθεση για την ηλεκτρονική αποστολή φέρει προηγμένη ψηφιακή υπογραφή κατά την ως άνω έννοια. Μετά την 1η.1.2021, εάν η χρήση ηλεκτρονικών μέσων είναι τεχνικά αδύνατη και εφόσον τούτο επιβάλλεται για λόγους επείγοντος, οι επιδόσεις διενεργούνται κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 6 του παρόντος άρθρου. Αμέσως μόλις καταστεί εκ νέου τεχνικά δυνατή η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων, ακολουθεί και η επίδοση με τα μέσα αυτά.</p>	<p>8. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος «κοινοποίηση», για τις επιδόσεις που προβλέπονται για τις ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας διαδικασίες, νοείται ο όρος «επίδοση».</p>
<p>-</p>	<p>Άρθρο 21Α - Ηλεκτρονικές επιδόσεις</p> <p>1. Οι επιδόσεις των διαδίκων και του δικαστηρίου μπορεί να γίνονται και με ηλεκτρονικά μέσα. Για τα ηλεκτρονικά έγγραφα του δικαστηρίου και των διαδίκων εφαρμόζεται αναλόγως ο ν. 4727/2020 (Α' 184) για τα ιδιωτικά και τα δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα. Η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι έγινε, εφόσον επιστραφεί από τον παραλήπτη στον διενεργούντα την επίδοση ηλεκτρονική απόδειξη, η οποία πρέπει επίσης να πληροί τις προϋποθέσεις του ανωτέρω νόμου. Η ηλεκτρονική απόδειξη ισχύει ως έκθεση επίδοσης.</p> <p>2. Ειδικά προς το Δημόσιο, οι επιδόσεις του δικαστηρίου με ηλεκτρονικά μέσα γίνονται μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικών Δικαστηρίων (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.) και του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.). Η επίδοση προς το Δημόσιο των εγγράφων που αποστέλλονται με ηλεκτρονικά μέσα στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, θεωρείται ότι συντελείται μετά την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών</p>

από την επιτυχή αποστολή τους στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.. Η επίδοση πιστοποιείται από έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής του προς επίδοση εγγράφου στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., η οποία παράγεται αυτοματοποιημένα από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και φέρει: α) προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια των περ. 20 και 49 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 ή β) προηγμένη ή εγκεκριμένη ηλεκτρονική σφραγίδα κατά την έννοια των περ. 18 και 48 του άρθρου 2 του ν. 4727/2020. Μετά από την παρέλευση δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την επιτυχή αποστολή των εγγράφων στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., για την πιστοποίηση της επίδοσης επισημαίνεται με αυτοματοποιημένο τρόπο από το Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. στην έκθεση ηλεκτρονικής αποστολής η ημερομηνία συντέλεσης της επίδοσης.

3. Οι επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους γίνονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256). Το έγγραφο που έχει διαβιβαστεί με ηλεκτρονικά μέσα στη δηλωθείσα με το δικόγραφο ηλεκτρονική διεύθυνση θεωρείται ότι επιδόθηκε μετά την παρέλευση τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική αποστολή του. Η παραγόμενη αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα του Δικαστηρίου έκθεση για την ηλεκτρονική αποστολή φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή. Αν η χρήση ηλεκτρονικών μέσων είναι τεχνικά αδύνατη και εφόσον τούτο επιβάλλεται για λόγους επείγοντος, οι επιδόσεις διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 21. Μόλις καταστεί εκ νέου τεχνικά δυνατή η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων, ακολουθεί και η επίδοση με τα μέσα αυτά.

4. Η παρ. 7 του άρθρου 21 ισχύει και για τις επιδόσεις του παρόντος.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται ο χρόνος έναρξης της διαδικασίας ηλεκτρονικής αποστολής των εγγράφων προς επίδοση μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ. και του Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ., οι κατηγορίες των εγγράφων που επιδίδονται με τη διαδικασία αυτή, ο τύπος, το περιεχόμενο, τα στοιχεία της έκθεσης ηλεκτρονικής αποστολής και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται περιπτώσεις πλημμελών ηλεκτρονικών αποστολών εγγράφων προς επίδοση στο Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ. και ρυθμίζονται τα ζητήματα που αφορούν στον τρόπο διαχείρισής τους.

Άρθρο 22 - Καθήκοντα εισηγητή

1. Ο εισηγητής φροντίζει για τη συγκέντρωση κάθε στοιχείου χρήσιμου για τη διερεύνηση της υπόθεσης και συντάσσει συνοπτική έκθεση, η οποία διαλαμβάνει το ιστορικό της διαφοράς, τα στοιχεία που βεβαιώνονται από τα έγγραφα και τα ζητήματα που ανακύπτουν. Η έκθεση επισυνάπτεται στο φάκελο το αργότερο τρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση για να λάβουν γνώση οι διάδικοι. Εάν δεν επισυναφθεί κατά τα ανωτέρω, η υπόθεση, εφόσον υποβληθεί σχετική αίτηση από κάποιο διάδικο, αναβάλλεται υποχρεωτικώς σε μεταγενέστερη δικάσιμο, προκειμένου να επισυναφθεί η έκθεση εμπροθέσμως στο φάκελο.

2. Ο εισηγητής μπορεί να ζητεί από τους διαδίκους να

Άρθρο 22 - Καθήκοντα εισηγητή

1. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20, το ταχύτερο δυνατό μετά από τη διαβίβαση του φακέλου της υπόθεσης συντάσσει έκθεση, η οποία διαλαμβάνει με πληρότητα το ιστορικό της διαφοράς, τα στοιχεία που βεβαιώνονται από τα έγγραφα και τα ζητήματα που ανακύπτουν.

2. Αν δεν διαβιβαστεί ο φάκελος ή διαπιστωθούν ουσιώδεις ελλείψεις, ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής ζητεί με έγγραφο, στο οποίο γίνεται ειδική μνεία της παρούσας παραγράφου, από τη Διοίκηση και αν συντρέχει περίπτωση από οποιονδήποτε άλλον διάδικο να συμπληρωθούν οι ελλείψεις εντός εύλογης προθεσμίας,

<p>προσκομίσουν στοιχεία που λείπουν ή είναι οπωσδήποτε χρήσιμα.</p> <p>3. Οι αρχές, προς τις οποίες απευθύνεται ο εισηγητής για τη συγκέντρωση στοιχείων και πληροφοριών χρήσιμων για τη διερεύνηση της υπόθεσης, έχουν την υποχρέωση να αποστέλλουν τα στοιχεία και πληροφορίες που τους ζητεί.</p> <p>4. Ο εισηγητής, πέντε (5) ημέρες πριν από τη δικάσιμο που έχει ορισθεί με την οικεία πράξη του Προέδρου, οφείλει να δηλώσει στη Γραμματεία του οικείου σχηματισμού, αν η υπόθεση είναι ώριμη για συζήτηση. Η παράλειψη της δήλωσης αυτής επάγεται το απαράδεκτο της συζήτησης της υπόθεσης και την αυτεπάγγελτη αναβολή της σε μεταγενέστερη δικάσιμο.</p>	<p>την οποία τάσσει με το ίδιο έγγραφο. Ακολούθως, ακόμη και αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, συντάσσει την έκθεση της παρ. 1 λαμβάνοντας υπόψη και όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 24 για το τεκμήριο ομολογίας.</p> <p>3. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής μπορεί να ζητεί με οποιονδήποτε τρόπο από τους διαδίκους, καθώς και από οποιαδήποτε άλλη αρχή, κάθε στοιχείο το οποίο λείπει ή είναι χρήσιμο για τη διάγνωση της υπόθεσης. Το ίδιο μπορεί να κάνει ο εισηγητής που ορίζεται με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20. Οι διάδικοι, καθώς και όλες οι αρχές από τις οποίες ζητούνται στοιχεία και πληροφορίες έχουν υποχρέωση να τα παρέχουν το ταχύτερο δυνατό.</p> <p>4. Μετά από τη σύνταξη της έκθεσης της παρ. 1, η υπόθεση εισάγεται στον δικαστικό σχηματισμό σε συμβούλιο του άρθρου 34Γ, ο οποίος είτε εκδίδει απόφαση, σύμφωνα με τα άρθρα 34Α ή 34Β, είτε, αν κρίνει ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την έκδοση απόφασης, εκδίδει πρακτικό, στο οποίο καταχωρίζεται η έκθεση του Παρέδρου ή του Εισηγητή. Το περιεχόμενο της έκθεσης μπορεί να συμπληρώνεται με το πρακτικό του συμβουλίου, το οποίο επιδίδεται στους διαδίκους σύμφωνα με την περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 21. Μετά από την έκδοση του πρακτικού, η υπόθεση εισάγεται στο ακροατήριο με την πράξη του Προέδρου, που εκδίδεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20.</p> <p>5. Το πρακτικό του συμβουλίου αποτελεί κατ' αρχήν την έκθεση βάσει της οποίας διεξάγεται η συζήτηση στο ακροατήριο. Ο εισηγητής της υπόθεσης μπορεί, αν το θεωρεί απαραίτητο, να συντάξει και να επισυνάψει στον φάκελο έκθεση με το περιεχόμενο της παρ. 1 τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η έκθεση του εισηγητή της υπόθεσης με το ανωτέρω περιεχόμενο συντάσσεται υποχρεωτικά και επισυνάπτεται στον φάκελο τουλάχιστον τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Αν οι προθεσμίες αυτές δεν τηρηθούν, η υπόθεση αναβάλλεται υποχρεωτικά σε μεταγενέστερη δικάσιμο, εφόσον υποβληθεί αίτημα από κάποιον διάδικο. Οι διάδικοι μπορούν να λαμβάνουν γνώση του πρακτικού του συμβουλίου και των ανωτέρω εκθέσεων των εισηγητών αμέσως μετά από την επισύναψή τους στον φάκελο της δικογραφίας.</p> <p>6. Η συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο γίνεται στη δικάσιμο που ορίσθηκε με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20. Αυτεπάγγελτη αναβολή της συζήτησης, η οποία δηλώνεται από τον εισηγητή τουλάχιστον πέντε (5) ημέρες πριν από τη δικάσιμο, είναι δυνατή κατόπιν συνεννόησης του εισηγητή της υπόθεσης με τον Πρόεδρο του οικείου σχηματισμού.</p>
<p>Άρθρο 23 - Απόψεις της Διοίκησης</p> <p>1. Το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση ακυρώσεως ή η προσφυγή, έχει την υποχρέωση να εκθέτει τις απόψεις του για καθένα από τους προβαλλόμενους λόγους, διευκρινίζοντας σαφώς το συναφές με κάθε λόγο πραγματικό μέρος.</p> <p>2. Η έκθεση αυτή με το σχετικό φάκελο πρέπει αν αποστέλλεται στον εισηγητή τριάντα (30) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο που έχει ορισθεί εφόσον το δικόγραφο της αίτησης ακυρώσεως ή της προσφυγής έχει</p>	<p>Άρθρο 23 - Απόψεις της Διοίκησης και φάκελος της υπόθεσης - Στοιχεία των διαδίκων</p> <p>1. Το καθ' ού η αίτηση ακύρωσης ή η προσφυγή Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου έχει την υποχρέωση να εκθέσει τις απόψεις του για καθένα από τους προβαλλόμενους λόγους, διευκρινίζοντας σαφώς το συναφές με κάθε λόγο πραγματικό μέρος.</p> <p>2. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος της υπόθεσης αποστέλλονται στο Δικαστήριο εντός τριών (3) μηνών από την επίδοση του ενδίκου βοηθήματος σύμφωνα με την περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 21. Εντός</p>

<p>επιδοθεί στη Διοίκηση δύο τουλάχιστον μήνες πριν από τη δικάσιμο, διαφορετικά σε εύλογο χρόνο πριν από τη δικάσιμο.</p> <p>3. Την έκθεση προσυπογράφουν ο νομικός σύμβουλος του Δημοσίου ή νομικού προσώπου που έχει εντολή να υποστηρίζει τα συμφέροντά τους καθώς και οι καθ' ύλην αρμόδιοι υπάλληλοι, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τις διοικητικές πράξεις και με την ευθύνη που καθιερώνουν οι κανόνες αυτοί.</p> <p>4. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος που τη συνοδεύει υποβάλλονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα, σε μορφή δεκτική περαιτέρω χρήσης και επεξεργάσιμη με αυτοματοποιημένα μέσα, από την 1η.1.2021. Η έκθεση απόψεων και το διαβιβαστικό έγγραφο, αν υπάρχει, φέρουν υποχρεωτικά προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014. Στην έκθεση απόψεων πρέπει να επισημαίνονται διακριτά τα έγγραφα που αποτελούν περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου που αποστέλλεται και περιέχουν στοιχεία στα οποία η Διοίκηση ζητά να μην επιτραπεί η πρόσβαση των λοιπών διαδίκων, για τον λόγο ότι παραβιάσσεται απόρρητο, το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις.</p>	<p>της ίδιας προθεσμίας προσκομίζουν και οι λοιποί διάδικοι κάθε στοιχείο για την απόδειξη του εννόμου συμφέροντος και των πραγματικών ισχυρισμών τους. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η έκθεση και ο φάκελος αποστέλλονται τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από τη δικάσιμο που ορίζεται με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20, εφόσον η επίδοση του ενδίκου βοηθήματος και της πράξης ορισμού δικασίμου γίνει τουλάχιστον δύο (2) μήνες πριν από τη δικάσιμο. Σε διαφορετική περίπτωση η έκθεση και ο φάκελος αποστέλλονται σε εύλογο χρόνο πριν από τη δικάσιμο. Αν υποβληθούν πρόσθετοι λόγοι, η Διοίκηση μπορεί πάντοτε να συμπληρώνει τις απόψεις της εντός εύλογου χρόνου από την επίδοσή τους. Η παρ. 2 του άρθρου 25 και η παρ. 2 του άρθρου 33 εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.</p> <p>3. Την έκθεση απόψεων της Διοίκησης προσυπογράφουν ο νομικός σύμβουλος του Δημοσίου ή του νομικού προσώπου που έχει εντολή να υποστηρίζει τα συμφέροντά τους, καθώς και οι καθ' ύλην αρμόδιοι υπάλληλοι, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τις διοικητικές πράξεις και με την ευθύνη που καθιερώνουν οι κανόνες αυτοί.</p> <p>4. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος που τη συνοδεύει υποβάλλονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256). Η έκθεση απόψεων και το διαβιβαστικό έγγραφο, αν υπάρχει, πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις του ν. 4727/2020 (Α' 184). Στην έκθεση απόψεων επισημαίνονται διακριτά τα έγγραφα που αποτελούν περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου που αποστέλλεται και περιέχουν στοιχεία στα οποία η Διοίκηση ζητεί να μην επιτραπεί η πρόσβαση των λοιπών διαδίκων για τον λόγο ότι παραβιάσσεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις.</p>
<p>Άρθρο 24 - Συνέπειες μη αποστολής φακέλου</p> <p>1. Η παράλειψη της έγκαιρης αποστολής προς το Συμβούλιο των στοιχείων και πληροφοριών που προβλέπονται από τα προηγούμενα άρθρα καθώς και της έκθεσης, συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμοδίων για την ενέργεια αυτή υπαλλήλων.</p> <p>2. Η πειθαρχική δίωξη ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις για το πειθαρχικό δίκαιο κάθε κατηγορίας υπαλλήλων. Την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης μπορεί να προκαλέσει και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου με έγγραφό του προς τον αρμόδιο υπουργό ή τη διοίκηση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Στην περίπτωση αυτή καθίσταται υποχρεωτική η άσκηση της δίωξης. Η πειθαρχική απόφαση εκδίδεται το αργότερο μέσα σε δύο (2) μήνες από τη λήψη του εγγράφου για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης. Η απόφαση που εκδίδεται κοινοποιείται αμελλητί και στον Πρόεδρο του Συμβουλίου.</p> <p>3. Εάν αναβληθεί η εκδίκαση της υπόθεσης μία φορά λόγω μη αποστολής των στοιχείων του φακέλου από τη Διοίκηση, το Δικαστήριο μπορεί να προχωρήσει στην εκδίκασή της και κατά την εκτίμησή του να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος.</p>	<p>Άρθρο 24 - Συνέπειες μη αποστολής φακέλου</p> <p>1. Αν ο φάκελος της υπόθεσης δεν αποσταλεί ή ο φάκελος που απεστάλη έχει ουσιώδεις ελλείψεις, το Δικαστήριο μπορεί κατ' εκτίμηση των περιστάσεων να συναγάγει τεκμήριο ομολογίας για την πραγματική βάση των ισχυρισμών του αιτούντος ή του προσφεύγοντος. Η συναγωγή του τεκμηρίου είναι δυνατή και για την έκδοση απόφασης σε συμβούλιο σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22. Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 20Α, η δυνατότητα συναγωγής του τεκμηρίου ομολογίας παρέχεται, εφόσον η συζήτηση στο ακροατήριο αναβληθεί μία (1) φορά λόγω μη αποστολής των στοιχείων του φακέλου ή λόγω διαπίστωσης ουσιωδών ελλείψεων.</p> <p>2. Η παράλειψη της έγκαιρης αποστολής των στοιχείων και πληροφοριών που προβλέπονται στα άρθρα 22 και 23, καθώς και της έκθεσης, συνιστά ιδιαίτερο πειθαρχικό αδίκημα των αρμοδίων για την ενέργεια αυτή υπαλλήλων.</p> <p>3. Η πειθαρχική δίωξη ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις για το πειθαρχικό δίκαιο κάθε κατηγορίας υπαλλήλων. Την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης μπορεί να προκαλέσει και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας με έγγραφό του προς τον αρμόδιο υπουργό ή τη διοίκηση του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Στην περίπτωση αυτή καθίσταται υποχρεωτική η άσκηση της δίωξης. Η</p>

	<p>πειθαρχική απόφαση εκδίδεται το αργότερο μέσα σε δύο (2) μήνες από τη λήψη του εγγράφου για την άσκηση της πειθαρχικής δίωξης. Η απόφαση που εκδίδεται κοινοποιείται αμελλητί και στον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας.</p>
<p>Άρθρο 25 - Πρόσθετοι λόγοι, υπομνήματα</p> <p>1. Επιτρέπεται η υποβολή πρόσθετων λόγων με δικόγραφο που κατατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 19 παρ. 1 και κοινοποιείται, επί ποινή απαραδέκτου, δεκαπέντε (15) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με επιμέλεια εκείνου που άσκησε το ένδικο μέσο. Η κοινοποίηση γίνεται με επίδοση κυρωμένου αντιγράφου σε όσους κοινοποιείται το ένδικο μέσο κατά το άρθρο 21 και σε εκείνους που ήδη έχουν ασκήσει παρέμβαση. Η παράγραφος 6 του άρθρου 21 έχει εφαρμογή και στην περίπτωση αυτή.</p> <p>2. Υπομνήματα των διαδίκων κατατίθενται στη Γραμματεία έξι (6) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Ο Πρόεδρος μπορεί να επιστρέψει την υποβολή υπομνημάτων από τους διαδίκους μέσα σε προθεσμία που τάσσεται από αυτόν για την ανάπτυξη όσων έχουν εκτεθεί στο ακροατήριο.</p> <p>3. Το δικόγραφο πρόσθετων λόγων και τα υπομνήματα των διαδίκων υποβάλλονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.1.2021, λαμβάνονται δε υπόψη από το δικαστήριο, με την επιφύλαξη των λοιπών προϋποθέσεων των παραγράφων 1 και 2, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014.</p>	<p>Άρθρο 25 - Πρόσθετοι λόγοι, υπομνήματα</p> <p>1. Επιτρέπεται η υποβολή πρόσθετων λόγων ακύρωσης ή προσφυγής με δικόγραφο που κατατίθεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19 και επιδίδεται με επιμέλεια του διαδίκου, επί ποινή απαραδέκτου, εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήξη της τρίμηνης προθεσμίας για την αποστολή του φακέλου της υπόθεσης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 23 και σε περίπτωση άσκησης ενδίκων μέσων εντός είκοσι (20) ημερών από την παρέλευση τριμήνου, το οποίο αρχίζει από την επίδοση του ενδίκου μέσου σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 21. Όταν εφαρμόζεται το άρθρο 20Α, καθώς και αν δεν τηρηθεί η τρίμηνη προθεσμία της παρ. 2 του άρθρου 23 για την αποστολή του φακέλου από τη Διοίκηση ή περιέλθουν στο Δικαστήριο νέα κρίσιμα στοιχεία μετά από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής ή μετά από την παρέλευση τριμήνου από την επίδοση του ενδίκου μέσου, το δικόγραφο πρόσθετων λόγων κατατίθεται και επιδίδεται τουλάχιστον είκοσι (20) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Σε περίπτωση σύντμησης της προθεσμίας της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21, το δικόγραφο πρόσθετων λόγων κατατίθεται και επιδίδεται έως την παραμονή της δικάσιμου. Αντίγραφο του δικογράφου πρόσθετων λόγων επιδίδεται σε όσους επιδίδεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο σύμφωνα με το άρθρο 21 και σε εκείνους που έχουν ήδη ασκήσει παρέμβαση. Η παρ. 7 του άρθρου 21 έχει εφαρμογή και για τις επιδόσεις της παρούσας.</p> <p>2. Υπομνήματα των διαδίκων, καθώς και στοιχεία του φακέλου ή στοιχεία για την απόδειξη του εννόμου συμφέροντος και των ισχυρισμών των διαδίκων κατατίθενται στη Γραμματεία προαποδεικτικώς το αργότερο δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Αν η προθεσμία αυτή δεν είναι δυνατό να τηρηθεί λόγω σύντμησης προθεσμιών ή για λόγους που κρίνονται δικαιολογημένοι, τα υπομνήματα και τα στοιχεία του πρώτου εδαφίου υποβάλλονται έως την παραμονή της δικάσιμου. Με τα υπομνήματα δεν είναι επιτρεπτή η προβολή για πρώτη φορά αυτοτελών λόγων.</p> <p>3. Το δικόγραφο πρόσθετων λόγων και τα υπομνήματα των διαδίκων υποβάλλονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256) και πληρούν τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α' 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως.</p>
<p>Άρθρο 26 - Παράσταση στο ακροατήριο</p> <p>1. Κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο οι ιδιώτες διάδικοι δεν μπορούν να παρίστανται αυτοπροσώπως για να αναπτύξουν την υπόθεση αλλά μόνο με δικηγόρο ο οποίος είναι διορισμένος στον Άρειο Πάγο είναι ο καθηγητής ή υφηγητής νομικής σχολής ημεδαπού πανεπιστημίου. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου για τους δικηγόρους.</p> <p>2. -</p> <p>3. Η Διοίκηση παρίσταται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για τη δικαστική εκπροσώπησης της.</p>	

Άρθρο 27 - Πληρεξουσιότητα

1. Η πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο παρέχεται με συμβολαιογραφική πράξη ή με συνυπογραφή του δικογράφου του ενδίκου μέσου εκ μέρους του διαδίκου ή με προφορική δήλωση στο ακροατήριο. Στην περίπτωση συνυπογραφής του δικογράφου εκ μέρους του διαδίκου η υπογραφή του δικογράφου από το δικηγόρο θεωρείται ως βεβαίωση της γνησιότητας της υπογραφής του διαδίκου. Για τη Διοίκηση εφαρμόζονται οι κείμενες γι' αυτήν διατάξεις. Στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου η πληρεξουσιότητα παρέχεται από το νόμιμο εκπρόσωπό τους με προφορική δήλωσή του στο ακροατήριο ή με ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Όταν ο νόμος ή το καταστατικό απαιτεί για να ασκηθεί ένδικο μέσο προηγούμενη άδεια άλλου οργάνου, ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου τεκμαίρεται ότι ενεργεί με την άδεια του άλλου οργάνου. Η τυχόν έλλειψη της άδειας δεν επηρεάζει το κύρος της δίκης και δημιουργεί αποκλειστικά ευθύνη του εκπροσώπου απέναντι στο νομικό πρόσωπο.

2. Για την υπογραφή του ενδίκου μέσου και την ενέργεια των πράξεων της προδικασίας από δικηγόρο, η πληρεξουσιότητα τεκμαίρεται ότι υπάρχει εάν συντρέχει μία από τις περιπτώσεις της παραγράφου 1. Διαφορετικά, το ένδικο μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο και εκείνος που το ήσκησε καταδικάζεται στη δικαστική δαπάνη.

3. Το δικαστήριο, κατ' αίτηση του διαδίκου ή του εμφανιζομένου ως πληρεξουσίου, είτε αναβάλλει τη συζήτηση σε άλλη δικάσιμο είτε χορηγεί εύλογη προθεσμία για τη νομιμοποίηση, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας απορρίπτει το ένδικο μέσο. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 33 εφαρμόζονται και επί ελλείψεων ή ανάγκης συμπληρώσεως ή επί αμφιβολιών ως προς τη νομιμοποίηση του πληρεξουσίου ή του διαδίκου, όχι, όμως, επί παντελούς ελλείψεως νομιμοποιητικών στοιχείων. Τα στοιχεία της νομιμοποίησης επιτρέπεται, σε κάθε περίπτωση, να είναι και μεταγενέστερα της συζητήσεως.

4. Αν πεθάνει ο δικηγόρος που υπέγραψε το δικόγραφο, η δίκη αναβάλλεται αυτεπαγγέλτως εφάπαξ και για εύλογο διάστημα, όχι μεγαλύτερο από έξι (6) μήνες, αφού εκτιμηθεί η φύση της υπόθεσης, εκτός αν ο εντολέας του ζητήσει στο ακροατήριο αυτοπροσώπως ή με πληρεξούσιο τη συνέχιση της δίκης.

5. Αν από λόγους ανώτερης βίας εμποδίστηκε η νομιμοποίηση του πληρεξουσίου δικηγόρου, δύναται να υποβληθεί αίτηση επανασυζητήσεως της υποθέσεως που κατατίθεται στον αρμόδιο γραμματέα πριν από την έκδοση της αποφάσεως και μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών από τη συζήτηση της υποθέσεως. Η αίτηση, η οποία πρέπει να περιέχει με σαφήνεια τους προβαλλόμενους λόγους, δικάζεται από το οικείο Τμήμα καλουμένων αμφοτέρων των διαδίκων προ είκοσι (20) ημερών. Σε περίπτωση παραδοχής της αιτήσεως η υπόθεση εκδικάζεται εν συνεχεία επί της ουσίας από το ίδιο Τμήμα.

6. Γενικό πληρεξούσιο η ισχύς του οποίου έχει παύσει κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, σύμφωνα με το άρθρο 97 παράγραφος 3 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, δεν λαμβάνεται υπόψη για τη νομιμοποίηση του

Άρθρο 27 - Πληρεξουσιότητα

1. α) Η πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος ή μέσω παρέχεται με συμβολαιογραφική πράξη. Ο διάδικος που το άσκησε προσκομίζει το συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο το αργότερο δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο που ορίσθηκε με την πράξη της παρ. 3 του άρθρου 20 και σε περίπτωση σύντμησης προθεσμίας, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21, το αργότερο μέχρι τη συζήτηση. Η πληρεξουσιότητα παρέχεται και από τους λοιπούς διαδίκους με συμβολαιογραφική πράξη, η οποία προσκομίζεται μέχρι τη συζήτηση. Γενικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο, η ισχύς του οποίου έχει παύσει κατά τη συζήτηση της υπόθεσης σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 97 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), δεν λαμβάνεται υπόψη, έστω και αν ίσχυε κατά τον χρόνο άσκησης του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου. Ειδικώς όταν ο διάδικος είναι φυσικό πρόσωπο, η πληρεξουσιότητα μπορεί να παρέχεται και με ψηφιακή εξουσιοδότηση, η οποία εκδίδεται μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης της δημόσιας διοίκησης (gov.gr) και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στο Δικαστήριο εντός των προθεσμιών που ορίζονται στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο.

β) Στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου η πληρεξουσιότητα παρέχεται από τον νόμιμο εκπρόσωπό τους με ειδικό συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο. Όταν ο νόμος ή το καταστατικό απαιτεί για την άσκηση ενδίκου βοηθήματος ή μέσου προηγούμενη άδεια άλλου οργάνου, ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου τεκμαίρεται ότι ενεργεί με την άδεια του οργάνου αυτού. Η έλλειψη της άδειας δεν επηρεάζει το κύρος της δίκης και δημιουργεί αποκλειστικά ευθύνη του εκπροσώπου απέναντι στο νομικό πρόσωπο.

γ) Για την παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας από τη Διοίκηση εφαρμόζονται οι κείμενες για αυτήν διατάξεις.

2. Για την υπογραφή του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου και την ενέργεια των πράξεων της προδικασίας από τον δικηγόρο που υπογράφει το δικόγραφο, η πληρεξουσιότητα τεκμαίρεται ότι υπάρχει, εφόσον υποβληθεί πληρεξούσιο έγγραφο σύμφωνα με την παρ. 1. Η εμπρόθεσμη υποβολή ειδικού συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου ή εξουσιοδότησης, σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1, σε δικηγόρο διαφορετικό από τον υπογράφοντα ισχύει και ως έγκριση όλων των ενεργειών του δικηγόρου που υπέγραψε το εισαγωγικό δικόγραφο.

3. Αν δεν χορηγηθεί πληρεξουσιότητα κατά τις παρ. 1 και 2, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο. Αν έχει χορηγηθεί πληρεξουσιότητα σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2, ο διάδικος μπορεί έως τη συζήτηση να χορηγήσει συμβολαιογραφική πληρεξουσιότητα ή εξουσιοδότηση σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 και σε άλλο δικηγόρο με ή χωρίς ανάκληση της προηγούμενης.

4. Αν η πληρεξουσιότητα που χορηγήθηκε παύσει λόγω θανάτου του πληρεξουσίου δικηγόρου ή για άλλο νόμιμο λόγο, η εκδίκαση της υπόθεσης μπορεί να αναβληθεί με αίτημα του διαδίκου για μία (1) μόνο φορά και για εύλογο χρονικό διάστημα, αφού εκτιμηθεί η φύση της υπόθεσης. Αν δεν υποβληθεί αίτημα αναβολής, το ένδικο βοήθημα ή

<p>πληρεξουσίου, έστω και αν ίσχυε κατά το χρόνο ασκήσεως του ενδίκου μέσου.</p>	<p>μέσο λογίζεται ότι έχει εγκριθεί με το υπάρχον πληρεξούσιο.</p> <p>5. Αν η πληρεξουσιότητα που χορηγήθηκε εμφανίζει ελλείψεις ή υπάρχει ανάγκη συμπληρώσεων ή προκύπτουν αμφιβολίες ως προς τη νομιμοποίηση του πληρεξούσιου δικηγόρου ή του διαδίκου, χωρίς όμως να συντρέχει περίπτωση παντελούς έλλειψης νομιμοποιητικών στοιχείων, ο πάρεδρος ή ο εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ή ο εισηγητής της υπόθεσης που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο μεριμνά για την άρση των σχετικών ελαττωμάτων. Αν το ζήτημα ανακύψει ενώπιον του οικείου σχηματισμού, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 5 του άρθρου 33.</p> <p>6. α) Αν από λόγους ανωτέρας βίας εμποδίστηκε η εμπρόθεσμη νομιμοποίηση του πληρεξούσιου δικηγόρου, ο διάδικος δύναται να καταθέσει, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, υποβάλλοντας ταυτόχρονα το συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο ή την εξουσιοδότηση, σύμφωνα με το πέμπτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 του παρόντος, προς τον δικηγόρο του. Η αίτηση περιέχει με σαφήνεια τους προβαλλόμενους λόγους και υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την άρση του εμποδίου και πάντως το αργότερο έως την έναρξη της συζήτησης στο ακροατήριο.</p> <p>β) Η αίτηση επαναφοράς κρίνεται με την απόφαση για το ένδικο βοήθημα ή μέσο.</p>
<p>Άρθρο 28 - Αποκλεισμός ερημοδικίας Σε κάθε περίπτωση, εφόσον έγιναν οι κατά το παρόν κοινοποιήσεις, η υπόθεση συζητείται και εκδίδεται απόφαση ακόμη και αν δεν παρίστανται οι διάδικοι.</p>	
<p>Άρθρο 29 - Αποδοχή προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης Το ένδικο μέσο είναι απαράδεκτο σε περίπτωση αποδοχής της προσβαλλόμενης πράξης. Σε περίπτωση δικαστικής απόφασης η αποδοχή γίνεται εγγράφως.</p>	
<p>Άρθρο 30 - Παραίτηση</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Η παραίτηση από το δικόγραφο ενδίκου μέσου που έχει ασκηθεί, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την κατάργηση της δίκης, επιτρέπεται έως τη συζήτηση της υπόθεσης. Η παραίτηση γίνεται με δήλωση που κατατίθεται στη Γραμματεία ή προφορικά στο ακροατήριο είτε από πληρεξούσιο δικηγόρο, ο οποίος έχει γενικό ή ειδικό πληρεξούσιο, είτε και από αυτόν τον ίδιο που άσκησε το ένδικο μέσο. Παραίτηση γίνεται επίσης και με δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου εκείνου που άσκησε το ένδικο μέσο, αν αντίγραφο της συμβολαιογραφικής πράξης περιέλθει στο Συμβούλιο έως τη συζήτηση στο ακροατήριο. 2. Παραίτηση με έγγραφη δήλωση στη Γραμματεία ή με συμβολαιογραφικό έγγραφο, η οποία υποβάλλεται ή περιέχεται στο Συμβούλιο πριν από τον καθορισμό δικασίμου, γίνεται δεκτή με πράξη του Προέδρου ή του Προέδρου του οικείου Τμήματος, ο οποίος, σε περίπτωση οποιασδήποτε αμφιβολίας για το έγκυρο της δήλωσης, μπορεί να την εισαγάγει ενώπιον του Δικαστηρίου. 3. Παραίτηση που περιέχει όρους ή αιρέσεις θεωρείται ότι δεν έγινε. 4. Ανάκληση παραίτησης δεν επιτρέπεται. 5. Αίτηση, από το δικόγραφο της οποίας έγινε παραίτηση, θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε. 6. Για την παραίτηση του Δημοσίου από τις προφανώς απαράδεκτες ή αβάσιμες αιτήσεις αναιρέσεως σε φορολογικές ή δασμολογικές υποθέσεις, συγκροτούνται μια ή περισσότερες τριμελείς επιτροπές απαρτιζόμενες από α) έναν πάρεδρο της Διοίκησης, β) έναν υπάλληλο του εφοριακού ή του τελωνειακού κλάδου ανάλογα με το αντικείμενο της διαφοράς και γ) τον εισηγητή της υπόθεσης στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ο οποίος, σε περιπτώσεις ιδίως κατάθεσης μεγάλου αριθμού όμοιων αιτήσεων αναιρέσεως, μπορεί να ορισθεί με πράξη του Προέδρου του που δεν περιέχει προσδιορισμό δικασίμου και δεν κοινοποιείται. Ο πάρεδρος της Διοίκησης και ο υπάλληλος ορίζονται από τον Υπουργό Οικονομικών. Για τη γραμματειακή εξυπηρέτηση της επιτροπής μεριμνά το Συμβούλιο της Επικρατείας. Η επιτροπή γνωμοδοτεί για το προφανώς απαράδεκτο ή αβάσιμο της αίτησης. Η γνωμοδότησή της περιέχει συνοπτική παράθεση της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας στα ζητήματα παραδεκτού ή τους προβαλλόμενους λόγους αναιρέσεως και αφού υπογραφεί και από τα τρία μέλη της διαβιβάζεται στον Υπουργό Οικονομικών ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο. Αποτελεί παραίτηση από το ένδικο μέσο η έγγραφη αποδοχή από τον Υπουργό Οικονομικών ή το εξουσιοδοτημένο 	

από αυτόν όργανο της γνωμοδότησης της επιτροπής που θεωρεί επιβεβλημένη την παραίτηση. Αν ο Υπουργός Οικονομικών ή το εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο δεν διαφωνήσει μέσα σε τρεις μήνες από την περιέλευση σε αυτόν ή στο εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο της γνωμοδότησης της επιτροπής, η γνωμοδότηση αυτή αποτελεί την παραίτηση από το ένδικο μέσο η οποία γνωστοποιείται στον οικείο δικαστικό σχηματισμό του Συμβουλίου της Επικρατείας. Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων της παραγράφου αυτής μπορεί να επεκταθούν προσαρμοζόμενες και σε άλλες κατηγορίες αιτήσεων αναιρέσεως του Δημοσίου ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου με προεδρικά διατάγματα εκδιδόμενα με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης και του αρμοδίου ή του εποπτεύοντος το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου υπουργού, μετά από γνώμη της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Άρθρο 31 - Θάνατος διαδίκων

1. Αν πεθάνει ο ιδιώτης που άσκησε το ένδικο μέσο ή διαλυθεί το νομικό πρόσωπο, η δίκη καταργείται, εκτός αν έως τη συζήτηση οποιοδήποτε που νομιμοποιείται ζητήσει τη συνέχιση της δίκης με δήλωσή του που κατατίθεται στη Γραμματεία, ή προφορικά στο ακροατήριο.
2. Αν δεν ζητηθεί, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, η συνέχιση της δίκης, η συζήτηση αναβάλλεται αυτεπαγγέλτως και για εύλογο χρονικό διάστημα, αφού εκτιμηθεί η φύση της υπόθεσης.
3. Αν πεθάνει εκείνος κατά του οποίου στρέφεται η προσφυγή ή η αίτηση αναιρέσεως, μετά από αυτεπάγγελτη και για εύλογο χρόνο αναβολή της συζήτησης η δίκη συνεχίζεται αν συντρέχει νόμιμη περίπτωση, ακόμη και αν απουσιάζουν οι διάδοχοι εκείνου που πέθανε. Στην περίπτωση αυτή δεν απαιτείται νέα κοινοποίηση.
4. Η προηγούμενη παράγραφος έχει εφαρμογή και σε περίπτωση θανάτου εκείνου που έχει ασκήσει παρέμβαση.

Άρθρο 32 - Ανάκληση, ακύρωση, λήξη ισχύος προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης

1. Η δίκη καταργείται αν μετά την άσκηση του ένδικου μέσου η προσβαλλόμενη πράξη ή δικαστική απόφαση ανακληθήκε, ακυρώθηκε ή εξαφανίσθηκε.
2. Καταργείται ομοίως η δίκη αν μετά την άσκηση της αίτηση ακυρώσεως και έως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης η προσβαλλόμενη πράξη έπαυσε για οποιοδήποτε λόγο να ισχύει, εκτός αν ο αιτών επικαλείται ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που δικαιολογεί τη συνέχιση της δίκης. Η παράγραφος αυτή δεν εφαρμόζεται όταν πρόκειται για διαιτητικές αποφάσεις ή πράξεις που κηρύσσουν εκτελεστές συλλογικές συμβάσεις εργασίας.
3. Αν η κατά την προηγούμενη παράγραφο παύση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξεως οφείλεται στο ότι αυτή ήταν περιορισμένης χρονικής ισχύος και μετά τη λήξη της εκδόθηκε νεότερη πράξη ομοίου περιεχομένου ή στο ότι αυτή τροποποιήθηκε ή αντικαταστάθηκε με πράξη η οποία εξακολουθεί να είναι δυσμενής για τον αιτούντα, η δίκη δεν καταργείται αν ο αιτών προβάλει με δικόγραφο, κατατιθέμενο έξι (6) πλήρεις ημέρες πριν από την πρώτη συζήτηση της υποθέσεως, σχετικό ισχυρισμό και ζητήσει τη συνέχιση της δίκης. Με το δικόγραφο αυτό, ο αιτών μπορεί να προβάλει και νέους λόγους ακυρώσεως, στρεφόμενους κατά της νέας πράξεως. Μπορεί επίσης με το ίδιο δικόγραφο να παραιτείται από την προσβολή πράξεων ή από λόγους ακυρώσεως που δεν έχουν αντικείμενο. Με αίτημα του διαδίκου, που υποβάλλεται και προφορικά στο ακροατήριο, η συζήτηση αναβάλλεται για σύντομο χρονικό διάστημα προκειμένου να κατατεθεί και να κοινοποιηθεί στον αντίδικο το δικόγραφο αυτό, μέσα στην ίδια προθεσμία πριν από τη νέα δικάσιμο.

Άρθρο 33 - Συζήτηση στο ακροατήριο

1. Η συζήτηση αρχίζει με την ανάγνωση από τον εισηγητή της έκθεσής του. Η συζήτηση γίνεται αποκλειστικά βάσει των δικογράφων και των εγγράφων που έχουν προσαχθεί προαποδεικτικώς. Το Συμβούλιο πάντως μπορεί κατά την κρίση του να διατάξει και κάθε συμπληρωματική απόδειξη και να υποχρεώσει οποιαδήποτε δημόσια αρχή να παράσχει έγγραφα ή πληροφορίες με την υπόθεση που δικάζεται.
2. Εάν όλοι οι παριστάμενοι πληρεξούσιοι δηλώσουν ότι προτίθενται να αναφερθούν στο δικόγραφο ή σε υπόμνημα που θα καταθέσουν, χωρίς προφορική ανάπτυξη, τότε η υπόθεση αυτή μπορεί να συζητείται κατά προτεραιότητα μετά την προεκφώνηση.
3. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις, ο προεδρεύων της συνθέσεως ή ο εισηγητής καλεί, και μετά τη συζήτηση, τον πληρεξούσιο δικηγόρο να τις καλύψει, τάσσοντας εύλογη κατά την κρίση του προθεσμία.
4. Η πρόσκληση της προηγούμενης παραγράφου γίνεται τηλεφωνικώς από τον γραμματέα, ο οποίος βεβαιώνει με σημείωση στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας το χρόνο ειδοποίησης, τα ζητούμενα στοιχεία και την προθεσμία. Αν η τηλεφωνική πρόσκληση είναι αδύνατη ή

Άρθρο 33 - Συζήτηση στο ακροατήριο - Αναβολή

1. Η συζήτηση αρχίζει με την ανάγνωση του πρακτικού του δικαστικού σχηματισμού του άρθρου 34Γ ή της έκθεσης του εισηγητή της υπόθεσης, καθώς και της έκθεσης του εισηγητή που κατατίθεται πέραν του εκδοθέντος πρακτικού, ή της παραπεμπτικής απόφασης, η οποία επέχει πάντοτε θέση έκθεσης του οριζόμενου με αυτήν εισηγητή. Ο εισηγητής εκθέτει τα κύρια, κατά την κρίση του, σημεία της υπόθεσης.
2. Η συζήτηση διεξάγεται αποκλειστικά βάσει των δικογράφων και των εγγράφων που έχουν υποβληθεί προαποδεικτικώς, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 25. Το Δικαστήριο μπορεί, κατά την κρίση του, να διατάξει με προδικαστική απόφαση κάθε συμπληρωματική απόδειξη και να υποχρεώσει οποιαδήποτε αρχή ή ιδιώτη διάδικο να προσκομίσει έγγραφα ή να παράσχει πληροφορίες σχετικά με την υπόθεση.
3. Οι διάδικοι μπορούν να συμφωνήσουν ότι δεν θα εμφανιστούν στο ακροατήριο, αλλά θα παραστούν με κοινή δήλωση που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους. Τέτοια δήλωση μπορεί να γίνει και από έναν ή ορισμένους μόνο πληρεξούσιους δικηγόρους. Η δήλωση κατατίθεται στη Γραμματεία από τον πληρεξούσιο

δυσχερής, αποστέλλεται έγγραφο, αντίγραφο του οποίου τηρείται στο φάκελο της δικογραφίας. Στο αντίγραφο αυτό σημειώνεται η ημερομηνία αποστολής του εγγράφου.

5. Προϋπόθεση για τη χορήγηση αναβολής κατόπιν αιτήματος του διαδίκου, πλην των περιπτώσεων αποχής δικηγόρων, είναι η κατάθεση, παραβόλου υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων ύψους πενήντα (50) ευρώ. Στις περιπτώσεις που το αίτημα υποβάλλεται από το Τ.Α.Χ.Δι.Κ. ως διάδικο, το παράβολο του προηγούμενου εδαφίου καταβάλλεται υπέρ του Δημοσίου. Αν υποβάλλεται κοινό αίτημα από περισσότερους διαδίκους κατατίθεται ένα παράβολο από τους αιτούντες, που επιμερίζεται ισομερώς σε αυτούς.

6. Οι διάδικοι μπορούν να συμφωνήσουν ότι δεν θα εμφανισθούν στο ακροατήριο, αλλά θα παραστούν με κοινή δήλωση που υπογράφεται από τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους. Τέτοια δήλωση μπορεί να γίνει και από έναν ή ορισμένους μόνο πληρεξούσιους. Η δήλωση κατατίθεται από τον πληρεξούσιο δικηγόρο ή, σε περίπτωση κοινής δήλωσης, από έναν τουλάχιστον πληρεξούσιο δικηγόρο, στον αρμόδιο γραμματέα, το αργότερο έως την παραμονή της δικασίμου.

δικηγόρο ή, σε περίπτωση κοινής δήλωσης, από έναν (1) τουλάχιστον πληρεξούσιο δικηγόρο το αργότερο τρεις (3) ημέρες πριν από τη συζήτηση. Εκπρόθεσμη δήλωση έχει τις συνέπειες παράστασης στο ακροατήριο, χωρίς να παρέχει δικαιώματα δικαστικής δαπάνης. Η δήλωση μπορεί να ανακληθεί έως τις 12:00 της παραμονής της δικασίμου. Κατόπιν συνεννόησης του Προέδρου με τον εισηγητή της υπόθεσης, οι ανωτέρω δηλώσεις μπορεί να μη γίνουν δεκτές, οπότε όλοι οι διάδικοι ειδοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο από τη Γραμματεία ή τον εισηγητή της υπόθεσης το αργότερο έως τις 15:00 της παραμονής της δικασίμου περί του ότι η συζήτηση θα διεξαχθεί προφορικά, εφαρμοζόμενου κατά τα λοιπά αναλόγως του δεύτερου εδαφίου της παρ. 5.

4. Οι δηλώσεις της παρ. 3 μπορούν να υποβάλλονται στη Γραμματεία και ηλεκτρονικά, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α' 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως. Πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης, η Γραμματεία εκτυπώνει και θέτει στη δικογραφία τις δηλώσεις αυτές.

5. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις, ο προεδρεύων ή ο εισηγητής καλεί και μετά από τη συζήτηση τον πληρεξούσιο δικηγόρο να τις καλύψει, τάσσοντας εύλογη κατά την κρίση του προθεσμία. Η πρόσκληση γίνεται με κάθε πρόσφορο μέσο από τη Γραμματεία, η οποία βεβαιώνει με σημείωση στο εσωτερικό του φακέλου της δικογραφίας τον τρόπο και τον χρόνο ειδοποίησης, τα ζητούμενα στοιχεία και την προθεσμία. Αν αποστέλλεται έγγραφο, τηρείται αντίγραφο αυτού στον φάκελο της δικογραφίας και στο αντίγραφο σημειώνεται η ημερομηνία αποστολής.

6. Με έγγραφο αίτημα του διαδίκου μπορεί να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης, εφόσον, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, συντρέχει σπουδαίος λόγος. Δεύτερο αίτημα αναβολής για τον ίδιο ή παρεμφερή λόγο είναι απαράδεκτο. Το Δικαστήριο μπορεί πάντοτε να αναβάλει τη συζήτηση της υπόθεσης αυτεπαγγέλτως, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος. Για την υποβολή αιτήματος αναβολής ο διάδικος καταβάλλει παράβολο υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (Τ.Α.Χ.Δι.Κ.) ύψους πενήντα (50) ευρώ. Σε κοινό αίτημα αναβολής περισσότερων διαδίκων καταβάλλεται ένα παράβολο, το οποίο επιμερίζεται ισομερώς. Δεν έχουν υποχρέωση καταβολής παράβολου το Δημοσίο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.). Δεν καταβάλλεται παράβολο σε περίπτωση αποχής των δικηγόρων. Το παράβολο επιστρέφεται, αν το αίτημα της αναβολής απορριφθεί.

Άρθρο 33Α - Αίτηση επιτάχυνσης

1. Με αίτηση οποιουδήποτε από τους διαδίκους προς το δικαστήριο, μπορεί να ζητηθεί η επιτάχυνση της εκδίκασης της υπόθεσης, εάν η υπόθεση δεν έχει συζητηθεί για διάστημα μεγαλύτερο των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου.

2. Ο πρόεδρος του οικείου τμήματος ή ο αναπληρωτής του εξετάζει την αίτηση και ορίζει συντομότερη δικάσιμο, εκτιμώντας κυρίως τις προηγούμενες καθυστερήσεις στην εκδίκαση της υπόθεσης σε προηγούμενους βαθμούς ή στάδια της διαδικασίας, καθώς και τις ανάγκες και το φόρτο του δικαστηρίου.

3. Η αίτηση επιτάχυνσης μπορεί να ζητηθεί για ένδικα βοηθήματα ή μέσα τα οποία ασκούνται μετά τη 16η Σεπτεμβρίου 2012, η δε συντομότερη δικάσιμος ορίζεται υποχρεωτικά εντός εξαμήνου, εκτός αν ο διάδικος που αιτείται την επιτάχυνση συνέβαλε στην παράταση της εκκρεμοδικίας. Αναβολή της συζήτησης επιτρέπεται μόνο μία φορά για σπουδαίο λόγο σε δικάσιμο η οποία δεν μπορεί να απέχει πάνω από ένα τρίμηνο από την ορισθείσα με την πράξη επί

της αίτησης επιτάχυνσης.

4. Για μια πενταετία, η οποία αρχίζει από τη 16η Σεπτεμβρίου 2012, ο προσδιορισμός των εισαγομένων ενδίκων βοηθημάτων και μέσω εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την κατάθεσή τους, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/3 των υποθέσεων κάθε δικασίου. Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την εξέταση των αιτήσεων είναι τα οριζόμενα στην παράγραφο 2, καθώς και ο επείγων χαρακτήρας των υποθέσεων.

Άρθρο 34 - Απόφαση

1. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου, Ολομελείας και Τμημάτων, λαμβάνονται κατά πλειοψηφία των μελών του, μετά από διάσκεψη.

2. Αν κατά την ψηφοφορία σχηματισθούν περισσότερες από δύο γνώμες, εκείνοι που αποτελούν την ασθενέστερη μειοψηφία οφείλουν να προσχωρήσουν σε μία από τις επικρατέστερες γνώμες.

3. Αν περισσότερες από τις ασθενέστερες γνώμες συγκεντρώνουν ίσο αριθμό ψήφων, καθορίζεται με ψηφοφορία ο αποκλεισμός της μίας από αυτές και εκείνοι που την ακολούθησαν οφείλουν να προσχωρήσουν σε μία από τις άλλες γνώμες μέχρι να σχηματισθεί πλειοψηφία.

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται αναλόγως και κάθε φορά που η Ολομέλεια ή τα Τμήματα αποφασίζουν ή γνωμοδοτούν εν συμβουλίω.

5. Οι κατά την παρ. 1 αποφάσεις του Συμβουλίου κοινοποιούνται σε αντίγραφο στη διάδικο διοικητική αρχή με επιμέλεια της Γραμματείας. Η κοινοποίηση μπορεί να γίνει και με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 7 του άρθρου 21.

6. Τα ουσιώδη περιστατικά της συζήτησης στο ακροατήριο καταχωρίζονται στην απόφαση του Δικαστηρίου, εκτός αν, κατά την κρίση του προεδρεύοντος, συντρέχει λόγος να συνταχθεί ιδιαίτερο πρακτικό συζήτησης. Πρακτικό διάσκεψης συντάσσεται μόνο αν διατυπωθεί μειοψηφία. Στη γνώμη της μειοψηφίας που καταχωρίζεται στην απόφαση μνημονεύεται και η γνώμη των Παρέδρων.

7. Η δημοσίευση των αποφάσεων της Ολομελείας και των Τμημάτων μπορεί να γίνει με οποιαδήποτε νόμιμη σύνθεση, ανεξάρτητα από τον αριθμό των δικαστών που έχουν συμμετάσχει στην έκδοση της απόφασης, την τυχόν προαγωγή, αποχώρηση ή θάνατο ενός από αυτούς, χωρίς, στις τελευταίες αυτές περιπτώσεις, να ανασυζητείται η υπόθεση. Η σύνθεση και η χρονολογία δημοσίευσης των αποφάσεων αναγράφονται στο βιβλίο δημοσίευσης των αποφάσεων. Από το βιβλίο αυτό η Γραμματεία εκδίδει πιστοποιητικό της δημοσίευσης, αν ζητηθεί.

8. Σε υποθέσεις αρμοδιότητας της Ολομελείας του Δικαστηρίου, ο δικαστικός αυτός σχηματισμός έχει τη δυνατότητα, εκτιμώντας τις περιστάσεις, να δίνει στη δημοσιότητα, δια του Προέδρου του, μετά το πέρας της διάσκεψης, σύντομη ανακοίνωση για το περιεχόμενο της απόφασης που ελήφθη και την κατά προσέγγιση εκτιμώμενη ημερομηνία δημοσίευσης του κειμένου της.

Άρθρο 34Α

1. Προδήλως απαράδεκτα ή αβάσιμα ένδικα βοηθήματα ή μέσα μπορούν να απορρίπτονται είτε με απόφαση Συμβουλίου ή Παρέδρου οριζόμενου από τον Πρόεδρο του αρμόδιου Τμήματος, η οποία λαμβάνεται χωρίς δημόσια συνεδρίαση, είτε με απόφαση δικαστικού σχηματισμού που συγκροτείται από τον Πρόεδρο και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τον εισηγητή της υπόθεσης και έναν σύμβουλο, η οποία λαμβάνεται σε συμβούλιο. Οι πάρεδροι συμμετέχουν στο σχηματισμό αυτό με αποφασιστική ψήφο. Την κατά τα ανωτέρω εκδίκαση ενδίκου βοηθήματος ή μέσου μπορεί να προτείνει στον Πρόεδρο και ο ορισθείς κατά το άρθρο 20 ως εισηγητής, αν κρίνει ότι αυτό είναι προδήλως απαράδεκτο ή αβάσιμο.

2. Η απόφαση που ελήφθη κατά την προηγούμενη παράγραφο κοινοποιείται σε αυτόν που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Ο τελευταίος μπορεί, με αίτησή του, που κατατίθεται, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του παρόντος, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση, και πάντως όχι μετά την πάροδο δεκαοχτώ (18) μηνών, να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, καταβάλλοντας ως ειδικό επιπλέον παράβολο το τριπλάσιο από το κατά περίπτωση προβλεπόμενο. Στις περιπτώσεις αυτές, η απόφαση που ελήφθη κατά τα ανωτέρω παύει να ισχύει και ο Πρόεδρος εισάγει την υπόθεση για συζήτηση, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 20 και επόμενα του παρόντος.

Άρθρο 34Α - Απόρριψη ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο

1. Ο δικαστικός σχηματισμός του άρθρου 34Γ, με συνοπτική απόφαση που λαμβάνεται ομοφώνως, μπορεί να απορρίπτει απαράδεκτα ή αβάσιμα ένδικα βοηθήματα και μέσα ή να καταργεί τη δίκη στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 32, εφόσον η υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες, πραγματικές ή νομικές, δυσκολίες. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου απορρίπτεται, εφόσον υπάρχει, και η εκκρεμής αίτηση αναστολής. Με την ίδια διαδικασία μπορεί να παραπέμψει την υπόθεση στον Πρόεδρο του Συμβουλίου, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 14, ή να θέτει την υπόθεση στο αρχείο. Στην ανωτέρω περίπτωση απορρίπτεται, εφόσον υπάρχει, και η εκκρεμής αίτηση αναστολής.

2. Ένδικα βοηθήματα και μέσα, συμπεριλαμβανομένων των εκκρεμών αιτήσεων παροχής προσωρινής προστασίας, τα οποία έχουν εισαχθεί αναρμοδίως στο Συμβούλιο της Επικρατείας, μπορούν να παραπέμπονται στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο με απόφαση της παρ. 1 ή με πράξη του Προέδρου του οικείου σχηματισμού. Η παραπομπή στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, είναι δεσμευτική για τους διαδίκους και για το δικαστήριο στο οποίο γίνεται η παραπομπή, μη εφαρμοζόμενου του δευτέρου, τρίτου και τέταρτου εδαφίου της παρ. 3.

3. Η απόφαση που εκδίδεται, σύμφωνα με την παρ. 1, επιδίδεται με επιμέλεια της Γραμματείας σε αυτόν που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Η επίδοση της

<p>3. Για το καταβαλλόμενο κατά την προηγούμενη παράγραφο ειδικό παράβολο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 36 του παρόντος. Επί απορρίψεως του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, το Συμβούλιο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, απαγγέλλει τον πολλαπλασιασμό έως και του τριπλασίου του ειδικού παραβόλου.</p> <p>4. Υποθέσεις που έχουν εισαχθεί αναρμοδίως μπορούν να παραπέμπονται στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο με πράξη του Προέδρου του Τμήματος είτε με τη διαδικασία της παραγράφου 1. Με την ίδια πράξη παραπέμπεται και η τυχόν εκκρεμής αίτηση αναστολής.</p>	<p>απόφασης και από οποιονδήποτε άλλον έχει τα ίδια αποτελέσματα. Αυτός που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο μπορεί με αίτησή του, η οποία κατατίθεται, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, εντός εξήντα (60) ημερών από την επίδοση και, πάντως, όχι μετά από την πάροδο δεκαοκτώ (18) μηνών από την έκδοση της απόφασης, να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο, αφού καταβάλει ως ειδικό, επιπλέον, παράβολο το πενταπλάσιο του κατά περίπτωση προβλεπόμενου. Με την κατάθεση της αίτησης η απόφαση παύει να ισχύει και ο Πρόεδρος του οικείου σχηματισμού εισάγει την υπόθεση στο ακροατήριο με την έκδοση πράξης ορισμού εισηγητή και δικασίμου, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20. Το σκέλος της απόφασης του συμβουλίου που αφορά την απόρριψη της αίτησης αναστολής δεν θίγεται από την άσκηση του δικαιώματος της παρούσας.</p> <p>4. Για το καταβαλλόμενο, σύμφωνα με την παρ. 3, ειδικό παράβολο εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 4 του άρθρου 36. Σε περίπτωση απόρριψης του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να επιβάλει σε αυτόν που το άσκησε έως και το τριπλάσιο του ειδικού παραβόλου. Αν ο διάδικος που ηττάται δεν έχει κατά νόμο υποχρέωση καταβολής παραβόλου, καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.</p>
<p>Άρθρο 34B</p> <p>1. Εάν, μετά την τήρηση των διαδικασιών των άρθρων 20, 21 και 23, ο εισηγητής κρίνει ότι ένδικο μέσο ή βοήθημα, για το οποίο έχει προσκομιστεί συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο προς τον δικηγόρο που το υπογράφει, έχει ασκηθεί παραδεκτώς και είναι προδήλως βάσιμο, μπορεί να προτείνει στον Πρόεδρο την εκδίκασή του κατά την παράγραφο 1 του προηγούμενου άρθρου. Εφόσον το ένδικο αυτό μέσο ή βοήθημα γίνει δεκτό κατά την εν λόγω διαδικασία, επιδικάζεται δικαστική δαπάνη για τη σύνταξη του δικογράφου. Η απόφαση ισχύει και παράγει τα έννομα αποτελέσματά της από την έκδοσή της, κατά την επόμενη παράγραφο, διαπιστωτικής πράξης του Προέδρου και υπόκειται έκτοτε σε τριτανακοπή, αν είναι ακυρωτική.</p> <p>2. Η απόφαση κοινοποιείται στους διαδίκους. Οι διάδικοι μπορούν, με αίτησή τους, να ζητήσουν τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 2 του προηγούμενου άρθρου. Με πράξη του Προέδρου βεβαιώνεται η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας αυτής.</p> <p>3. Αν και μετά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο το ένδικο μέσο ή βοήθημα γίνει δεκτό, ο διάδικος που την προκάλεσε, καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.</p>	<p>Άρθρο 34B - Αποδοχή ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε συμβούλιο</p> <p>1. Ο δικαστικός σχηματισμός του άρθρου 34Γ, με συνοπτική απόφαση που λαμβάνεται ομοφώνως, μπορεί να αποδέχεται ένδικα βοηθήματα και μέσα, για τα οποία έχει προσκομισθεί πληρεξούσιο έγγραφο, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 27, εφόσον η υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες, πραγματικές ή νομικές, δυσκολίες. Το συμβούλιο μπορεί να αποφαινεται και για την εκκρεμή αίτηση αναστολής.</p> <p>2. Η απόφαση του συμβουλίου επιδίδεται στους διαδίκους με επιμέλεια της Γραμματείας. Η επίδοση της απόφασης και από οποιονδήποτε άλλον έχει τα ίδια αποτελέσματα τόσο για τον ίδιο, όσο και για εκείνον προς τον οποίο γίνεται. Διάδικος που δικαιολογεί έννομο συμφέρον, μπορεί με αίτησή του να ζητήσει τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο εντός των προθεσμιών της παρ. 3 του άρθρου 34Α. Στην περίπτωση αυτή, η υπόθεση εισάγεται προς εκδίκαση στο ακροατήριο με πράξη του Προέδρου του οικείου σχηματισμού. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του τρίτου εδαφίου βεβαιώνεται με διαπιστωτική πράξη του Προέδρου. Η ακυρωτική απόφαση του συμβουλίου ισχύει και παράγει τα έννομα αποτελέσματά της από την έκδοσή της διαπιστωτικής πράξης του Προέδρου και υπόκειται έκτοτε σε τριτανακοπή, αν είναι ακυρωτική. Αν το συμβούλιο έχει δεχθεί την αίτηση αναστολής, το σκέλος αυτό της απόφασής του ισχύει από την έκδοσή της και έως την έκδοση οριστικής απόφασης.</p> <p>3. Αν μετά από τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο το ένδικο βοήθημα ή μέσο γίνει δεκτό, ο διάδικος που την προκάλεσε καταδικάζεται να καταβάλει στον νικήσαντα διάδικο το πενταπλάσιο της δικαστικής δαπάνης.</p>

Άρθρο 34Γ - Σύνθεση του κατά τα άρθρα 34Α και 34Β δικαστικού σχηματισμού

Εάν τα κατά τα άρθρα 34Α και 34Β ζητήματα παραδεκτού ή βασίμου τεθούν με το, κατά το άρθρο 10 του Κανονισμού του Συμβουλίου της Επικρατείας (υπ' αρ. 19/2013 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σε Ολομέλεια και Συμβούλιο, Β' 2462) συντασσόμενο δελτίο υπόθεσης, τότε ο κατά τις εν λόγω διατάξεις σχηματισμός είναι δυνατόν να απαρτίζεται, κατά την κρίση του Προέδρου του σχηματισμού, από τον ίδιο ή το νόμιμο αναπληρωτή του, έναν πάρεδρο και τον εισηγητή που συνέταξε το δελτίο, ο οποίος μπορεί να ορίζεται και εισηγητής της υπόθεσης.

Άρθρο 34Γ - Συγκρότηση του κατά τα άρθρα 34Α και 34Β δικαστικού σχηματισμού

Ο δικαστικός σχηματισμός σε συμβούλιο, ο οποίος εκδίδει απόφαση ή πρακτικό σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 22 και τα άρθρα 34Α και 34Β, συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, έναν (1) Σύμβουλο και τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή, που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 20. Ο ίδιος σχηματισμός συγκροτείται για τις υποθέσεις της Ολομέλειας από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τρεις (3) Συμβούλους και τον Πάρεδρο που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 20. Ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής συμμετέχει στον οικείο σχηματισμό με αποφασιστική ψήφο.

Άρθρο 35 - Τέλη

- Κατά τη διαδικασία γενικώς ενώπιον του Συμβουλίου εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τα τέλη χαρτοσήμου καθώς και τα ειδικά τέλη και τα ένσημα.
- Δεν υπόκεινται σε τέλη οι αποφάσεις για την παραπομπή της υπόθεσης από Τμήμα στην Ολομέλεια και αντίστροφα ή σε άλλο Τμήμα, οι προδικαστικές αποφάσεις, καθώς και η κατά το άρθρο 20 πράξη του Προέδρου.
- Συγχρόνως με την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου της δίκης με τα νομιμα τέλη, καταβάλλονται και τα τέλη εγγραφής στο πινάκιο, των πρακτικών και της απόφασης. Αν το εισαγωγικό δικόγραφο της δίκης κατατίθεται σε δημόσια αρχή, τα τέλη μπορεί να κατατίθενται ή να αποστέλλονται με ταχυδρομική επιταγή το αργότερο μέσα σε ένα μήνα από την περιέλευση του δικογράφου στο Συμβούλιο.
- Αν τα τέλη αναβολής δεν καταβληθούν έως τη συζήτηση μετά την αναβολή, το ένδικο μέσο απορρίπτεται ως απαράδεκτο.
- Σε περίπτωση αίτησης αναστολής τα νόμιμα τέλη χαρτοσήμου της απόφασης προκαταβάλλονται επί ποινή απαραδέκτου.

Άρθρο 36 - Παράβολο

- Το ένδικο μέσο που ασκείται στο Συμβούλιο της Επικρατείας απορρίπτεται ως απαράδεκτο, αν μέσα σε ένα μήνα από την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου της δίκης δεν καταβληθεί παράβολο. Το παράβολο ορίζεται, όταν πρόκειται για αίτηση ακυρώσεως, υπαλληλική προσφυγή, αίτηση αναιρέσεως σε διαφορές κοινωνικής ασφάλισης ή τριτοανακοπή σε εκατόν πενήντα (150) ευρώ, όταν πρόκειται για έφεση σε διακόσια (200) ευρώ, όταν πρόκειται για αναστολή εκτελέσεως, αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, αίτηση ερμηνείας και αίτηση διόρθωσης σε πενήντα (50) ευρώ και όταν πρόκειται για αίτηση αναιρέσεως, πλην εκείνων που αφορούν διαφορές κοινωνικής ασφάλισης, σε τριακόσια πενήντα (350) ευρώ. Ειδικώς, σε περίπτωση αιτήσεως αναστολής κατά πράξεων που εντάσσονται στη διαδικασία αναθέσεως διοικητικών συμβάσεων, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των εδαφίων β', γ' και δ' του άρθρου 5 του Ν. 3886/2010 (Α' 173). Από την υποχρέωση καταβολής παραβόλου απαλλάσσονται το Δημόσιο και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Με την εξαίρεση των περιπτώσεων του τρίτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου, με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και γνώμη της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ποσά των παραβόλων.
- Οι διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως και ως προς το παράβολο.
- Αν το ένδικο μέσο γίνει δεκτό ή υποβληθεί παραίτηση ή καταργηθεί η δίκη για οποιονδήποτε άλλο λόγο το παράβολο αποδίδεται. Αν το ένδικο μέσο απορριφθεί, το παράβολο κατατίπτε υπέρ του Δημοσίου. Το Συμβούλιο εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να διατάξει την απόδοση του παραβόλου ακόμα και αν απορρίπτεται το ένδικο μέσο. Επί προφανώς απαραδέκτου ή αβασίμου ενδίκου μέσου, μπορεί να απαγγείλει ως και τον εικοσαπλασιασμό του παραβόλου. Στην περίπτωση αυτή το πρόσθετο ποσό που επιβάλλεται εισπράττεται βάσει της αποφάσεως, σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Η παράγραφος αυτή δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που καταλαμβάνονται από το τρίτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου.

Άρθρο 37 - Απαλλαγή από τέλη και παράβολο

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή του οικείου Τμήματος μπορεί να απαλλάξει εκείνον που ασκεί το ένδικο μέσο από την υποχρέωση να καταβάλει τέλη και παράβολο, αν κατά την κρίση που πιθανολογείται ένδεια. Για το σκοπό αυτό με το δικόγραφο συνοποβάλλεται από εκείνον που ασκεί το ένδικο μέσο ιδιαίτερη αίτηση και το δικόγραφο γίνεται δεκτό για κατάθεση χωρίς να καταβάλλονται τα τέλη και το παράβολο. Ο Πρόεδρος αποφασίζει επί της αιτήσεως και αν την απορρίψει, ο αιτών οφείλει να καταβάλει τα τέλη και το παράβολο, που δεν έχουν καταβληθεί, μέσα σε (τριάντα) 30 ημέρες από την έκδοση της σχετικής απορριπτικής πράξης, διαφορετικά το ένδικο μέσο απορρίπτεται και εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 35 του παρόντος.

Άρθρο 38 - Έξοδα της διαδικασίας

1. Τα τυχόν λοιπά έξοδα της διαδικασίας προκαταβάλλονται από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης και, αφού εκκαθαρισθούν από τον εισηγητή της υπόθεσης, με την οριστική απόφαση καταψηφίζονται σε βάρος του διαδίκου που νικήθηκε.
2. Το συμβούλιο, με την απόφαση που εκδίδεται μετά τη διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης, εκκαθαρίζει την αμοιβή που πρέπει να καταβληθεί σε πραγματογνώμονες τους οποίους το ίδιο διορίζει.

Άρθρο 39 - Δικαστική δαπάνη

1. Ο ηττημένος διάδικος καταδικάζεται με την απόφαση να καταβάλει τη δικαστική δαπάνη του διαδίκου που νίκησε. Το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να απαλλάξει, ολικά ή μερικά, από τη δικαστική δαπάνη, τον ηττημένο διάδικο. Η δικαστική δαπάνη περιλαμβάνει, ανεξάρτητα από την ιδιότητα του διαδίκου την αμοιβή του δικηγόρου για τη σύνταξη του κυρίου δικογράφου ή της παρέμβασης και για την παράσταση σε κάθε συζήτηση. Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου καθορίζει, με απόφαση που λαμβάνεται σε συμβούλιο, το ύψος της δικαστικής δαπάνης, με βάση το ύψος της προεισπραττόμενης δικηγορικής αμοιβής, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον τεκμαρτό προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος των δικηγόρων και το συντελεστή υπολογισμού των δικηγορικών αμοιβών του Κώδικα περί Δικηγόρων. Κάθε άλλη διάταξη που προβλέπει επιδίκαση μειωμένης αμοιβής καταργείται. Εάν ο ηττηθείς διάδικος συνέβαλε με τη δικονομική συμπεριφορά του στην καθυστέρηση εκδίκασης της υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει δικαστική δαπάνη έως τριπλάσια της εκάστοτε οριζόμενης. Ειδικά ως προς το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου για την επιβολή της ανωτέρω δικαστικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη και η τήρηση των υποχρεώσεων των άρθρων 23 και 24.
2. Σε περίπτωση κατάργησης δίκης για οποιοδήποτε λόγο δεν επιδικάζεται δικαστική δαπάνη.

Άρθρο 39 - Δικαστική δαπάνη

1. Ο ηττημένος διάδικος καταδικάζεται με την απόφαση να καταβάλει τη δικαστική δαπάνη του διαδίκου που νίκησε. Το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να απαλλάξει, ολικά ή μερικά, από τη δικαστική δαπάνη, τον ηττημένο διάδικο. Η δικαστική δαπάνη περιλαμβάνει, ανεξάρτητα από την ιδιότητα του διαδίκου, την αμοιβή του δικηγόρου για τη σύνταξη του κυρίου δικογράφου ή της παρέμβασης και για την παράσταση σε κάθε συζήτηση. Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου καθορίζει, με απόφαση που λαμβάνεται σε συμβούλιο, το ύψος της δικαστικής δαπάνης, με βάση το ύψος της προεισπραττόμενης δικηγορικής αμοιβής, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον τεκμαρτό προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος των δικηγόρων και τον συντελεστή υπολογισμού των δικηγορικών αμοιβών του Κώδικα περί Δικηγόρων. Κάθε άλλη διάταξη που προβλέπει επιδίκαση μειωμένης αμοιβής καταργείται. Εάν ο ηττηθείς διάδικος συνέβαλε με τη δικονομική συμπεριφορά του στην καθυστέρηση εκδίκασης της υπόθεσης, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει δικαστική δαπάνη έως τριπλάσια της εκάστοτε οριζόμενης. Ειδικά ως προς το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου για την επιβολή της ανωτέρω δικαστικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη και η τήρηση των υποχρεώσεων των άρθρων 23 και 24. Στη δικαστική δαπάνη που επιδικάζεται υπέρ του νικήσαντος ιδιώτη διαδίκου περιλαμβάνονται και τα έξοδα επίδοσης στα οποία υποβλήθηκε.
2. Σε περίπτωση κατάργησης δίκης για οποιοδήποτε λόγο δεν επιδικάζεται δικαστική δαπάνη.

Άρθρο 40 - Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων

Κατά τα λοιπά και ιδίως ως προς τους λόγους εξαιρέσης των δικαστών και των υπαλλήλων της Γραμματείας και τη διαδικασία της εξαιρέσης, τη συγγνώμη συγγενείας, τη διεξαγωγή των συζητήσεων, την ευταξία του ακροατηρίου, την ενέργεια των αποδείξεων που τυχόν διατάσσονται και το περιεχόμενο του πρωτοτύπου της απόφασης, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και του Οργανισμού των Δικαστηρίων που ισχύουν για τη διαδικασία πολιτικών δικών ενώπιον του Αρείου Πάγου. Ως προς τις επιδόσεις εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 47 έως και 57 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας [ν. 2717/1999, (Α' 97)].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Προσφυγές

Άρθρο 41 - Προθεσμίες

1. Οι κατά το άρθρο 103 του Συντάγματος προσφυγές υπαλλήλων ασκούνται μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κοινοποίηση ή την αποδεδειγμένη πλήρη γνώση από αυτούς της προσβαλλόμενης απόφασης.
2. Όλες οι λοιπές προσφυγές, εκτός από αυτές που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο, ασκούνται, εφόσον ειδική διάταξη δεν ορίζει διαφορετικά, από μεν τον υπάλληλο μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της προσβαλλόμενης απόφασης, από δε το διοικητικό όργανο που έχει δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την περιέλευση της απόφασης σε αυτό.
3. Οι κατά τις προηγούμενες παραγράφους προθεσμίες των εξήντα ημερών παρεκτείνονται για τριάντα (30) ημέρες για τους υπαλλήλους που διαμένουν στην αλλοδαπή.

Άρθρο 42 - Ανασταλτικό αποτέλεσμα

1. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας για την άσκηση της προσφυγής της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου και μέχρι να εκδικασθεί αυτή αναστέλλεται η εκτέλεση της απόφασης που έχει προσβληθεί, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που ρυθμίζουν την κατάσταση του υπαλλήλου κατά τον παραπάνω χρόνο.

2. Η προηγούμενη παράγραφος έχει εφαρμογή και στις προσφυγές της παρ. 2 του προηγούμενου άρθρου, εφόσον προσβάλλονται πράξεις απόλυσης ή υποβιβασμού υπαλλήλων και δεν έχει εφαρμογή σε καμιά άλλη προσφυγή.
3. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν έχουν εφαρμογή στις περιπτώσεις που ειδικές διατάξεις ορίζουν διαφορετικά.

Άρθρο 43 - Έκταση ελέγχου, διαδικασία

1. Στην περίπτωση των παραπάνω προσφυγών το Συμβούλιο δικάζει και κατά νόμο και κατ' ουσίαν και μπορεί να διατάξει και νέες αποδείξεις ή να ζητήσει διοικητικώς πληροφορίες, χωρίς να αποκλείεται και το δικαίωμα του υπαλλήλου να επικαλεσθεί οποιαδήποτε αποδεικτικά στοιχεία.
2. Όταν διατάσσεται απόδειξη με μάρτυρες, το Συμβούλιο, ορίζοντας το θέμα που πρέπει να αποδειχθεί, μπορεί να διατάξει την εξέτασή τους από τον εισηγητή της υπόθεσης ή να παραγγείλει σε δικαστική αρχή τη διενέργεια της εξέτασης. Κατά την εξέταση εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα.

Άρθρο 44 - Παρέμβαση - Τριτανακοπή

Στη δίκη της προσφυγής δεν επιτρέπεται παρέμβαση, εκτός από την περίπτωση απόλυσης λόγω κατάργησης θέσεως οπότε έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 49 καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 51 για την τριτανακοπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ Αίτηση Ακυρώσεως

Άρθρο 45 - Προσβαλλόμενες πράξεις

1. Η αίτηση ακυρώσεως για υπέρβαση εξουσίας ή παράβαση νόμου επιτρέπεται μόνο κατά των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που δεν υπόκεινται σε άλλο ένδικο μέσο ενώπιον δικαστηρίου.

2. Η αίτηση ακυρώσεως είναι απαράδεκτη αν στρέφεται κατά εκτελεστής πράξης, κατά της οποίας προβλέπεται από το νόμο ενδικοφανής προσφυγή, που ασκείται κατά νόμο μέσα σε ορισμένη προθεσμία ενώπιον του οργάνου που έχει εκδώσει την πράξη ή άλλου οργάνου και καθιστά δυνατή την επανεξέταση της υπόθεσης κατ' ουσίαν. Στην περίπτωση αυτή η αίτηση ακυρώσεως επιτρέπεται μόνο κατά της πράξης που εκδίδεται επί της προσφυγής. Αν παρέλθει η προθεσμία που τάσσει τυχόν ειδικώς ο νόμος για την έκδοση αποφάσεως επί της ανωτέρω προσφυγής ή, σε περίπτωση που δεν τάσσεται τέτοια προθεσμία, αν παρέλθει άπρακτο τρίμηνο από την υποβολή της προσφυγής, η αίτηση ακυρώσεως ασκείται κατά της τεκμαιρόμενης, από την πάροδο της προθεσμίας, απορρίψεως της προσφυγής. Με την αίτηση ακυρώσεως που ασκήθηκε κατά της τεκμαιρόμενης απόρριψης λογίζεται ότι συμπροσβάλλεται και η απόφαση επί της προσφυγής που τυχόν εκδόθηκε οποτεδήποτε έως τη συζήτηση. Η απόφαση αυτή μπορεί πάντως και αυτοτελώς να προσβληθεί με αίτηση ακυρώσεως.

3. Σε περίπτωση διοικητικής διαδικασίας που προβλέπει περισσότερα στάδια για την κατ' ουσίαν κρίση της υπόθεσης, αν το όργανο ενδιάμεσης βαθμίδας παραλείψει αν αποφανθεί μέσα στη νόμιμη προθεσμία επί της προσφυγής που απευθύνεται σ' αυτό ή, αν δεν τάσσεται τέτοια προθεσμία, μέσα σε ένα τρίμηνο από την υποβολή της προσφυγής, ο ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να προσφύγει μέσα στη νόμιμη προθεσμία κατά της παράλειψης αυτής στο ανώτερου βαθμού όργανο, στο οποίο μεταβιβάζεται η υπόθεση στο σύνολό της. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

4. Στις περιπτώσεις που ο νόμος επιβάλλει σε κάποια αρχή να ρυθμίσει συγκεκριμένη σχέση με την έκδοση εκτελεστής πράξης, η οποία υπάγεται στους όρους της παραγράφου 1, η αίτηση ακυρώσεως είναι δεκτή και κατά της παράλειψης της αρχής να προβεί σε οφειλόμενη νόμιμη ενέργεια. Η αρχή θεωρείται ότι αρνείται την ενέργεια αυτή όταν παρέλθει άπρακτη η ειδική προθεσμία που τυχόν τάσσει ο νόμος, διαφορετικά όταν παρέλθει από την υποβολή της σχετικής αιτήσεως στη Διοίκηση, η οποία είναι υποχρεωμένη αν χορηγήσει ατελώς βεβαίωση για την ημέρα υποβολής της αίτησης αυτής. Αίτηση ακυρώσεως που ασκείται πριν παρέλθουν οι παραπάνω προθεσμίες είναι απαράδεκτη.

Με την αίτηση ακυρώσεως που ασκείται παραδεκτώς κατά σιωπηρής αρνήσεως λογίζεται ότι συμπροσβάλλεται και η τυχόν μεταγενέστερη ρητή αρνητική πράξη της Διοίκησης, η οποία μπορεί πάντως να προσβάλλεται και αυτοτελώς.

5. Δεν υπόκεινται σε αίτηση ακυρώσεως οι κυβερνητικές πράξεις και διαταγές, που ανάγονται στη διαχείριση της πολιτικής εξουσίας.

6. Περισσότεροι μπορούν, με το ίδιο δικόγραφο, να ασκήσουν κοινή αίτηση ακυρώσεως κατά των ίδιων πράξεων ή παραλείψεων προβάλλοντας με κοινό έννομο συμφέρον κοινούς λόγους ακυρώσεως ερειδόμενους επί της αυτής νομικής και πραγματικής βάσεως. Ο αριθμός των ομοδίκων σε κάθε δικόγραφο που κατατίθεται από 1ης.6.2020 δεν μπορεί να υπερβαίνει τους πενήντα (50). Σε περίπτωση έλλειψης ομοδικίας, η αίτηση ακυρώσεως κρατείται ως προς τον πρώτο αιτούντα και τους ομόδικους με αυτόν και διατάσσεται ο χωρισμός ως προς τους υπόλοιπους. Σε περίπτωση έλλειψης συνάφειας, η αίτηση ακυρώσεως κρατείται ως προς την πρώτη προσβαλλόμενη πράξη και τις συναφείς με αυτήν και διατάσσεται ο χωρισμός ως προς τις υπόλοιπες.

Άρθρο 46 - Προθεσμία

1. Η αίτηση ακυρώσεως ασκείται, ενδεικτικώς αν δεν ορίζεται διαφορετικά, μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών που αρχίζει από την επόμενη της κοινοποίησης της προσβαλλόμενης πράξης ή της δημοσίευσής της, αν την τελευταία επιβάλλει ο νόμος, ή διαφορετικά, από τότε που ο αιτών έλαβε πλήρη γνώση της πράξης. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 45 η προθεσμία αρχίζει από την παρέλευση των προθεσμιών που ορίζουν οι

διατάξεις αυτές.

2. Κάθε διοικητική προσφυγή, εκτός από εκείνη που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 45 του παρόντος, καθώς και η απλή αίτηση θεραπείας δι' αναφοράς στην αρχή που έχει εκδώσει την πράξη ή στην προϊσταμένη αρχή, διακόπτει την προθεσμία της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου για το χρονικό διάστημα που ορίζεται για την έκδοση σχετικής πράξεως ή, αν τέτοιο χρονικό διάστημα δεν ορίζεται, για τριάντα 30 ημέρες ή έως την κοινοποίηση ή την πλήρη γνώση της απάντησης της Διοικήσεως εφόσον αυτές πραγματοποιήθηκαν πριν παρέλθουν οι προθεσμίες αυτές.

3. Η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 41 του παρόντος για την παράταση εφαρμόζεται και στην εξηκονθήμερη προθεσμία για την άσκηση της αίτησης ακυρώσεως.

Άρθρο 47 - Έννομο συμφέρον

1. Αίτηση ακυρώσεως δικαιούται να ασκήσει ο ιδιώτης ή το νομικό πρόσωπο τους οποίους αφορά η διοικητική πράξη ή των οποίων έννομα συμφέροντα, έστω και μη χρηματικά, προσβάλλονται από αυτήν.

2. Αίτηση ακυρώσεως δικαιούται να ασκήσει και εκείνος που είναι μέλος το διοικητικού οργανισμού ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, αν κατά την κατάρτιση των αποφάσεών τους έχουν παραβλεφθεί τα νόμιμα δικαιώματά του ως μέλους.

Άρθρο 48 - Λόγοι ακυρώσεως

Λόγοι που θεμελιώνουν την αίτηση ακυρώσεως είναι:

1) Αναρμοδιότητα της διοικητικής αρχής που εξέδωσε την πράξη.

2) Παράβαση ουσιώδους τύπου που έχει ταχθεί για την ενέργεια της πράξης.

3) Παράβαση κατ' ουσίαν διάταξης του νόμου.

4) Κατάχρηση εξουσίας, όταν η πράξη της Διοίκησης φέρει μεν καθεαυτήν όλα τα στοιχεία της νομιμότητας, γίνεται όμως για σκοπό καταδήλως άλλον από εκείνον για τον οποίο έχει νομοθετηθεί.

Άρθρο 49 - Παρέμβαση

1. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να παρέμβει στη δίκη επί αιτήσεως ακυρώσεως, μόνο για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Η παρέμβαση ασκείται επί ποινή απαραδέκτου με δικόγραφο που κατατίθεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 19 παρ. 1 του παρόντος και κοινοποιείται με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος, έξι (6) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, με επίδοση κυρωμένου αντιγράφου προς τους διαδίκους.

3. Η παράγραφος 6 του άρθρου 21 έχει εφαρμογή και στην περίπτωση αυτή.

4. Οι διατάξεις του άρθρου 18 για τον αντίκλητο έχουν εφαρμογή και στην παρέμβαση.

5. Το δικόγραφο της παρέμβασης υποβάλλεται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.1.2021, λαμβάνεται δε υπόψη από το δικαστήριο, με την επιφύλαξη των λοιπών προϋποθέσεων των παραγράφων 1 έως 4, εφόσον φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014.

Άρθρο 49 - Παρέμβαση

1. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να παρέμβει στη δίκη επί αίτησης ακύρωσης μόνο για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Η παρέμβαση ασκείται επί ποινή απαραδέκτου με κατάθεση δικογράφου, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 19, εντός τριών (3) μηνών από την επίδοση της αίτησης ακύρωσης που γίνεται από τον αιτούντα σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 21, και σε κάθε άλλη περίπτωση τουλάχιστον δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Αντίγραφο της παρέμβασης επιδίδεται στους διαδίκους με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος εντός των ίδιων προθεσμιών. Σε περίπτωση σύντμησης της προθεσμίας, σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 21, η παρέμβαση μπορεί να κατατεθεί και να επιδοθεί έως την παραμονή της δικάσιμου.

3. Το άρθρο 18 και η παρ. 7 του άρθρου 21 εφαρμόζονται και στην παρέμβαση.

4. Το δικόγραφο της παρέμβασης υποβάλλεται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256), εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις για τα δημόσια και τα ιδιωτικά ηλεκτρονικά έγγραφα, κατά περίπτωση, του ν. 4727/2020 (Α' 184), ο οποίος εφαρμόζεται αναλόγως.

Άρθρο 50 - Συνέπειες απόφασης

1. Η απόφαση που δέχεται την αίτηση ακυρώσεως απαγγέλει την ακύρωση της προσβαλλομένης πράξης και συνεπάγεται νόμιμη κατάργησή της έναντι όλων, είτε πρόκειται για κανονιστική είτε πρόκειται για ατομική πράξη.

2. Η απόρριψη της αίτησης δεν αποκλείει την άσκηση του ένδικου αυτού μέσου κατά της ίδιας πράξης από άλλον που έχει το δικαίωμα αυτό.

3. Στις περιπτώσεις παραλείψεων όταν το Συμβούλιο δέχεται την αίτηση παραπέμπει την υπόθεση στην αρμόδια αρχή για να εκτελέσει την οφειλόμενη ενέργεια.

3α. Το δικαστήριο, αν άγεται σε ακύρωση της διοικητικής πράξης που προσβλήθηκε με αίτηση ακυρώσεως λόγω πλημμέλειας που μπορεί να καλυφθεί εκ των υστέρων και εφόσον κρίνει, ενόψει της φύσης της πλημμέλειας, και της επίδρασής της στο περιεχόμενο της προσβαλλόμενης πράξης, ότι η ακύρωση της πράξης δεν είναι αναγκαία για την αποκατάσταση της νομιμότητας και για τη διασφάλιση του δικαιώματος δικαστικής προστασίας, καθώς και σε

περίπτωση παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας του αιτούντος, μπορεί, κατ' εκτίμηση και των εννόμων συμφερόντων των διαδίκων, να εκδώσει προδικαστική απόφαση, η οποία κοινοποιείται σε όλους τους διαδίκους, και να ζητήσει από την αρμόδια υπηρεσία είτε να προβεί σε συγκεκριμένη ενέργεια ώστε να αρθεί η πλημμέλεια είτε να εκπληρώσει την οφειλόμενη νόμιμη ενέργεια τάσσοντας προς τούτο αποκλειστική εύλογη προθεσμία, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από ένα μήνα ούτε μεγαλύτερη από τρεις μήνες. Κανένα στοιχείο δεν λαμβάνεται υπόψη αν προσκομισθεί μετά την πάροδο της προθεσμίας αυτής. Μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας και εντός δεκαπενθημέρου, οι λοιποί διάδικοι δύνανται να καταθέσουν υπόμνημα με τους ισχυρισμούς τους επί των ενεργειών της Διοίκησης και των στοιχείων που αυτή προσκόμισε. Σε περίπτωση εφαρμογής των οριζόμενων στα προηγούμενα εδάφια, η δημοσίευση της προδικαστικής απόφασης συνεπάγεται την αναστολή της εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, κατά το μέρος που δεν έχει εκτελεστεί έως τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης.

3β. Σε περίπτωση αιτήσεως ακυρώσεως που στρέφεται κατά διοικητικής πράξεως, το δικαστήριο, σταθμίζοντας τις πραγματικές καταστάσεις που έχουν δημιουργηθεί κατά το χρόνο εφαρμογής της, ιδίως δε υπέρ των καλόπιστων διοικουμένων, καθώς και το δημόσιο συμφέρον, μπορεί να ορίσει ότι τα αποτελέσματα της ακυρώσεως ανατρέχουν σε χρονικό σημείο μεταγενέστερο του χρόνου έναρξης της ισχύος της και σε κάθε περίπτωση προγενέστερο του χρόνου δημοσίευσης της απόφασης.

3γ. Η διαπίστωση παρανομίας της κανονιστικής πράξης κατά τον παρεμπόμποντα έλεγχο της, για λόγους αναγόμενους στην αρμοδιότητα του εκδόντος την απόφαση οργάνου και σε παράβαση ουσιώδους τύπου είναι δυνατόν να μην οδηγήσει σε ακύρωση ατομικής πράξης, εφόσον, κατά την κρίση του δικαστηρίου, έχει παρέλθει μακρό, ανάλογα με τις περιστάσεις, χρονικό διάστημα από την έναρξη ισχύος της κανονιστικής πράξης που ελέγχεται παρεμπιπτόντως και οι συνέπειες της παρανομίας της σε βάρος της ατομικής πράξης μπορεί να κλονίσουν την ασφάλεια του δικαίου.

3δ. Η εφαρμογή των παραγράφων 3α, 3β, και 3γ δεν θίγει τις αποζημιωτικές αξιώσεις.

4. Οι διοικητικές αρχές, σε εκτέλεση της υποχρέωσής τους κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, πρέπει να συμμορφώνονται ανάλογα με κάθε περίπτωση, με θετική ενέργεια προς το περιεχόμενο της απόφασης του Συμβουλίου ή να απέχουν από κάθε ενέργεια που είναι αντίθετη προς όσα κρίθηκαν από αυτό. Ο παραβάτης, εκτός από τη δίωξη κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα, υπέχει και προσωπική ευθύνη για αποζημίωση.

5. Οι αποφάσεις της Ολομελείας, ακυρωτικές και απορριπτικές, καθώς και των Τμημάτων, αποτελούν μεταξύ των διαδίκων δεδικασμένο που ισχύει και σε κάθε υπόθεση η διαφορά ενώπιον δικαστικής ή άλλης αρχής, κατά την οποία προέχει το διοικητικής φύσεως ζήτηση που κρίθηκε από το Συμβούλιο.

Άρθρο 51 - Τριτανακοπή

1. Τρίτος, που βλάπτεται από την ακυρωτική απόφαση, δικαιούται να την ανακόψει μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης προς αυτόν ή αφότου έλαβε γνώση της απόφασης με οποιοδήποτε άλλο τρόπο.

2. Στερείται του δικαιώματος ανακοπήs ο τρίτος, στον οποίο κοινοποιήθηκε αντίγραφο της αιτήσεως ακυρώσεως με σημείωση της δικασίμου, είκοσι (20) πλήρεις ημέρες πριν από αυτήν, καθώς και οποιοσδήποτε άσκησε παρέμβαση κατά τη συζήτηση.

3. Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν την προδικασία, τη συζήτηση και την έκδοση απόφασης επί της αιτήσεως ακυρώσεως, εφαρμόζονται αναλόγως και για την τριτανακοπή.

Άρθρο 51 - Τριτανακοπή

1. Τρίτος, που βλάπτεται από την ακυρωτική απόφαση, δικαιούται να την ανακόψει μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης προς αυτόν ή αφότου έλαβε γνώση της απόφασης με οποιοδήποτε άλλο τρόπο.

2. Στερείται του δικαιώματος ανακοπήs ο τρίτος στον οποίο επιδόθηκε αντίγραφο της αίτησης ακύρωσης, σύμφωνα με την περ. ε' της παρ. 2 του άρθρου 21, καθώς και οποιοσδήποτε άσκησε παρέμβαση.

3. Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν την προδικασία, τη συζήτηση και την έκδοση απόφασης επί της αιτήσεως ακυρώσεως, εφαρμόζονται αναλόγως και για την τριτανακοπή.

Άρθρο 52 - Αναστολή εκτελέσεως

1. Αν υποβληθεί αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο αρμόδιος Υπουργός και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου το ανώτατο διοικητικό όργανό τους μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Επιτροπή που συγκροτείται κάθε φορά από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ή του αρμοδίου τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τον Εισηγητή της υπόθεσης και ένα σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή του αρμοδίου Τμήματος μπορεί να εισάγει αίτηση, λόγω της σπουδαιότητας των ζητημάτων που ανακύπτουν, στην

Άρθρο 52 - Αναστολή εκτέλεσης

1. Αν υποβληθεί αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, η αρμόδια αρχή μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε την αίτηση ακύρωσης, να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Επιτροπή που συγκροτείται κάθε φορά από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του, τον Πάρεδρο ή τον Εισηγητή που ορίζεται σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 20 ή τον εισηγητή της υπόθεσης που ορίζεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 20, και έναν (1) Σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακύρωσης, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση, η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος μπορεί να

Επιτροπή υπό πενταμελή σύνθεση.

Αν Επιτροπή Τμήματος διαπιστώνει αντίθετη νομολογία, παραπέμπει με πρακτικό της την αίτηση στην Επιτροπή της Ολομέλειας υπό πενταμελή σύνθεση, στην οποία, πέραν του Πρόεδρου, συμμετέχουν σύμβουλοι.

Ως εισηγητής ενώπιον αυτής παραμένει εκείνος που είχε ορισθεί αρχικά, σύμβουλος ή πάρεδρος.

Οι πάρεδροι συμμετέχουν στις Επιτροπές της διάταξης αυτής με αποφασιστική ψήφο.

3. Η αίτηση πρέπει να διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση. Με πράξη που συντάσσεται πάνω στο δικόγραφο της αίτησης, ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή του αρμόδιου Τμήματος τάσσει προθεσμία στον αρμόδιο Υπουργό ή το αρμόδιο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για να διαβιβάσουν στο Συμβούλιο το φάκελο και τις απόψεις της Διοίκησης επί της υποθέσεως. Μέχρι τη λήξη της ίδιας προθεσμίας ο αιτών οφείλει να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίζει τους ισχυρισμούς του. Η προθεσμία αυτή κινείται από την κοινοποίηση, με επιμέλεια του διαδίκου, στον Υπουργό ή στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, αντιγράφου του δικογράφου της αίτησης με την πράξη του Προέδρου. Με την κοινοποίηση αυτή γίνονται και οι κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 21 κοινοποιήσεις, με επιμέλεια του αιτούντος.

4. Με εντολή του Προέδρου ή του εισηγητή της υποθέσεως αντίγραφα της αιτήσεως αναστολής, της αιτήσεως ακυρώσεως και της πράξεως ορισμού δικασίμου, κοινοποιούνται, με επιμέλεια του αιτούντος, σε εκείνον που έχει δικαίωμα να παρέμβει στην ακυρωτική δίκη. Ο τελευταίος δικαιούται να υποβάλει ενώπιον της Επιτροπής υπόμνημα και πριν ακόμη ασκήσει παρέμβαση. Το υπόμνημα υπόκειται στα τέλη της αίτησης αναστολής.

5. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή του αρμόδιου Τμήματος μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την αίτηση αναστολής ή αυτοτελώς μετά την κατάθεσή της, να εκδώσει προσωρινή διαταγή αναστολής εκτελέσεως, η οποία καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση. Στην περίπτωση αυτή, ορίζεται αμέσως εισηγητής και δικάσιμος για την εκδίκαση της αιτήσεως ακυρώσεως και γίνονται, με επιμέλεια του αιτούντος, οι κατά την παράγραφο 3 κοινοποιήσεις.

Για την έκδοση προσωρινής διαταγής αποφαινεται ο Πρόεδρος, το ταχύτερο δυνατόν μετά την προσκόμιση του αποδεικτικού κοινοποίησης της αιτήσεως αναστολής που περιέχει το σχετικό αίτημα ή της αιτήσεως αναστολής και της αυτοτελούς αιτήσεως στον Υπουργό ή στο νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Ο Υπουργός ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου μπορούν να διατυπώσουν τις απόψεις τους μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την κοινοποίηση. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις ο Πρόεδρος αποφαινεται χωρίς τις πιο πάνω κοινοποιήσεις, οι οποίες, σε περίπτωση εκδόσεως προσωρινής διαταγής, γίνονται από τον αιτούντα αμέσως. Σε διαφορετική περίπτωση η προσωρινή διαταγή ανακαλείται κατά τη διάταξη του επόμενου εδαφίου.

Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση της αποφάσεως της Επιτροπής, μπορεί δε να ανακληθεί, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, από τον Πρόεδρο ή την

εισαγάγει την αίτηση, λόγω της σπουδαιότητας των ζητημάτων που ανακύπτουν, σε Επιτροπή με πενταμελή σύνθεση. Αν η Επιτροπή Τμήματος διαπιστώνει αντίθετη νομολογία, παραπέμπει με πρακτικό την αίτηση στην Επιτροπή της Ολομέλειας με πενταμελή σύνθεση. Στις Επιτροπές με πενταμελή σύνθεση, εκτός από τα μέλη που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο, μετέχουν Σύμβουλοι. Σε περίπτωση παραπομπής στην Επιτροπή της Ολομέλειας, εισηγητής παραμένει εκείνος που είχε ορισθεί αρχικά, εφόσον είναι Σύμβουλος ή Πάρεδρος, άλλως ως εισηγητής ορίζεται με την παραπεμπτική απόφαση Σύμβουλος, επικουρούμενος από τον Εισηγητή που μετείχε στην ίδια Επιτροπή. Οι Πάρεδροι και οι Εισηγητές συμμετέχουν στις ανωτέρω επιτροπές με αποφασιστική ψήφο.

3. Με πράξη που συντάσσεται επάνω στο δικόγραφο της αίτησης, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος τάσσει προθεσμία στην αρμόδια αρχή, για να διαβιβάσει στο Δικαστήριο τον φάκελο της υπόθεσης και τις απόψεις της Διοίκησης. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται το άρθρο 20. Η προθεσμία αρχίζει από την επίδοση, με επιμέλεια του αιτούντος, στην αρμόδια αρχή, αντιγράφου του δικογράφου της αίτησης αναστολής με την πράξη του Προέδρου. Με το δικόγραφο αυτό επιδίδεται και αντίγραφο του κυρίου δικογράφου. Μέχρι τη λήξη της προθεσμίας του πρώτου εδαφίου ο αιτών οφείλει να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία στηρίζει τους ισχυρισμούς του.

4. Αντίγραφο της αίτησης αναστολής επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος και σε οποιονδήποτε έχει δικαίωμα να παρέμβει στην ακυρωτική δίκη. Ο τελευταίος δικαιούται να υποβάλει ενώπιον της Επιτροπής υπόμνημα και πριν ακόμη ασκήσει παρέμβαση. Το υπόμνημα υπόκειται στα τέλη της αίτησης αναστολής.

5. Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου ή του αρμοδίου Τμήματος μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την αίτηση αναστολής ή αυτοτελώς μετά από την κατάθεσή της, να εκδώσει προσωρινή διαταγή αναστολής εκτέλεσης, η οποία καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση. Για την έκδοση προσωρινής διαταγής αποφαινεται ο Πρόεδρος το ταχύτερο δυνατόν μετά από την προσκόμιση του αποδεικτικού επίδοσης στην αρμόδια αρχή της αίτησης αναστολής που περιέχει το σχετικό αίτημα ή της αίτησης αναστολής και της αυτοτελούς αίτησης για τη χορήγηση προσωρινής διαταγής. Η αρμόδια αρχή μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις της μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την επίδοση. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις ο Πρόεδρος αποφαινεται και χωρίς τις πιο πάνω επιδόσεις, οι οποίες, σε περίπτωση έκδοσης προσωρινής διαταγής, γίνονται από τον αιτούντα αμέσως. Σε διαφορετική περίπτωση η προσωρινή διαταγή ανακαλείται κατά τη διάταξη του επόμενου εδαφίου. Η προσωρινή διαταγή ισχύει μέχρι την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής και μπορεί να ανακληθεί, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, από τον Πρόεδρο ή την Επιτροπή. Η αίτηση για ανάκληση προσωρινής διαταγής επιδίδεται με επιμέλεια αυτού που την υπέβαλε σε εκείνον που άσκησε την αίτηση αναστολής, ο οποίος μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις του εντός δύο (2) εργάσιμων ημερών από την επίδοση. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, η ανάκληση της προσωρινής διαταγής μπορεί να γίνεται και

Επιτροπή. Η αίτηση ανακλήσεως προσωρινής διαταγής κοινοποιείται στον αιτούντα, ο οποίος μπορεί να διατυπώσει τις απόψεις του μέσα σε δύο (2) εργάσιμες ημέρες από την κοινοποίηση. Η κοινοποίηση στον αιτούντα παραλείπεται σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις.

6. Η αίτηση αναστολής εκτέλεσης γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης ακύρωσης. Η αίτηση, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημόσιου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αποδοχή θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος.

7. Εάν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ως ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη.

8. Η Επιτροπή, εκτός από την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, μπορεί να διατάξει και κάθε άλλο, κατά περίπτωση, κατάλληλο μέτρο, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων.

9. Η απόφαση της Επιτροπής μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση του αρμόδιου Υπουργού ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή εκείνου που θα είχε δικαίωμα παρέμβασης στην ακυρωτική δίκη. Την ανάκληση μπορεί να δικαιολογήσουν μόνο νεότερα κρίσιμα στοιχεία, τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη της Επιτροπής κατά την έκδοση της απόφασής της ή μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων χορηγήθηκε η αναστολή εκτέλεσης.

10. Αν απορριφθεί η αίτηση αναστολής επιτρέπεται η άσκηση νέας αίτησης, υπό τις προϋποθέσεις του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου που εφαρμόζεται αναλόγως.

11. Αν υποβληθεί παραίτηση από την αίτηση αναστολής, συντάσσεται σχετικό πρακτικό και αποδίδεται το παράβολο στον αιτούντα.

12. Ως προς τη δικαστική δαπάνη εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 39 του παρόντος.

πριν από την επίδοση της σχετικής αίτησης στον αιτούντα. 6. Η αίτηση διαλαμβάνει τους ειδικούς λόγους που μπορούν να δικαιολογήσουν την αναστολή εκτέλεσης στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η αίτηση γίνεται δεκτή, όταν κρίνεται ότι η άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης θα προκαλέσει στον αιτούντα βλάβη ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης ακύρωσης. Η αίτηση, όμως, μπορεί να απορριφθεί, αν κατά τη στάθμιση της βλάβης του αιτούντος, των συμφερόντων τρίτων και του δημόσιου συμφέροντος κρίνεται ότι οι αρνητικές συνέπειες από την αναστολή της εκτέλεσης θα είναι σοβαρότερες από την ωφέλεια του αιτούντος.

7. Αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως βάσιμη, μπορεί να δεχθεί την αίτηση αναστολής, ακόμη και αν η βλάβη του αιτούντος από την άμεση εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης δεν κρίνεται ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανορθώσιμη. Αντίθετα, η αίτηση αναστολής μπορεί να απορριφθεί ακόμη και σε περίπτωση ανεπανόρθωτης ή δυσχερώς επανορθώσιμης βλάβης, αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η αίτηση ακύρωσης είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη. Η Επιτροπή, εκτιμώντας τις περιστάσεις, μπορεί να ασκεί ταυτόχρονα τις αρμοδιότητες του συμβουλίου του άρθρου 34Γ για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο, εφαρμοζόμενων κατά τα λοιπά των άρθρων 34Α και 34Β.

8. Η Επιτροπή, εκτός από την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης, μπορεί να διατάξει και κάθε άλλο, κατά περίπτωση, κατάλληλο μέτρο, χωρίς να δεσμεύεται από τις προτάσεις των διαδίκων.

9. Η απόφαση της Επιτροπής για την αίτηση αναστολής μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση της αρμόδιας αρχής ή εκείνου που θα είχε δικαίωμα παρέμβασης στην ακυρωτική δίκη. Την ανάκληση μπορεί να δικαιολογήσουν μόνο νεότερα κρίσιμα στοιχεία, τα οποία δεν είχαν τεθεί υπόψη της Επιτροπής κατά την έκδοση της απόφασής της ή μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων χορηγήθηκε η αναστολή εκτέλεσης.

10. Αν απορριφθεί η αίτηση αναστολής, επιτρέπεται η άσκηση νέας αίτησης υπό τις προϋποθέσεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 9, που εφαρμόζεται αναλόγως.

11. Αν υποβληθεί παραίτηση από την αίτηση αναστολής, συντάσσεται πρακτικό και αποδίδεται το παράβολο στον αιτούντα. Μετά από την έκδοση οριστικής απόφασης για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο, η εκκρεμής αίτηση αναστολής τίθεται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου Γραμματέα, με την οποία αποδίδεται και το παράβολο στον αιτούντα.

12. Ως προς τη δικαστική δαπάνη εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 39.

Άρθρο 52Α

1. Όταν ασκείται αίτηση ακύρωσης κατά αδείας οικοδομής, που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή διατάξεων για την εκτός σχεδίου δόμηση, η εκτέλεση της προσβαλλόμενης αδείας αναστέλλεται αυτοδικαίως για διάστημα εξήντα ημερών από την κοινοποίηση της αιτήσεως στην αρχή που εξέδωσε την πράξη. Στην περίπτωση αυτή, αντίγραφο της αιτήσεως ακύρωσης, από το οποίο προκύπτει η οικεία πράξη κατάθεσης, καθώς και της ασκηθείσης αίτησης αναστολής, κοινοποιείται αμέσως, με επιμέλεια του αιτούντος, στην ανωτέρω αρχή, η οποία υποχρεούται να μεριμνήσει για τη συμμόρφωση προς το ανασταλτικό αποτέλεσμα, καθώς και στον δικαιούχο της αδείας. Το ανασταλτικό αποτέλεσμα αίρεται και πριν παρέλθει το εξηκονθήμερο, αν εντός του χρονικού αυτού διαστήματος απορριφθεί η τυχόν ασκηθείσα αίτηση αναστολής.

2. Ο πρόεδρος μπορεί να διατάξει την άρση του κατά την προηγούμενη παράγραφο ανασταλτικού αποτελέσματος, κατόπιν αιτήσεως εκείνου που δικαιούται να ασκήσει παρέμβαση ή της αρμόδιας αρχής, εφόσον η αίτηση ακυρώσεως είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως αβάσιμη. Μπορεί επίσης να διατάξει την εκτέλεση εργασιών αντιστήριξης και κάθε άλλο κατάλληλο μέτρο προς αποτροπή άμεσου κινδύνου, προκαλούμενου από την αυτοδίκαιη αναστολή εκτελέσεως της αδειάς οικοδομής.

3. Για την κατά την προηγούμενη παράγραφο αίτηση άρσης του ανασταλτικού αποτελέσματος δεν απαιτείται καταβολή παραβόλου. Η αίτηση αυτή κοινοποιείται, με μέριμνα του αιτούντος, στον ασκήσαντα την αίτηση ακυρώσεως ή στον δικηγόρο που υπογράφει το δικόγραφο της.

4. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 52.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ Αίτηση Αναιρέσεως

Άρθρο 53 - Παραδεκτό

1. Η αίτηση αναιρέσεως ασκείται κατά αποφάσεων που εκδίδονται είτε σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, είτε τελεσιδίκως κατ' έφεση, αναθεώρηση ή αναψηλάφηση. Η αίτηση ασκείται από τον ιδιώτη διάδικο (φυσικό νομικό πρόσωπο) μέσα σε προθεσμία εξήντα ημερών που αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης σε αυτόν, από δε τη διάδικο διοικητική αρχή ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή από τον προϊστάμενό τους υπουργό, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, μέσα σε εξήντα ημέρες από τη χρονολογία δημοσίευσης της απόφασης. Η κοινοποίηση μπορεί να γίνει κατά τις διατάξεις των άρθρων 56 και επ. του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας και από κάθε διάδικο, οπότε η προθεσμία τρέχει και κατ' αυτού. Δικαίωμα να ασκήσει αίτηση αναιρέσεως έχει κάθε διάδικος που μετέσχε στην ουσιαστική δίκη, κατά την οποία έχει εκδοθεί η ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση, και έχει ηττηθεί εν όλω ή εν μέρει. Το δικαίωμα αυτό έχει και ο διάδικος που νίκησε, εφόσον το δικαιολογεί έννομο συμφέρον. Σε καμία περίπτωση η αίτηση δεν μπορεί να ασκηθεί μετά την πάροδο τριών (3) ετών από τη δημοσίευση της απόφασης.

2. Η διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 41 για την παρέκταση εφαρμόζεται και στην πιο πάνω εξηκονθήμερη προθεσμία προκειμένου για ιδιώτη διάδικο.

3. Η αίτηση αναιρέσεως επιτρέπεται μόνον όταν προβάλλεται από τον διάδικο, με συγκεκριμένους ισχυρισμούς, που περιέχονται στο εισαγωγικό δικόγραφο, ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ότι υπάρχει αντίθεση της προσβαλλομένης απόφασης προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου. Το απαράδεκτο του προηγούμενου εδαφίου καλύπτεται, εάν μέχρι την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης περιέλθει εγγράφως σε γνώση του δικαστηρίου με πρωτοβουλία του διαδίκου, ακόμη και αν δεν γίνεται επίκλησή της στο εισαγωγικό δικόγραφο, απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου, που είναι αντίθετη προς την προσβαλλόμενη απόφαση.

4. Δεν επιτρέπεται η άσκηση αίτησης αναιρέσεως, όταν το ποσό της διαφοράς που άγεται ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι κατώτερο από σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ, εκτός αν προσβάλλονται αποφάσεις που εκδίδονται επί προσφυγών ουσίας, εφόσον αφορούν περιοδικές παροχές ή τη θεμελίωση του δικαιώματος σε σύνταξη ή τη θεμελίωση του δικαιώματος σε εφάπαξ παροχή και τον καθορισμό του ύψους της. Ειδικώς στις διαφορές από διοικητικές συμβάσεις, το όριο αυτό ορίζεται στις διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ. Τα ποσά αυτά μπορεί να αναπροσαρμόζονται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από γνώμη της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Προκειμένου για διαφορές από ασφαλιστικές εισφορές, φόρους, δασμούς, τέλη και συναφή δικαιώματα, πρόστιμα και λοιπές κυρώσεις, ως ποσό της διαφοράς νοείται το ποσό εισφοράς, φόρου κ.λπ., χωρίς προσαυξήσεις και πρόσθετους φόρους που αμφισβητείται ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων έχουν εφαρμογή και όταν το ένδικο μέσο που ασκήθηκε στο δικαστήριο της ουσίας απορρίφθηκε για τυπικούς λόγους. Όταν η αίτηση αναιρέσεως ασκείται από τον ιδιώτη διάδικο, η αρμόδια κατά περίπτωση αρχή ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου υποβάλλουν στο Συμβούλιο της Επικρατείας, με μέριμνα της Γραμματείας του Δικαστηρίου, σημείωμα για το παραπάνω ποσό της διαφοράς. Όταν η αίτηση αναιρέσεως ασκείται από τον διάδικο, διοικητική αρχή ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή από τον προϊστάμενό τους Υπουργό, το εν λόγω σημείωμα συνυποβάλλεται με την κατάθεση του δικογράφου της αίτησης αναιρέσεως.

5. Μετά την πάροδο της κατά την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου προθεσμίας ο αρμόδιος Υπουργός, ο Υπουργός που εποπτεύει το διάδικο νομικό πρόσωπο ή ο Γενικός Επίτροπος των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων μπορούν να ασκήσουν αίτηση αναιρέσεως κατά τελεσιδικής απόφασης διοικητικού δικαστηρίου, ακόμη και αν αυτή δεν υπόκειται σε αναίρεση, αλλά μόνο υπέρ του νόμου, χωρίς αποτέλεσμα μεταξύ των διαδίκων. Επίσης μπορούν να ασκήσουν αίτηση αναιρέσεως υπέρ του νόμου κατά απόφασης που εκδίδεται επί αιτήσεως για παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας. Οι αιτήσεις αναιρέσεως υπέρ του νόμου ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 19.

6. Επιτρέπεται πάντοτε η άσκηση αίτησης αναιρέσεως ανεξαρτήτως ποσού, ακόμη και εάν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3, όταν η προσβαλλόμενη απόφαση έρχεται σε αντίθεση με τελεσιδική απόφαση άλλου δικαστηρίου που επιλύει υπόθεση του ίδιου φορολογικού αντικειμένου εκ κληρονομίας, η οποία στηρίζεται στην ίδια νομική και πραγματική βάση, ακόμη και για διαφορετικό διάδικο.

<p>Άρθρο 54 - Ανασταλτικό αποτέλεσμα Η άσκηση της αίτησης αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, εκτός αν ειδικώς ορίζεται διαφορετικά.</p>
<p>Άρθρο 55 - Παρέμβαση - Τριτανακοπή Στη δίκη της αναίρεσης δεν συγχωρείται παρέμβαση.</p>
<p>Άρθρο 56 - Λόγοι αναιρέσεως 1. Λόγοι αναιρέσεως είναι: α) Υπέρβαση καθηκόντων ή καθ' ύλην αναρμοδιότητα του διοικητικού δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση. β) Μη μόνιμη συγκρότηση ή κακή σύνθεσή του. γ) Παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας. δ) Εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελής εφαρμογή του νόμου που διέπει την επίδικη σχέση και ε) Ύπαρξη δύο ή περισσότερων τελεσίδικων αποφάσεων που είναι αντιφατικές μεταξύ τους στην ίδια υπόθεση και για τους ίδιους διαδίκους. 2. Λόγοι που αφορούν πλημμέλεια της αιτιολογίας της προσβαλλόμενης απόφασης επειδή δεν δόθηκε απάντηση σε ισχυρισμό που έχει προβληθεί απορρίπτονται ως απαράδεκτοι, αν δεν τον περιγράφουν σαφώς και δεν παραπέμπουν συγκεκριμένως στο δικόγραφο με το οποίο είχε προβληθεί ο ισχυρισμός στο δικαστήριο της ουσίας.</p>
<p>Άρθρο 57 - Συνέπειες αναίρεσης 1. Το Συμβούλιο όταν δέχεται την αίτηση αναιρεί την απόφαση που έχει προσβληθεί και οι διάδικοι επανέρχονται στην κατάσταση που υπήρχε πριν από αυτήν. Με την απόφαση διατάσσεται και η επιστροφή του ποσού που είχε τυχόν καταβληθεί δυνάμει της αναιρούμενης αποφάσεως, εφόσον αυτό ζητήθηκε με την αίτηση αναιρέσεως. 2. Αν αναιρεθεί, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, η απόφαση που έχει προσβληθεί το Συμβούλιο παραπέμπει την υπόθεση είτε στο δικαστήριο που έχει εκδώσει την απόφαση είτε σε άλλο ομοειδές και ομοιοβαθμό, εκτός αν η υπόθεση δεν χρειάζεται διευκρίνιση κατά το πραγματικό μέρος οπότε αποφασίζει και περαιτέρω για αυτήν. Σε καμία περίπτωση το δικαστήριο της παραπομπής δεν μπορεί αν αποστεί από την απόφαση του Συμβουλίου ως προς τα ζητήματα που κρίθηκαν από αυτό.</p>
<p>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ Έφεση</p>
<p>Άρθρο 58 - Παραδεκτό 1. Σε έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας υπόκειται η οριστική απόφαση του διοικητικού εφετείου, η οποία εκδίδεται, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1 του Ν. 702/1977, επί αιτήσεως ακυρώσεως ή τριτανακοπής. Η έφεση επιτρέπεται μόνον όταν προβάλλεται από τον διάδικο, με συγκεκριμένους ισχυρισμούς, που περιέχονται στο σχετικό δικόγραφο, ότι δεν υπάρχει νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή ότι υπάρχει αντίθεση της προσβαλλομένης αποφάσεως προς τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε προς ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου. Το απαράδεκτο του προηγούμενου εδαφίου καλύπτεται, εάν μέχρι την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης περιέλθει εγγράφως σε γνώση του δικαστηρίου με πρωτοβουλία του διαδίκου, ακόμη και αν δεν γίνεται επίκλησή της στο εισαγωγικό δικόγραφο, απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ή άλλου ανωτάτου δικαστηρίου είτε ανέκκλητη απόφαση διοικητικού δικαστηρίου, που είναι αντίθετη προς την προσβαλλόμενη απόφαση. 2. Δεν υπόκειται σε έφεση η απόφαση που παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο δικαστήριο, όταν το διοικητικό εφετείο κρίνει ότι είναι αναρμόδιο κατά τόπον. 3. Έφεση μπορούν να ασκήσουν οι κατά την πρωτόδικη ακυρωτική δίκη διάδικοι, μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών που αρχίζει από την επομένη της ημέρας που κοινοποιήθηκε η απόφαση με επιμέλεια του διαδίκου και πάντως σε ένα (1) έτος από τη δημοσίευσή της. 4. Μετά την πάροδο της προθεσμίας της προηγούμενης παραγράφου, ο αρμόδιος υπουργός, ο υπουργός που εποπτεύει το διάδικο νομικό πρόσωπο ή ο Γενικός Επίτροπος των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων μπορούν να ασκήσουν έφεση κατά οριστικής απόφασης του διοικητικού εφετείου, ακόμη και αν δεν υπόκειται σε έφεση, αλλά μόνο υπέρ του νόμου, χωρίς αποτέλεσμα μεταξύ των διαδίκων. Οι εφέσεις υπέρ του νόμου ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 19.</p>
<p>Άρθρο 59 - Ανεπίτρεπτο δεύτερης έφεσης και αντέφεσης Δεύτερη έφεση από τον ίδιο διάδικο κατά της ίδιας απόφασης ως προς το ίδιο ή άλλο κεφάλαιο δεν επιτρέπεται. Επίσης αποκλείεται η άσκηση αντέφεσης.</p>
<p>Άρθρο 60 - Στοιχεία δικογράφου Το δικόγραφο της έφεσης πρέπει να περιέχει, εκτός από τα στοιχεία κάθε δικογράφου, μνεία της προσβαλλόμενης απόφασης, σαφείς και συγκεκριμένους λόγους έφεσης και αίτημα.</p>
<p>Άρθρο 61 - Ανασταλτικό αποτέλεσμα Η προθεσμία για την άσκηση έφεσης και η άσκηση του ενδίκου αυτού μέσου δεν συνεπάγεται αναστολή της εκτέλεσης της πρωτόδικης αποφάσεως.</p>

<p>Άρθρο 62 - Πρόσθετοι λόγοι Πρόσθετοι λόγοι έφεσης υποβάλλονται μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο, που κατατίθεται σε πρωτότυπο στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας και κοινοποιείται με επιμέλεια του εκκαλούντος στον εφεσίβλητο, επί ποινή απαραδέκτου, δεκαπέντε (15) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Η παρ. 6 του άρθρου 21 έχει εφαρμογή και στην προκειμένη περίπτωση.</p>	<p>Άρθρο 62 - Πρόσθετοι λόγοι έφεσης Πρόσθετοι λόγοι έφεσης υποβάλλονται με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται και επιδίδεται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 25. Η παρ. 7 του άρθρου 21 εφαρμόζεται και στην περίπτωση αυτή.</p>
<p>Άρθρο 63 - Παρέμβαση Επιτρέπεται να ασκηθεί για πρώτη φορά παρέμβαση στην κατ' έφεση δίκη.</p>	
<p>Άρθρο 64 - Λόγοι έφεσης, συνέπειες απόφασης που δέχεται έφεση Η έφεση αναφέρεται αποκλειστικά σε σφάλματα της πρωτόδικης απόφασης. Αν κριθεί βάσιμος λόγος έφεσης, η εκκαλούμενη απόφαση εξαφανίζεται και στο Συμβούλιο της Επικρατείας δικάζει την αίτηση ακυρώσεως. Αν το Συμβούλιο κρίνει ότι πρέπει να απορριφθεί αίτηση ακυρώσεως η οποία είχε γίνει δεκτή από το διοικητικό εφετείο, η πράξη που ακυρώθηκε με την πρωτόδικη απόφαση αναβιώνει αναδρομικά από την έκδοσή της.</p>	
<p>Άρθρο 65 - Αναστολή εκτελέσεως διοικητικής πράξης Επί εφέσεως μπορεί να χορηγηθεί, κατά το άρθρο 52, αναστολή εκτελέσεως της διοικητικής πράξης που είχε προσβληθεί για ακύρωση.</p>	
<p>Άρθρο 66 - Ανάλογη εφαρμογή διατάξεων Επί εφέσεως εφαρμόζονται αναλόγως κατά τα λοιπά οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν το ένδικο μέσο της αίτησης ακυρώσεως, όπως ισχύουν κάθε φορά.</p>	
<p>Άρθρο 67 - Παραπομπή υπόθεσης σε διοικητικό εφετείο. Περιπτώσεις εκδίκασης από το Συμβούλιο της Επικρατείας. 1. Αν το Συμβούλιο της Επικρατείας κρίνει ότι η αίτηση ακυρώσεως που έχει εισαχθεί ενώπιόν του δεν υπάγεται στην αρμοδιότητά του, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1 Ν. 702/1977, παραπέμπει την υπόθεση στο αρμόδιο διοικητικό εφετείο. 2. Αν το Συμβούλιο της Επικρατείας κρίνει ότι μερικές από τις πράξεις που προσβάλλονται με αίτηση ακυρώσεως η οποία έχει εισαχθεί ενώπιόν του δεν υπάγονται στην αρμοδιότητά του, μπορεί ή να δικάσει την αίτηση ακυρώσεως ως προς την πράξη ή τις πράξεις που υπάγονται στην αρμοδιότητά του και να παραπέμψει κατά τα λοιπά στο αρμόδιο διοικητικό εφετείο ή, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος, να δικάσει την αίτηση ακυρώσεως στο σύνολό της. 3. Σε περίπτωση παραπομπής υποθέσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας από διοικητικό εφετείο, κατά το άρθρο 2 παρ. 1 εδάφιο πρώτο του Ν.702/1977, το Συμβούλιο αποφασίζει για την αρμοδιότητα και αν κρίνει ότι η υπόθεση ανήκει στην αρμοδιότητα του διοικητικού εφετείου μπορεί ή να την αναπέμψει ή να την κρατήσει και να την δικάσει κατ' ουσίαν.</p>	
<p style="text-align: center;">ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ Διόρθωση και Ερμηνεία Αποφάσεων</p>	
<p>Άρθρο 68 1. Αν από παραδρομή κατά τη σύνταξη της απόφασης παρεισέφησαν λάθη γραφικά ή αριθμητικά ή το διατακτικό της απόφασης διατυπώθηκε ελλιπώς ή ανακριβώς, το Συμβούλιο μπορεί, μετά από αίτηση των διαδίκων ή και αυτεπαγγέλτως, σύμφωνα με το άρθρο 69 παρ. 2, να προβεί στη διόρθωση με απόφασή του. 2. Αν η διατύπωση της απόφασης γεννά αμφιβολία ή είναι ασαφής, το Συμβούλιο μπορεί, μετά από αίτηση των διαδίκων, να την ερμηνεύσει. Η ερμηνευτική απόφαση δεν μπορεί ποτέ να μεταβάλει το διατακτικό της απόφασης που ερμηνεύεται.</p>	
<p>Άρθρο 69 1. Η αίτηση διορθώσεως ή ερμηνείας πρέπει να αναφέρει σαφώς τα λάθη ή τις παραλείψεις ή τις ανακρίβειες των οποίων ζητείται η διόρθωση, ή τα αμφίβολα σημεία ή τις ασάφειες των οποίων ζητείται η ερμηνεία. 2. Αν ο Πρόεδρος θεωρεί αναγκαία τη διόρθωση της απόφασης, ορίζει αυτεπαγγέλτως δικάσιμο προς συζήτηση. 3. Οι διατάξεις του παρόντος που αφορούν την προδικασία, τη συζήτηση και την έκδοση απόφασης για το αντίστοιχο ένδικο μέσο εφαρμόζονται αναλόγως. 4. Η διορθωτική ή ερμηνευτική απόφαση σημειώνεται στο πρωτότυπο της απόφασης που διορθώνεται ή ερμηνεύεται.</p>	
<p style="text-align: center;">ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ Αίτηση Επανάληψης της Διαδικασίας</p>	
<p>Άρθρο 69Α 1. Δικαστική απόφαση, για την οποία κρίθηκε με απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του</p>	

Ανθρώπου ότι εκδόθηκε κατά παραβίαση δικαιώματος που αφορά το δικαίωμα χαρακτήρα της διαδικασίας που τηρήθηκε ή διάταξης ουσιαστικού δικαίου της Σύμβασης, υπόκειται σε αίτηση επανάληψης της διαδικασίας ενώπιον του δικαστικού σχηματισμού του Συμβουλίου της Επικρατείας που την εξέδωσε.

2. Δικαίωμα να ασκήσουν την κατά την προηγούμενη παράγραφο αίτηση έχουν όσοι διατέλεσαν διάδικοι στη δίκη ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ή οι καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοί τους, εφόσον έχουν έννομο συμφέρον.

3. Η αίτηση ασκείται μέσα σε προθεσμία ενενήντα (90) ημερών, που αρχίζει από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 44 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τηρουμένης κατά τα λοιπά της ισχύουσας διαδικασίας. Αν κατά τη διάρκεια της παραπάνω προθεσμίας υπάρξει διαδοχή του ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου διαδίκου, η προθεσμία για τον διάδοχο αρχίζει από τότε που επήλθε η διαδοχή. Ειδικώς στην περίπτωση κληρονομικής διαδοχής, η προθεσμία για τον κληρονόμο αρχίζει από τη λήξη της προθεσμίας για την αποποίηση της κληρονομίας.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Γενικές Ρυθμίσεις

Άρθρο 70

1. Όπου στις διατάξεις του παρόντος αναφέρεται ως αφετηρία προθεσμίας η κοινοποίηση ή η επίδοση ή η δημοσίευση, νοείται η επομένη της κοινοποίησης, επίδοσης ή δημοσίευσης.

2. Όπου στις διατάξεις του παρόντος προβλέπεται ως αφετηρία προθεσμίας η γνώση του ενδιαφερομένου νοείται η πλήρης γνώση αυτού.

Άρθρο 70Α - Ηλεκτρονική κατάθεση και επίδοση δικογράφων και λοιπών εγγράφων, ψηφιακή δικογραφία

1. Με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 27 και των αιτήσεων περί ευεργετήματος πενίας, όπου στις διατάξεις του παρόντος αναφέρεται η κατάθεση δικογράφου ή εγγράφου σε έντυπη μορφή, από την 1η.1.2021 νοείται αποκλειστικώς η ηλεκτρονική κατάθεσή τους, εφόσον τα δικόγραφα ή έγγραφα αυτά φέρουν εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 4727/2020 (Α' 184). Η ηλεκτρονική κατάθεση ολοκληρώνεται με την υποβολή και καταχώριση του οικείου δικογράφου ή εγγράφου στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων (ΟΣΔΔΥ-ΔΔ) κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην παρ. 7 του άρθρου 1 του π.δ. 40/2013 (Α' 75).

2. Στα κατατιθέμενα με ηλεκτρονικά μέσα δικόγραφα ή έγγραφα επισυνάπτονται, ως παραρτήματα, τα στοιχεία των οποίων γίνεται επίκληση και κατάλογος των στοιχείων αυτών. Αν παράρτημα δικογράφου ή εγγράφου δεν μπορεί, λόγω της φύσης του, να κατατεθεί με ηλεκτρονικά μέσα, διαβιβάζεται χωριστά ταχυδρομικώς ή παραδίδεται στη γραμματεία. Το παράρτημα κατατίθεται σε ένα αντίγραφο για το δικαστήριο και σε ισάριθμα των διαδίκων. Ο διάδικος που καταθέτει τα αντίγραφα αυτά βεβαιώνει ότι είναι πανομοιότυπα. Αν, λόγω του όγκου ενός στοιχείου, στο δικόγραφο ή έγγραφο που κατατίθεται με ηλεκτρονικά μέσα επισυνάπτονται μόνον αποσπάσματα, κατατίθεται στη γραμματεία το στοιχείο αυτούσιο ή πλήρες αντίγραφό του. Στο ηλεκτρονικό σύστημα του Δικαστηρίου καταχωρίζονται οι σχετικές πληροφορίες, προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση όλων των διαδίκων στο στοιχείο αυτό.

3. Επί ηλεκτρονικής κατάθεσης κάθε είδους δικογράφου ή εγγράφου στο δικαστήριο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 40/2013 (Α' 75).

4. Εάν η κατάθεση δικογράφου ή εγγράφου με ηλεκτρονικά μέσα είναι τεχνικά αδύνατη για λόγους που αφορούν στο ηλεκτρονικό σύστημα του δικαστηρίου ή του φορέα που μεσολαβεί, ο χρήστης ενημερώνει αμέσως για την αδυναμία αυτή τη γραμματεία με κάθε πρόσφορο μέσο, σημειώνοντας:

α) το είδος του δικογράφου ή εγγράφου που επιθυμεί να καταθέσει,

β) κατά περίπτωση, την προθεσμία που προβλέπεται ή έχει ταχθεί για την κατάθεση του δικογράφου ή εγγράφου,

γ) τη φύση της διαπιστωθείσας τεχνικής αδυναμίας, προκειμένου οι υπηρεσίες του δικαστηρίου να εξακριβώσουν αν αυτή οφείλεται σε μη διαθεσιμότητα του ηλεκτρονικού συστήματος που χρησιμοποιείτο δικαστήριο. Σε περίπτωση επειγόντος, ο ενδιαφερόμενος καταθέτει αντίγραφο του δικογράφου ή άλλου διαδικαστικού ή σχετικού εγγράφου στη γραμματεία ή το διαβιβάζει με κάθε πρόσφορο μέσο (μέσω ταχυδρομείου, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή φαξ). Αμέσως μόλις καταστεί εκ νέου τεχνικά δυνατή η χρήση του ηλεκτρονικού συστήματος που χρησιμοποιεί το δικαστήριο ή ο φορέας που μεσολαβεί τη διαβίβαση αυτή ακολουθεί η κατάθεση μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος. Το δικαστήριο ή ο πρόεδρος του οικείου δικαστικού σχηματισμού, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, αποφαινόμενοι επί της αποδοχής του δικογράφου ή εγγράφου που κατατέθηκε με ηλεκτρονικά μέσα μετά τη λήξη της ταχθείσας προς τούτο προθεσμίας, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που επικαλείται ο καταθέτων για να αποδείξει ότι ήταν τεχνικά αδύνατη η εμπρόθεσμη κατάθεση του εγγράφου αυτού με ηλεκτρονικά μέσα για λόγους που αφορούσαν στο ηλεκτρονικό σύστημα του δικαστηρίου ή του φορέα που μεσολαβεί.

5. Η επιβεβαίωση της κατάθεσης δικογράφου ή εγγράφου, την οποία παρέχει το δικαστήριο, δεν προδικάζει το απτό δικονομική άποψη παραδεκτό των διαβιβαζόμενων εγγράφων.

6. Το δικαστήριο παρέχει στους διαδίκους, με τη χρήση κωδικού, τη δυνατότητα εξ αποστάσεως πρόσβασης στα δικόγραφα ή έγγραφα που έχουν υποβληθεί ή που έχουν επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα. Εξαίρεση αποτελούν τα δικόγραφα ή έγγραφα στα οποία έχει κριθεί από το δικαστήριο ή τον πρόεδρο του αρμόδιου δικαστικού σχηματισμού,

κατά περίπτωση, ότι δεν επιτρέπεται η πρόσβαση, διότι παραβλάπτεται απόρρητο, το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η πρόσβαση στα δικόγραφα και στα έγγραφα κάθε υπόθεσης που έχουν υποβληθεί ή επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα είναι δυνατή μέχρι τη συμπλήρωση τριμήνου από την ημερομηνία της απόφασης ή πράξης με την οποία περατώνεται η υπόθεση αυτή ενώπιον του οικείου δικαστικού σχηματισμού.

Άρθρο 71 - Εσωτερικοί κανονισμοί

1. Με αποφάσεις της Ολομέλειας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καταρτίζονται εσωτερικοί κανονισμοί, με τους οποίους καθορίζονται:

α) Η εσωτερική λειτουργία και ο τρόπος διεξαγωγής των εργασιών του Συμβουλίου.

β) Η οργάνωση των υπηρεσιών της Γραμματείας κατά τμήματα και γραφεία, η κατανομή των αρμοδιοτήτων σε αυτά, ο τρόπος διεξαγωγής των εργασιών τους, τα σχετικά με την τοποθέτηση των υπαλλήλων και τα ειδικότερα καθήκοντά τους.

γ) Τα τηρούμενα υπηρεσιακά βιβλία, ο τρόπος διαγωγής της αλληλογραφίας και τα σχετικά με τήρηση και την εκκαθάριση του αρχείου.

δ) Η οργάνωση και η λειτουργία του Γραφείου νομολογίας και έρευνας καθώς και κάθε άλλης συναφής αρμοδιότητά του.

ε) Οι λεπτομέρειες της διαχείρισης των κονδυλίων που αναγράφονται για το Συμβούλιο στον κρατικό προϋπολογισμό.

2. Μέχρι να εκδοθούν οι κατά την προηγούμενη παράγραφο εσωτερικοί κανονισμοί ισχύουν οι κείμενες διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ειδικά Θέματα

Άρθρο 72 - Ειδική επιτροπή

1. Η ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας εν συμβουλίω συγκροτεί, μετά από σχετική πρόταση του Προέδρου της, κάθε διετία, ειδική επιτροπή από τους Αντιπροέδρους και ένα Σύμβουλο από κάθε δικαστικό σχηματισμό.

2. Η επιτροπή κατάρτιζε ευθύς μετά το τέλος κάθε έτους ειδική έκθεση για τις δραστηριότητες του Συμβουλίου. Στην έκθεση επισημαίνονται, ανάμεσα στα άλλα, οι ενδεικνυόμενες εν όψει της νομολογίας του Δικαστηρίου ουσιαστικές, οργανωτικές ή διαδικαστικές μεταβολές στη νομοθεσία και στις κάθε μορφής κανονιστικές πράξεις. Η έκθεση εγκρίνεται από την Ολομέλεια του Σώματος και ανακοινώνεται στον πρωθυπουργό και στον Υπουργό της Δικαιοσύνης.

3. Η επιτροπή παρακολουθεί αν συμμορφώνεται η Διοίκηση στις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Σε κάθε περίπτωση που δεν εκτελείται ακυρωτική απόφαση του Δικαστηρίου μπορεί να επιληφθεί είτε αυτεπαγγέλτως είτε μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου.

4. Οι διοικητικές αρχές είναι υποχρεωμένες να παρέχουν κάθε σχετική πληροφορία στην επιτροπή. Η επιτροπή, αν διαπιστώσει αδικαιολόγητη καθυστέρηση, παράλειψη ή άρνηση συμμόρφωσης προς τα κριθέντα, συντάσσει κάθε φορά ιδιαίτερο πρακτικό που υποβάλλεται στον πρωθυπουργό και στον Υπουργό της Δικαιοσύνης και γνωστοποιείται σε εκείνον που υπέβαλε το αίτημα.

5. Με προεδρικό διάταγμα, εκδιδόμενο μετά από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης και γνώμη της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθορίζεται ο τρόπος και η διαδικασία εκπλήρωσης του έργου αυτού.

Άρθρο 73

Για τη συμμετοχή του Συμβουλίου της Επικρατείας στην Διεθνή Οργάνωση των Ανώτατων Διοικητικών Δικαστηρίων (ASSOCIATION INTERNATIONALE DES HAUTES JURDICTIONS ADMINISTRATIVES) που εδρεύει στο Παρίσι, καταβάλλεται από την 1.1.1984 κατ' έτος εισφορά της οποίας το ύψος καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Δικαιοσύνης και Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 74 - Εκτύπωση αποφάσεων

1. Οι αποφάσεις του Συμβουλίου και οι κατά το άρθρο 16 γνωμοδοτήσεις εκτυπώνονται κάθε έτος σε ιδιαίτερα τεύχη. Από τις γνωμοδοτήσεις εκτυπώνονται εκείνες που δεν συμφωνούν με το σχέδιο του διατάγματος που είχε σταλεί ή επιλύσουν ζητήματα ουσιώδη, κατά την κρίση του προεδρεύοντος του Τμήματος.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από απόφαση του Υπουργού της Δικαιοσύνης, καθορίζονται τα σχετικά με την εκτύπωση, τη διάθεση, την εκποίηση και γενικά τη διαχείριση των κατά την προηγούμενη παράγραφο εκδόσεων.

Άρθρο 75 - Δαπάνες λειτουργίας, διαχείρισης

1. Στον προϋπολογισμό εξόδων του Υπουργείου Δικαιοσύνης εγγράφεται κάθε έτος πίστωση για την αντιμετώπιση των δαπανών εγκατάστασης και λειτουργίας του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την αναγραφή ιδιαίτερου κονδυλίου για κάθε κατηγορία δαπανών ως εξής:

α) Συντήρηση και επισκευή κτιρίου.

β) Συντήρηση και επισκευή επίπλων και μηχανικού εξοπλισμού.

γ) Εκτύπωση αποφάσεων και λοιπές εκδόσεις.

δ) Βιβλιοδετήσεις.

ε) Προμήθειες επίπλων και μηχανικού εξοπλισμού.

στ) Προμήθεια βιβλίων, περιοδικών και εφημερίδων.

ζ) Γραφική ύλη.

- η) Δημοσιεύσεις στον τύπο.
 θ) Προμήθεια φωτογραφικού και φωτοτυπικού υλικού.
 ι) Είδη καθαριότητας και ευπρεπισμού.
 ια) Στολές επιμελητών του Δικαστηρίου και ενδυμασίες καθαριστριών.
 2. Η διαχείριση των πιστώσεων που προβλέπονται για τις πιο πάνω δαπάνες ενεργείται, για μεν την προμήθεια γραφικής ύλης και τις δημοσιεύσεις στον τύπο από τον προϊστάμενο της Γραμματείας του Συμβουλίου, για δε τις λοιπές δαπάνες από πρέδρο ή Εισηγητή ή υπάλληλο της Γραμματείας που ορίζεται, μετά από σχετική πρόταση του προέδρου του Συμβουλίου, με την απόφαση του Υπουργού της Δικαιοσύνης η οποία εγκρίνει τη δαπάνη. Κατά τα λοιπά έχουν εφαρμογή οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για το δημόσιο λογιστικό.

Άρθρο 76 - Στολές επιμελητών

1. Στους επιμελητές του Δικαστηρίου χορηγούνται κάθε έτος δύο στολές, τις οποίες έχουν υποχρέωση να φορούν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους στο κατάστημα του Συμβουλίου. Ο τύπος της στολής καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού της Δικαιοσύνης.
2. Στις καθαρίστριες χορηγούνται κάθε έτος δύο ενδυμασίες εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ Μεταβατικές Διατάξεις

Άρθρο 77 - Μεταβατικές διατάξεις

1. Η ισχύς των διατάξεων των άρθρων 1 έως και 7,8, παρ. 2, 9 έως και 16, 60 έως και 70 του ν.δ. 170/1973 αρχίζει μετά από δέκα ημέρες, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Από την ημερομηνία αυτή καταργούνται οι αντίστοιχες διατάξεις, που ρυθμίζουν τα ίδια θέματα, του κωδικοποιημένου νόμου 3713 «περί Συμβουλίου Επικρατείας» (Β.Δ. 92 της 6/18.2.1961), του ν. 4290/1963 «περί ρυθμίσεως θεμάτων τινών του Συμβουλίου της Επικρατείας» και των ν.δ. 962/1971, 1025/1971 και 1026/1971.
2. Η ισχύς των λοιπών άρθρων του ν.δ. 170/1973, δηλαδή των άρθρων 8 παρ. 1 και 17 έως και 59, αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου 1974. Από την ημερομηνία αυτή καταργείται στο σύνολό του κωδικοποιημένος νόμος 3713 καθώς και ο νόμος 4290/1963.
3. Στις περιπτώσεις που ειδικοί νόμοι παραπέμπουν σε διατάξεις που καταργήθηκαν με το ν.δ. 170/1973, εφαρμόζονται οι αντίστοιχες διατάξεις αυτού.
4. Για τις δικές που εκκρεμούν κατά την έναρξη της ισχύος των διατάξεων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού οι διαδικαστικές πράξεις που γίνονται στο εξής ρυθμίζονται από τις διατάξεις του ν.δ. 170/1973, όσες όμως έχουν γινεί προηγουμένως διέπονται από το προγενέστερο δίκαιο.
5. Το παραδεκτό των ενδίκων μέσων κρίνεται σύμφωνα με το νόμο που ισχύει κατά το χρόνο της έκδοσης της διοικητικής πράξης ή της δημοσίευσης της δικαστικής απόφασης.

Άρθρο 78

1. Οι διατάξεις του άρθρου 18 του ν.δ. 170/1973 για τον αντίκλητο εφαρμόζονται στα ένδικα μέσα που ασκούνται από την έναρξη της ισχύος του. Στα ένδικα μέσα που είχαν ασκηθεί έως την ημερομηνία αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις που ίσχυαν μέχρι τότε.
2. Οι διατάξεις του άρθρου 21 του ν.δ. 170/1973 για την κοινοποίηση των δικογράφων των ενδίκων μέσων μαζί με την πράξη του Προέδρου με την οποία ορίζεται δικάσιμος και εισηγητής εφαρμόζονται και στα ένδικα μέσα που είχαν ασκηθεί πριν από την έναρξη της ισχύος του, για τα οποία δεν έχει εκδοθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του η πράξη του Προέδρου για τον ορισμό δικασίμου και εισηγητή. Στα ένδικα μέσα για τα οποία η πράξη αυτή είχε εκδοθεί πριν από την έναρξη της ισχύος του άρθρου 21 εφαρμόζονται οι διατάξεις του μέχρι τότε δικαίου.

Άρθρο 79

1. Οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 30 του ν.δ. 170/1973 περί όρων ή αιρέσεων στη δήλωση παραίτησης καθώς και περί ανακλήσεως της δήλωσης αυτής εφαρμόζονται για τις δηλώσεις παραίτησης που υποβάλλονται μετά την έναρξη της ισχύος του.
2. Οι διατάξεις των άρθρων 31 και 32 του ν.δ. 170/1973 για κατάργηση ή αναβολή της δίκης εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς υποθέσεις που εκδικάζονται μετά την έναρξη της ισχύος τους.
3. Το παραδεκτό παρέμβασης που τυχόν ασκήθηκε σε δίκη επί προσφυγής, κρίνεται βάσει του δικαίου που ίσχυε κατά το χρόνο άσκησής της.

Άρθρο 80

Η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν.221/1975 εφαρμόζεται και στις αιτήσεις ακυρώσεως που ήταν εκκρεμείς ενώπιον του Συμβουλίου κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού και είχαν υπογραφεί μόνο απο τον αιτούντα.

Άρθρο 81

1. Μέχρι να εκδοθούν τα διατάγματα και οι αποφάσεις που προβλέπονται από τις διατάξεις του ν.δ. 170/1973, όπως αυτές τροποποιήθηκαν από το ν.702/1977, ισχύουν τα διατάγματα και οι αποφάσεις που είχαν εκδοθεί βάσει των διατάξεων που ίσχυαν μέχρι τότε.

2. Οι υποθέσεις που είχαν εισαχθεί στην Ολομέλεια μέχρι την έναρξη της ισχύος του ν.702/1977 εκδικάζονται στο εξής από το Δ΄ Τμήμα, με εξαίρεση τις υποθέσεις που είχαν εισαχθεί η παραπεμφθεί στην Ολομέλεια κατά το άρθρο 14, παρ. 2, εδάφια β΄ και γ΄ του ν.δ. 170/1973.

3. Η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 30 του ν.δ. 170/1973, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 22 του ν. 702/1977, έχει εφαρμογή και για τις παραιτήσεις που είχαν υποβληθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του ν.702/1977 σε υποθέσεις για τις οποίες δεν είχε ορισθεί μέρι τότε δικάσιμος.

4. Για τα ένδικα μέσα που είχαν ασκηθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του ν. 702/1977, για τα οποία δεν είχε λήξει η μηνιαία προθεσμία καταβολής του παραβόλου, πρέπει να καταβληθεί το παράβολο που προβλέπεται από το άρθρο 36 του ν.δ. 170/1973, όπως το άρθρο αυτό είχε πριν από τροποποίησή του με το άρθρο 24 του ν. 702/1977.

5. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 45 του ν.δ. 170/1973, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 27 του ν. 702/1977, έχουν εφαρμογή και σε υποθέσεις που δεν είχαν συζητηθεί μέχρι την έναρξη της ισχύος του ν. 702/1977.

Άρθρο 82

1. Τα παράβολα και τέλη που προβλέπονται στις παραγράφους 1 έως 4 του άρθρου 35 και στο άρθρο 36 του ν.δ. 170/1973 για υποθέσεις που ήταν εκκρεμείς στο Συμβούλιο και δεν είχαν συζητηθεί μέχρι τη δημοσίευση του ν. 1470/1984 μπορεί να κατατεθούν σε προθεσμία ενός μηνός από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Η προθεσμία που προβλέπεται στην παράγραφο 7 του άρθρου 2 του ν. 1470/1984 παρατείνεται για δύο επιπλέον μήνες.